

مۇقەددەس كىتاب

ئىنجىل

يۇھاننا

ئىنجىل يۇھاننا

مۇقەددەس كىتاب - يېڭى ئەھدە
(ئىنجىل)
4-قىسىم

1950-يىلىدىكى «مۇقەددەس كىتاب» نىڭ
ئۇيغۇرچە تەرجىمىسى ھازىرقى زامان
ئۇيغۇر تىلىغا ئۆزگەرتىلدى

2013

دەسلەپكى نۇسخا

www.dunyaningnuri.com

ئىنجىل يۇھاننا

خۇدانىڭ سۆزى نۇر ۋە ھاياتلىقتۇر

1 دەسلەپتە سۆز بار ئىدى ۋە سۆز خۇدا بىلەن ئىدى ۋە سۆز خۇدا ئىدى. ² شۇ ئۆزى دەسلەپتە خۇدا بىلەن ئىدى.

³ ھەممە نەرسە ئۇنىڭ ۋاستىسى بىلەن بولدى ۋە بولغان نەرسىلەردىن ھېچبىرى ئۇنىڭسىز بولمىدى. ⁴ ھاياتلىق ئۇنىڭدا ئىدى ۋە ھاياتلىق ئادەملەرنىڭ نۇرى ئىدى. ⁵ نۇر قاراڭغۇلۇقتا يورۇقلۇق بېرىدۇ ۋە قاراڭغۇلۇق ئۇنى باسالمدى.

⁶ خۇدادىن ئەۋەتىلگەن بىر ئادەم قوپتى. ئۇنىڭ ئىسمى يۇھاننا ئىدى. ⁷ ھەممىسى ئۇنىڭ ۋاستىسى بىلەن ئىشەنگەي دەپ، ئۇ ئۆزى نۇر توغرىسىدا گۇۋاھلىق بەرمەك ئۈچۈن بىر گۇۋاھچى بولۇپ كەلدى. ⁸ ئۇ ئۆزى شۇ نۇر ئەمەس ئىدى، لېكىن نۇر توغرىسىدا گۇۋاھلىق بەرگىلى كەلدى. ⁹ ھەر ئادەمگە يورۇقلۇق بېرىدىغان ھەقىقىي نۇر ئۆزى دۇنياغا كەلمەكچى ئىدى. ¹⁰ ئۆزى دۇنيادا ئىدى ۋە دۇنيا ئۇنىڭ ۋاستىسى بىلەن بولدى، لېكىن دۇنيا ئۇنى تونۇمىدى. ¹¹ ئۆزىنىڭكىگە كەلدى ۋە ئۆزىنىڭكىلەر ئۇنى قوبۇل قىلمىدى. ¹² لېكىن ئۇنى قوبۇل قىلغانلارنىڭ ھەممىسىگە، يەنى ئۇنىڭ ئىسمىغا ئىشەنگەنلەرگە خۇدانىڭ بالىلىرى بولۇشقا قۇدرەت بەردى. ¹³ ئۇلار قاندىن ئەمەس ۋە جىسىم خاھىشىدىن ئەمەس ۋە ئىنسان خاھىشىدىن ئەمەس، بەلكى خۇدادىن تۇغۇلدى.

خۇدانىڭ سۆزى دۇنياغا كەلدى

¹⁴ سۆز جىسىم بولۇپ، ئارىمىزدا ماكان تۇتتى ۋە بىز ئۇنىڭ ئۇلۇغلىقىنى، ئاتىنىڭ يالغۇز ئوغللىنىڭ ئۇلۇغلىقىدەك كۆردۈق ۋە ئۇ مېھىر-شەپقەت ۋە ھەقىقەت بىلەن تولغانىدى. ¹⁵ يۇھاننا ئۇنىڭ توغرىسىدا گۇۋاھلىق بېرىپ قىچقىرىپ ئېيتتى: «مەندىن كېيىن كەلگۈچى مەندىن ئىلگىرى ئىدى» دەپ مەن ئۇنىڭ توغرىسىدا ئېيتقان كىشى بۇدۇر، چۈنكى ئۇ مەندىن ئىلگىرى بار ئىدى».

¹⁶ ئۇنىڭ پەزىلىتىدىن ھەممىمىز شەپقەت ئۈستىگە شەپقەت تاپتۇق. ¹⁷ چۈنكى تەۋرات مۇسانىڭ ۋاستىسى بىلەن بېرىلدى، لېكىن مېھىر-شەپقەت ۋە ھەقىقەت ئەيسا مەسھنىڭ ۋاستىسى بىلەن كەلدى. ¹⁸ خۇدانى ئەسلا ھېچكىم كۆرمىگەن. ئاتىنىڭ قۇچقىدىكى يالغۇز ئوغۇل ئۆزى ئۇنى بايان قىلدى.

چۆمۈلدۈرگۈچى يۇھاننا ئۆزى توغرىسىدا گۇۋاھلىق بېرىدۇ

¹⁹ يەھۇدىيلار يېرۇسالېمدىن ئۇنىڭ ئالدىغا كاھىنلار ۋە لاۋىيلىقلار: «سەن كىمدۇرسەن؟» دەپ سورىغىلى ئەۋەتكەندە يۇھاننانىڭ گۇۋاھلىقى شۇ ئىدى. ²⁰ ۋە ئۇ ئېيتىپ قىلىپ ئىنكار قىلمىدى، لېكىن ئېيتىپ قىلدىكى: «مەن مەسھ ئەمەسمەن». ²¹ ئۇلار ئۇنىڭدىن سورىدىكى: «ئۇنداقتا نېمەسەن؟ ئېلىياسۇمۇسەن؟» ئۇ ئېيتتى: «مەن ئۇ ئەمەسمەن». ئۇلار ئېيتتى: «سەن شۇ پەيغەمبەرمۇسەن؟» ئۇ جاۋاب بەردى: «مەن ئۇ ئەمەسمەن». ²² ئۇلار ئۇنىڭغا ئېيتتى: «سەن كىمدۇرسەن؟ بىزنى ئەۋەتكەنلەرگە بىر ئۇچۇر بېرىلەيلى. ئۆزۈڭ توغرىلىق نېمە ئېيتىسەن؟» ²³ ئۇ ئېيتتى: «خۇداۋەندىنىڭ يولىنى تۈز قىلىڭلار» دەپ يەشايا پەيغەمبەرنىڭ ئېيتقىنىدەك مەن باياۋاندا قىچقارغۇچىنىڭ ئاۋازىدۇرمەن». ²⁴ ئەۋەتىلگەنلەر پەرىسىيەدىن ئىدى. ²⁵ ئۇلار ئۇنىڭدىن سوراپ ئۇنىڭغا ئېيتتى: «سەن مەسھ بولمىساڭ، نە ئېلىياس، نە شۇ پەيغەمبەر بولمىساڭ، نېمە ئۈچۈن چۆمۈلدۈرسەن؟» ²⁶ يۇھاننا ئۇلارغا جاۋاب بېرىپ ئېيتتى: «مەن سۇدا چۆمۈلدۈرمەن، لېكىن ئوتتۇراڭلاردا سىلەر تونۇمىغان بىرى تۇرىدۇ. ²⁷ ئۇ مەندىن كېيىن كېلىدۇ. مەن ئۇنىڭ ئايغ بوغۇچىنى يەشكىلى لايىق ئەمەسمەن». ²⁸ بۇ ۋەقەلەر ئىئورداننىڭ ئۇ بىر تەرىپىدىكى بەيتئابارادا يۇھاننا ئادەملەرنى چۆمۈلدۈرۈۋاتقان يەردە بولدى.

ئەيسا مەسھ خۇدانىڭ قوزىسىدۇر

²⁹ ئۇ كۈننىڭ ئەتىسى يۇھاننا ئەيسانىڭ ئۆز ئالدىغا كەلگىنىنى كۆرۈپ ئېيتتى: «مانا خۇدانىڭ قوزىسى، دۇنيانىڭ گۇناھىنى كۆتۈرگۈچى! ³⁰ > مەندىن ئىلگىرى بولغان بىر كىشى مەندىن كېيىن كېلىدۇ» دەپ مەن ئۇنىڭ توغرىسىدا ئېيتقان كىشى بۇدۇر، چۈنكى ئۇ مەندىن ئىلگىرى بار ئىدى. ³¹ ئەمما مەن ئۇنى تونۇمىدىم، لېكىن ئۇنىڭ ئىسرائىلغا ئاشكارا بولمىقى ئۈچۈن، مەن سۇدا چۆمۈلدۈرگىلى كەلدىم». ³² يۇھاننا يەنە گۇۋاھلىق بېرىپ ئېيتتى: «مەن روھنىڭ ئاسماندىن كەپتەرەك نازىل بولۇپ ئۇنىڭ ئۈستىدە توختىغىنىنى كۆردۈم. ³³ ئەمما مەن ئۇنى تونۇمىدىم، لېكىن مېنى سۇدا چۆمۈلدۈرگىلى ئەۋەتكەننىڭ ئۆزى مانا ئېيتتىكى: > روھنىڭ نازىل بولۇپ كىمنىڭ ئۈستىدە توختىغىنىنى كۆرسەڭ، مۇقەددەس روھتا چۆمۈلدۈرگۈچى ئۇدۇر». ³⁴ مەن كۆرۈپ: > ئىبن ئاللا بۇدۇر» دەپ گۇۋاھلىق بەردىم.

ئەيسا مەسھنىڭ دەسلەپكى شاگىرتلىرى

³⁵ ئەتىسى يۇھاننا ئۆز شاگىرتلىرىنىڭ ئىككىسى بىلەن تۇراتتى. ³⁶ ئۇ ئەيسانىڭ ماڭغىنىنى

كۆرۈپ: «مانا خۇدانىڭ قوزىسى» دەپ ئېيتتى. ³⁷ ئۇ ئىككى شاگىرت ئۇنىڭ سۆزىنى ئاڭلاپ، ئەيساغا ئەگەشتى. ³⁸ ئەيسا بۇرۇلۇپ، ئۇلارنىڭ ئەگەشكىنى كۆرۈپ ئۇلارغا ئېيتتى: «نېمە ئىزدەيسىلەر؟ ئۇلار ئېيتىشتى: «رابىي يەنى <ئەي ئۇستاز، نە يەردە ئولتۇرسەن؟>» ³⁹ ئۇ ئۇلارغا ئېيتتى: «كېلىپ كۆرۈڭلار». ئۇلار بېرىپ، نە يەردە ئولتۇرغىنىنى كۆرۈپ، ئۇ كۈن ئۇنىڭ بىلەن قېلىشتى ۋە تەخمىنەن ئونىنچى سائەتتە ئىدى.

⁴⁰ يۇھاننادىن ئاڭلاپ ئەيساغا ئەگەشكەن ئىككىلىسىنىڭ بىرى سىمونيغا بۇرادىرى ئاندرەياس ئىدى. ⁴¹ ئۇ ئاۋۋال ئۆز بۇرادىرى سىموني تېپىپ، ئۇنىڭغا ئېيتتى: «بىز مەسھنى — يەنى خرىستوسنى — تاپتۇق» دەپ، ⁴² ئۇنى ئەيسانىڭ ئالدىغا ئېلىپ باردى. ئەيسا ئۇنىڭغا قاراپ ئېيتتى: «سەن سىمون ئىبن-يۇنۇستۇرسەن. سەن كىفاس يەنى <پىترۇس>، دەپ ئاتىلىسەن. ⁴³ ئەتتىسى ئەيسا گاللىيەگە چىققىلى قارار قىلىپ، فىلىپپۇسنى تاپتى. ئەيسا ئۇنىڭغا: «ماڭا ئەگەشكىن» دېدى. ⁴⁴ فىلىپپۇس ئاندرەياس بىلەن پىترۇسنىڭ شەھىرى بەيتسىيادىن ئىدى. ⁴⁵ فىلىپپۇس ناتانائەلنى تېپىپ، ئۇنىڭغا ئېيتتى: «مۇسا تەۋراتتا ۋە پەيغەمبەرلەر ئۆزى ئۇنىڭ توغرىسىدا پۈتكەن كىشى، يەنى يۇسۇپنىڭ ئوغلى نازارەتلىك ئەيسانى تاپتۇق». ⁴⁶ ناتانائەل ئۇنىڭغا ئېيتتى: «نازارەتتىن ياخشى بىر نېمە چىقالامدۇ؟» فىلىپپۇس ئۇنىڭغا ئېيتتى: «كېلىپ كۆرگىن». ⁴⁷ ئەيسا ناتانائەلنىڭ ئۆز ئالدىغا كەلگىنىنى كۆرۈپ، ئۇنىڭ توغرىسىدا: «مانا ئۆزىدە ھىيلە يوق راست بىر ئىسرائىلىي كىشى!» دەپ ئېيتتى. ⁴⁸ ناتانائەل ئۇنىڭغا ئېيتتى: «مېنى قەيەردىن تونۇيسەن؟» ئەيسا جاۋاب بېرىپ ئۇنىڭغا ئېيتتى: «فىلىپپۇس سېنى قىچقارماستىن ئىلگىرى ئەنجۇر دەرىخىنىڭ تۈۋىدە تۇرغىنىڭدا سېنى كۆردۈم». ⁴⁹ ناتانائەل ئۇنىڭغا جاۋاب بېرىپ ئېيتتى: «سەن ئىبن ئالادۇرسەن، سەن ئىسرائىلنىڭ پادىشاھىدۇرسەن». ⁵⁰ ئەيسا جاۋاب بېرىپ ئۇنىڭغا ئېيتتى: «سېنى ئەنجۇر دەرىخىنىڭ تۈۋىدە كۆردۈم» دېگىنىم ئۈچۈن ئىشىنەمسەن؟ بۇنىڭدىن چوڭراقنى كۆرسەن». ⁵¹ ئۇ ئۇنىڭغا يەنە ئېيتتى: «بەرھەق، بەرھەق، سىلەرگە ئېيتىمەن: مۇندىن كېيىن ئاسماننىڭ ئېچىلغىنى ۋە خۇدانىڭ پەرىشتىلىرى ئىبن ئال-ئىنساننىڭ ئۈستىگە نازىل بولۇپ چىقىدىغىنىنى كۆرسىلەر.

كانادىكى توي زىياپىتى

2 ¹ ئۈچىنچى كۈنى گاللىيەدىكى كانا شەھىرىدە بىر توي بولدى ۋە ئەيسانىڭ ئانىسى ئاندا ئىدى. ² ھەم ئەيسا بىلەن شاگىرتلىرى توپغا قىچقىرىلغانىدى. ³ شاراب تۈگىگەندە ئەيسانىڭ ئانىسى ئۇنىڭغا ئېيتتى: «ئۇلارنىڭ شارابى يوقتۇر». ⁴ ئەيسا ئۇنىڭغا ئېيتتى: «خانم، مېنى قويغىن، ۋاقتىم تېخى كەلمىدى». ⁵ ئۇنىڭ ئانىسى خىزمەتكارلارغا: «سىلەرگە ھەربىمە دېسە، قىلىڭلار» دەپ ئېيتتى.

⁶ يەھۇدىيلارنىڭ پاكلىنىش رەسمىگە مۇۋاپىق ھەربىرى ئىككى ياكى ئۈچ تۇڭ سۈكەملىنىدىغان ئالتە تاش كۆپ ئاندا قويۇلغانىدى. ⁷ ئەيسا ئۇلارغا: «كۈپلەرنى سۇ بىلەن توشۇرۇڭلار» دەپ

ئېيتتى ۋە ئۇلار ئۇلارنى ئاغزىغىچە توشتۇردى. ⁸ ئاندىن ئۇ ئۇلارغا: «ئەمدى ئۇسۇپ، زىياپەت بېشىغا ئېلىپ بېرىڭلار» دەپ ئېيتتى. ئۇلار ئېلىپ باردى. ⁹ زىياپەت بېشى شارابقا ئايلىنغان سۇنى تېتىپ بېقىپ، قەيەردىن بولغاننى بىلمىدى، لېكىن سۇنى ئۇسۇپ خىزمەتكارلار بىلدى. زىياپەت بېشى توي يىگىتىنى قىچقىرىپ، ¹⁰ ئۇنىڭغا ئېيتتىكى: «ھەر ئادەم ئاۋۋال ياخشى شارابنى قويۇپ، ئۇلار زىيادە ئىچكەندە پەسرەكنى قويىدۇ. سەن ياخشى شارابنى بۇ چاغقىچە ساقلاپسەن.»

¹¹ ئەيسا قىلغان مۆجىزىلىرىنىڭ ئاۋۋالقىسى بۇ ئىدى. ئۇنى گالىلىيەدىكى كانا شەھىرىدە قىلىپ ئۆز شان-شەرىپىنى ئاشكارا قىلدى ۋە ئۇنىڭ شاگىرتلىرى ئۇنىڭغا ئىشەندى. ¹² ئاندىن كېيىن ئۇ ئۆزى، ئانىسى، بۇرادەرلىرى ۋە شاگىرتلىرى كاپەرنائۇمغا بېرىپ، ئاندا بىرنەچچە كۈن قالدى.

ئەيسا مەسىھنىڭ بەيت-مۇقەددەسنى تازىلىشى

¹³ يەھۇدىيلارنىڭ پاسىخا ھېيتى يېقىن ئىدى ۋە ئەيسا يېرۇسالېمغا باردى. ¹⁴ ئۇ بەيت-مۇقەددەستە كالا بىلەن قوي ۋە كەپتەر ساتقۇچىلارنى ۋە ئاندا ئولتۇرغان سەرراپلارنى تېپىپ، ¹⁵ تاندىن بىر قامچا ئېتىپ، ھەممىسىنى، قوينى ۋە كالىنى بەيتتىن قوغلاپ چىقىرىپ، سەرراپلارنىڭ پۇلىرىنى تۆكۈپ، جۈزلىرىنى ئۆرۈدى ¹⁶ ۋە كەپتەر ساتقۇچىلارغا: «بۇ نەرسىلەرنى مۇندىن ئېلىپ كېتىڭلار! ئاتامنىڭ ئۆيىنى تىجارەت ئۆيى قىلماڭلار!» دەپ ئېيتتى. ¹⁷ ئۇنىڭ شاگىرتلىرى: «سېنىڭ ئۆيۈڭنىڭ غەيرىتى مېنى يەۋالدى» دەپ پۈتۈلگەننى يادىغا كەلتۈردى. ¹⁸ يەھۇدىيلار سۆز قىلىپ ئۇنىڭغا ئېيتتى: «بۇنى قىلغىنىڭدا بىزگە نېمە ئالامەت كۆرسىتىسەن؟» ¹⁹ ئەيسا جاۋاب بېرىپ ئۇلارغا: «بۇ بەيتنى يىقىتىڭلار ۋە مەن ئۇنى ئۈچ كۈندە تۇرغۇزۇپ بولاي» دەپ ئېيتتى. ²⁰ شۇندا يەھۇدىيلار ئېيتتى: «بۇ بەيت قىرىق ئالتە يىلدا بنا قىلىندى. سەن ئۇنى ئۈچ كۈندە تۇرغۇزاسەن؟» ²¹ لېكىن ئۇ ئۆز بەدىنى توغرىسىدا سۆز قىلغانىدى. ²² ئۇ ئۆلۈكلەرنىڭ ئارىسىدىن قوپۇرۇلغاندا شاگىرتلىرى ئۇنىڭ بۇنى ئېيتقىنىنى يادىغا كەلتۈرۈپ، مۇقەددەس يازمىلارغا ۋە ئەيسا ئېيتقان سۆزگە ئىشەندى. ²³ ئۇ پاسىخا ھېيتىدا يېرۇسالېمدا بولغىنىدا، تولا كىشىلەر ئۇنىڭ قىلغان مۆجىزىلىرىنى كۆرۈپ ئۇنىڭ ئىسمىغا ئىشەندى. ²⁴ لېكىن ئەيسا ئۆزىنى ئۇلارغا بىلىندۈرمەيتتى، چۈنكى ھەممىسىنى بىلەتتى. ²⁵ ئۇ ئادەمدە نېمە بار بولغىنىنى بىلگەچ ئادەم توغرىسىدا ھېچكىمنىڭ گۇۋاھلىقىغا موھتاج ئەمەس ئىدى.

يېڭىدىن تۇغۇلۇش

3 ¹ پەرىسىيەلەردىن نىكودىمۇس دەپ ئاتالغان يەھۇدىيلارنىڭ بىر رەھبىرى بار ئىدى. ² بۇ ئۆزى كېچىدە ئەيسانىڭ ئالدىغا كېلىپ، ئۇنىڭغا ئېيتتى: «ئەي ئۇستاز، بىلىمىزكى، خۇدادىن كەلگەن بىر مۇئەللىمدۇرسەن، چۈنكى ھېچكىم سەن قىلغان مۆجىزىلەرنى، خۇدا ئۇنىڭ بىلەن بولمىسا، قىلالمايدۇ». ³ ئەيسا جاۋاب بېرىپ ئۇنىڭغا ئېيتتى: «بەرھەق، بەرھەق، ساڭا ئېيتىمەنكى، ئەگەر بىر ئادەم يېڭىدىن تۇغۇلمىسا، خۇدانىڭ پادىشاھلىقىنى كۆرەلمەيدۇ». ⁴ نىكودىمۇس ئۇنىڭغا ئېيتتى: «ئادەم قېرىغىنىدا قانداق تۇغۇلالايدۇ؟ يەنە ئانىسىنىڭ قورسىقىغا كىرىپ تۇغۇلالامدۇ؟» ⁵ ئەيسا جاۋاب بېرىپ: «بەرھەق، بەرھەق، ساڭا ئېيتىمەنكى، ئەگەر بىر ئادەم سۇدىن ۋە روھتىن تۇغۇلمىسا، خۇدانىڭ پادىشاھلىقىغا كىرەلمەيدۇ» دېدى، ⁶ «جىسمىدىن تۇغۇلغان جىسمىدۇر ۋە روھتىن تۇغۇلغان روھتۇر. ⁷ ساڭا يېڭىدىن تۇغۇلمىقىڭلار كېرەك دېگىنىمگە ھەيران بولمىغىن. ⁸ شامال خالىغان يەرگە قوزغىلىدۇ ۋە سەن ئۇنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلايسەن، لېكىن نە يەردىن كېلىپ، نە يەرگە بارىدىغىنىنى بىلمەيسەن. روھتىن تۇغۇلغان ھەركىم شۇنداق تۇر».

⁹ نىكودىمۇس جاۋاب بېرىپ ئۇنىڭغا ئېيتتى: «بۇ ئىش قانداق مۇمكىن بولار؟» ¹⁰ ئەيسا جاۋاب بېرىپ ئۇنىڭغا ئېيتتى: «سەن ئىسرائىلنىڭ مۇئەللىمى بولۇپ تۇرۇپ، بۇنى بىلمەمسەن؟ ¹¹ بەرھەق، بەرھەق، ساڭا ئېيتىمەن: بىلگىنىمىزنى سۆز قىلىمىز ۋە كۆرگىنىمىزگە گۇۋاھلىق بېرىمىز، ئەمما گۇۋاھلىقىمىزنى قوبۇل قىلمايسىلەر. ¹² سىلەرگە زېمىنى نەرسىلەرنى ئېيتقىنىدا ئىشەنمىسەڭلار، ساماۋى نەرسىلەرنى ئېيتسام، قانداق ئىشىنىسىلەر؟ ¹³ ئۆزى ئاسماندا بولۇپ ئاسماندىن نازىل بولغان ئىبن ئال-ئىنساندىن باشقا ھېچكىم ئاسمانغا چىقمىدى.

¹⁴ مۇسا باياۋاندا يىلاننى كۆتۈرگەندەك ئىبن ئال-ئىنساننىڭ كۆتۈرۈلمىكى كېرەكتۇر، ¹⁵ شۇنىڭ بىلەن ھەركىم ئۇنىڭغا ئىشەنسە، ئۇنىڭدا ئەبەدى تىرىكلىكى تاپىدۇ. ¹⁶ چۈنكى خۇدا دۇنيانى شۇنداق دوست تۇتتىكى، ھەركىم ئۇنىڭغا ئىشەنسە، ھالاك بولمىغاي، بەلكى ئۇنىڭ ئەبەدى تىرىكلىكى بولغاي دەپ، ئۆز يالغۇز ئوغللىنى بەردى ¹⁷ چۈنكى خۇدا دۇنيانى ھۆكۈم قىلماق ئۈچۈن ئەمەس، بەلكى دۇنيا ئۇنىڭ ۋاستىسى بىلەن نىجات تاپقاي دەپ، ئۆز يالغۇز ئوغللىنى دۇنياغا ئەۋەتتى. ¹⁸ كىمكى ئۇنىڭغا ئىشەنسە، ھۆكۈم قىلىنمايدۇ ۋە كىمكى ئۇنىڭغا ئىشەنمىسە، خۇدانىڭ يالغۇز ئوغللىغا ئىشەنمىگىنى ئۈچۈن ھۆكۈم قىلىنغان بولىدۇ. ¹⁹ ھۆكۈم شۇدۇركى، نۇر دۇنياغا كەلدى ۋە ئادەملەر ئۆز ئەمەللىرى يامان بولغاچ، نۇردىن قاراڭغۇلۇقنى ياخشىراق كۆردى. ²⁰ چۈنكى ھەركىم يامانلىق قىلسا، نۇرنى يامان كۆرۈپ، ئەمەللىرىم ئاشكارا قىلىنمىسۇن دەپ، نۇرغا كەلمەيدۇ. ²¹ لېكىن كىمكى ھەقىقەت قىلسا، ئەمەللىرى ئاشكارا بولمىقى ئۈچۈن نۇرغا كېلىدۇ، چۈنكى ئەمەللىرى خۇدا بىلەن قىلىنغاندۇر».

چۆمۈلدۈرگۈچى يۇھاننا ئەيسا مەسىھ توغرىسىدا گۇۋاھلىق بېرىدۇ

²² ئاندىن كېيىن ئەيسا بىلەن شاگىرتلىرى يەھۇدىيە ۋىلايىتىگە باردى. ئۇ ئاندا ئۇلار بىلەن تۇرۇپ، ئادەملەرنى چۆمۈلدۈردى. ²³ يۇھاننا ھەم سالىمنىڭ يېقىنىدىكى ئاينوندا ئادەملەرنى چۆمۈلدۈرەتتى. چۈنكى ئاندا تولا سۇ بار ئىدى ۋە ئۇلار كېلىپ چۆمۈلدۈرۈشنى قوبۇل قىلاتتى. ²⁴ چۈنكى يۇھاننا تېخى زىندانغا سېلىنمىغانىدى.

²⁵ ئۇ ۋاقىت يۇھاننانىڭ شاگىرتلىرى بىلەن بىر يەھۇدىيىنىڭ ئارىسىدا پاكلىنىش توغرىسىدا بەس-مۇنازىرە ۋەقە بولدى. ²⁶ ئۇلار يۇھاننانا كېلىپ ئۇنىڭغا ئېيتتى: «ئەي ئۇستاز، مانا ئىئورداننىڭ ئۇ تەرىپىدە سەن بىلەن بولۇپ، ئۆزۈڭ ئۇنىڭ توغرىسىدا گۇۋاھلىق بەرگەن كىشى ئادەملەرنى چۆمۈلدۈرىدۇ ۋە ھەممىسى ئۇنىڭغا كېلىدۇ». ²⁷ يۇھاننا جاۋاب بېرىپ ئېيتتى: «ئەگەر ئۇنىڭغا ئاسماندىن بېرىلمىگەن بولسا، ئىنسان ھېچ نەرسە ئالالمايدۇ. ²⁸ مەن مەسىھ ئەمەس، بەلكى ئۇنىڭ ئالدىدا ئەۋەتىلدىم» دەپ ئېيتقىنىغا ئۆزۈڭلار ماڭا گۇۋاھتۇرسىلەر. ²⁹ توي قىزى كىمگە تەگسە، توي يىگىتى ئۇدۇر، لېكىن ئاڭلاپ تۇرىدىغان يىگىت قولىدىكى توي يىگىتىنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلاپ تولا خۇشال بولىدۇ. مېنىڭ بۇ خۇشاللىقىم ئەمدى كامىل بولدى. ³⁰ ئۇنىڭ ئاشمىقى مېنىڭ كېمەيمىكىم كېرەكتۇر.

³¹ يۇقىرىدىن كەلگۈچى ھەممىسىنىڭ ئۈستىدىدۇر. زېمىندىن كەلگۈچى زېمىندىن بولۇپ زېمىندىن سۆزلەيدۇ. ئاسماندىن كەلگۈچى ھەممىسىنىڭ ئۈستىدىدۇر. ³² ئۇ ئۆزى كۆرۈپ ئاڭلىغىنىغا گۇۋاھلىق بېرىدۇ، ئەمما ھېچكىم ئۇنىڭ گۇۋاھلىقىنى قوبۇل قىلمايدۇ. ³³ كىمكى ئۇنىڭ گۇۋاھلىقىنى قوبۇل قىلسا، خۇدانىڭ ھەق ئىكەنلىكىگە مۆھۈر باسقان بولىدۇ. ³⁴ چۈنكى خۇدا ئەۋەتكەننىڭ ئۆزى خۇدانىڭ سۆزىنى ئېيتىدۇ. خۇدا روھنى ئۆلچەم بىلەن كەملەپ بەرمەيدۇ. ³⁵ ئانا ئوغۇلنى دوست تۇتۇپ، ھەممە نەرسىنى ئۇنىڭ قولىغا تاپشۇرغاندۇر. ³⁶ كىمكى ئوغۇلغا ئىشەنسە، ئۇنىڭ ئەبەدىي تىرىكلىكى بار. كىمكى ئوغۇلغا ئىشەنمىسە، تىرىكلىكىنى كۆرمەيدۇ، بەلكى خۇدانىڭ غەزىپى ئۇنىڭ ئۈستىدە قالىدۇ.

سامارىيەلىك خوتۇن بىلەن بىر سۆھبەت

4 ¹ ئەيسا يۇھاننادىن ئوشۇقراق شاگىرتلار قىلىپ چۆمۈلدۈرىدۇ دېگەن خەۋەر پەرىسىيەلىرىنىڭ ئاڭلىغىنىنى ئەيسا ئۆزى ئۇقۇپ قالدى. ² — لېكىن ئەيسا ئۆزى چۆمۈلدۈرمەيتتى، بەلكى شاگىرتلىرى چۆمۈلدۈرەتتى. — ³ ئۇ ۋاقىت ئۇ يەھۇدىيەنى قويۇپ، يەنە گالىلىيەگە باردى. ⁴ ئۇنىڭغا سامارىيەدىن ئۆتكىلى لازىم بولدى. ⁵ ئۇ ياقۇب ئۆز ئوغلى يۇسۇپكە بەرگەن يەرنىڭ يېقىنىدىكى سخار دېگەن سامارىيەنىڭ بىر شەھىرىگە كەلدى. ⁶ ئاندا ياقۇبنىڭ قۇدۇقى بار ئىدى. ئەيسا ماڭغىنىدىن ھېرىپ، قۇدۇقنىڭ يېنىدا ئولتۇردى. بۇ تەخمىنەن ئالتىنچى سائەتتە ئىدى.

7 بىر سامارىيەلىك خوتۇن سۇ تارتقىلى كەلدى. ئەيسا ئۇنىڭغا: «ماڭا ئىچكىلى سۇ بەرگىن» دەپ ئېيتتى. 8 چۈنكى شاگىرتلىرى شەھەرگە غىزا ئالغىلى كەتكەنىدى. 9 سامارىيەلىك خوتۇن ئۇنىڭغا: «سەن بىر يەھۇدىي بولۇپ، مەندىن بىر سامارىيەلىك خوتۇندىن قانداق ئىچكىلى سۇ سورايسەن؟» دەپ ئېيتتى — چۈنكى يەھۇدىيلار سامارىيەلىكلەر بىلەن مۇئامىلە قىلمايدۇ — 10 ئەيسا جاۋاب بېرىپ ئۇنىڭغا ئېيتتى: «خۇدانىڭ ھەدىيەسىنى ۋە ماڭا ئىچكىلى سۇ بەرگىن دەپ ساڭا ئېيتقاننىڭ كىم ئىكەنلىكىنى بىلسەڭ ئىدى، سەن ئۇنىڭدىن سورايتتىڭ ۋە ئۇ ساڭا تىرىك سۇ بېرەتتى» دېدى. 11 خوتۇن ئۇنىڭغا ئېيتتى: «ئەي خوجا، سۇ تارتقىلى سوغاڭ يوقتۇر ۋە قۇدۇق چوڭقۇردۇر. ئۇ تىرىك سۇ ساڭا قەيەردىندۇر؟» 12 سەن قۇدۇقنى بىزگە بەرگەن ئاتىمىز ياقۇبتىن ئۇلۇغمۇسەن؟ ئۇ ئۆزى ۋە ئوغۇللىرى ۋە پادىلىرى ئاندىن ئىچەتتى.» 13 ئەيسا جاۋاب بېرىپ ئۇنىڭغا ئېيتتى: «ھەركىم بۇ سۇدىن ئىچسە، يەنە ئۇسسايدۇ. 14 لېكىن ھەركىم مەن ئۇنىڭغا بېرىدىغان سۇدىن ئىچسە، ئەبەدىگىچە ئۇسسىمايدۇ، بەلكى مەن ئۇنىڭغا بېرىدىغان سۇ ئۇنىڭ ئىچىدە ئەبەدىي تىرىكلىككە ئاقىدىغان بىر بۇلاق بولىدۇ. 15 خوتۇن ئۇنىڭغا ئېيتتى: «ئەي خوجا، شۇ سۇنى ماڭا بەرگىنكى، ئۇسسىمىغايمەن ۋە بۇ يەرگە سۇ تارتقىلى كەلمىگەيمەن.»

16 ئەيسا ئۇنىڭغا ئېيتتى: «بېرىپ، ئېرىڭنى قىچقىرىپ بۇ يەرگە كەلگىن.» 17 خوتۇن جاۋاب بېرىپ ئېيتتى: «ئېرىم يوقتۇر.» ئەيسا ئۇنىڭغا ئېيتتى: «ئېرىم يوقتۇر» دەپ راست ئېيتتىڭ. 18 چۈنكى بەش ئەرگە تەگدىڭ ۋە ئەمدىكى ئېرىڭ سېنىڭ ئۆز ئېرىڭ ئەمەس. بۇنى راست ئېيتتىڭ.»

19 خوتۇن ئۇنىڭغا ئېيتتى: «ئەي خوجا، كۆرىمەنكى، سەن بىر پەيغەمبەر ئىكەنسىن. 20 ئاتا-بوۋىلىرىمىز بۇ تاغدا سەجدە قىلدى، ئەمما سىلەر: < سەجدە قىلىدىغان جاي يېرۇسالېمدادۇر > دەپ سىلەر.» 21 ئەيسا ئۇنىڭغا ئېيتتى: «ئەي خوتۇن، ماڭا ئىشەنگىن: ئاتىغا نە بۇ تاغدا نە يېرۇسالېمدا سەجدە قىلىدىغان ۋاقىتلىقلار كېلىدۇ. 22 سىلەر بىلمىگىنىڭلارغا سەجدە قىلىسىلەر. بىزلەر بىلگىنىمىزگە سەجدە قىلىمىز، چۈنكى نىجات يەھۇدىيلاردىندۇر. 23 ھەقىقىي سەجدە قىلغۇچىلار ئاتىغا روھ ۋە ھەقىقەت بىلەن سەجدە قىلىدىغان ۋاقىت كېلىدۇ، دەرۋەقە ئەمدى كەلدى. ئاتا ئۆزىگە شۇنداق سەجدە قىلغۇچىلارنى ئىزدەيدۇ. 24 خۇدا روھتۇر ۋە ئۇنىڭغا سەجدە قىلغۇچىلارنىڭ روھ ۋە ھەقىقەت بىلەن سەجدە قىلىشى كېرەكتۇر.»

25 خوتۇن ئۇنىڭغا ئېيتتى: «خىرىستوس دېگەن مەسھنىڭ كېلىدىغىنىنى بىلىمەن ۋە ئۇ كەلگەندە ھەر نەرسە توغرىسىدا بىزگە خەۋەر بېرىدۇ.» 26 ئەيسا ئۇنىڭغا: «سەن بىلەن سۆزلەپ تۇرغان مەن ئۆزۈم ئۇدۇرمەن» دەپ ئېيتتى.

27 ئۇ ھامان شاگىرتلىرى كېلىپ، ئۇنىڭ بىر خوتۇن بىلەن سۆزلەشكىنىگە ھەيران قېلىشتى، لېكىن ھېچبىرى: «ئۇنىڭدىن نېمە خالايسەن» ياكى «ئۇنىڭ بىلەن نېمىگە سۆزلەيسەن» دەپ سورىمىدى. 28 ئۇ ۋاقىت خوتۇن كوزىسىنى قويۇپ، شەھەرگە بېرىپ ئادەملەرگە: 29 «كېلىپ،

مېنىڭ بارچە قىلغىنىمنى ماڭا ئېيتقان بىر كىشىنى كۆرۈڭلار. ئەجەبا شۇ ئۆزى مەسھ ئەمەسمۇ؟»³⁰ بۇنىڭ بىلەن ئۇلار شەھەردىن چىقىپ ئۇنىڭ ئالدىغا كەلدى.

³¹ ئاڭغۇچە شاگىرتلىرى ئۇنىڭغا يالۋۇرۇپ: «ئەي ئۇستاز، يېگىن» دەپ ئېيتتى. ³² لېكىن ئۇ ئۇلارغا ئېيتتى: «سەلەر بىلمەيدىغان مېنىڭ يېگىلى بىر تائامم بار». ³³ شاگىرتلىرى بىر-بىرىگە: «ئەجەبا بىرى ئۇنىڭغا يېگىلى بىر نەرسە ئېلىپ كەلگەنمىدۇ؟» دەپ ئېيتىشتى. ³⁴ ئەيسا ئۇلارغا ئېيتتى: «مېنىڭ تائامم مېنى ئەۋەتكەننىڭ ئىرادىسىنى قىلىپ، ئۇنىڭ ئەمەللىرىنى بەجا كەلتۈرمەكتۇر. ³⁵ < ئورماغا يەنە تۆت ئاي بار > دېمەيسىلەرمۇ؟ مانا سەلەرگە ئېيتىمەن: كۆزلىرىڭلارنى كۆتۈرۈپ، ئېكىن يەرلەرنىڭ ئورغىلى پىشقىنىغا قاراڭلار. ³⁶ ئورمىچى ئىش ھەققىنى ئېلىپ، ئەبەدى تىرىكلىككە ھوسۇل يىغىدۇ. شۇنىڭ بىلەن تېرىغۇچى ۋە ئورمىچى باراۋەر خۇشال بولىدۇ. ³⁷ < بىرى تېرىيدۇ ۋە يەنە بىرى ئورىدۇ > دەيدىغان سۆز راست كەلدى. ³⁸ مەن سەلەرنى ئىشلىمىگىنىڭلارنى ئورغىلى ئەۋەتتىم، باشقىلار ئىشلىدى ۋە سەلەر ئۇلارنىڭ ئىشىغا كىرىدىڭلار.»

³⁹ ئۇ خوتۇننىڭ: «مېنىڭ بارچە قىلغىنىمنى ئۇ ماڭا ئېيتتى» دەپ گۇۋاھلىق بېرىپ ئېيتقان سۆزى ئۈچۈن ئۇ شەھەردىن تولا سامارىيەلىكلەر ئەيساغا ئىشەندى. ⁴⁰ سامارىيەلىكلەر ئۇنىڭ ئالدىغا كېلىپ: «بىزنىڭ يېنىمىزدا قالغىن» دەپ ئۇنىڭغا يالۋۇردى. ئۇ ئاندا ئىككى كۈن قالدى. ⁴¹ ئۇنىڭ سۆزى ئۈچۈن يەنە تولا كىشى ئۇنىڭغا ئىشىنىپ، ⁴² خوتۇنغا ئېيتتىكى: «ئەمدى سېنىڭ سۆزۈڭ ئۈچۈن ئىشەنمەيمىز، چۈنكى ئۆزىمىز ئاڭلىدۇق ۋە بىلىمىزكى، ھەقىقەتەن دۇنيانىڭ قۇتقۇزغۇچىسى بۇدۇر.»

بىر ئوردا ئەمەلدارىنىڭ ئوغلنىڭ ساقايتىلىشى

⁴³ بۇ ئىككى كۈندىن كېيىن ئۇ ئاندىن چىقىپ گالىلىيەگە باردى، ⁴⁴ چۈنكى ئەيسا ئۆزى: «ھېچبىر پەيغەمبەرنىڭ ئۆز يۇرتىدا ئىززىتى يوقتۇر» دەپ گۇۋاھلىق بەردى. ⁴⁵ ئۇ گالىلىيەگە كەلگەندە گالىلىيەلىكلەر ئۇنىڭ ھېيتتا يېرۇسالېمدا قىلغىنىنىڭ ھەممىسىنى كۆرگەچ ئۇنى قوبۇل قىلدى، چۈنكى ئۇلار ھەم ھېيتقا بارغانىدى.

⁴⁶ ئەيسا سۇنى شاراب قىلغان گالىلىيەدىكى كانا شەھىرىگە يەنە كەلدى ۋە كاپېرناھۇمدىكى بىر ئوردا ئەمەلدارنىڭ ئوغلى كېسەل ئىدى. ⁴⁷ ئۇ كىشى ئەيسانىڭ يەھۇدىيەدىن گالىلىيەگە كەلگىنىنى ئاڭلاپ، ئالدىغا بېرىپ: «سەن كېلىپ، ئوغلۇمغا شىپا بەرگىن» دەپ ئۇنىڭدىن تىلدى، چۈنكى ئوغلى ئۆلۈمگە يېقىن ئىدى. ⁴⁸ ئەمما ئەيسا ئۇنىڭغا ئېيتتى: «ئالامەت بىلەن مۆجىزە كۆرمىسەڭلار، ئىشەنمەيسىلەر». ⁴⁹ ئوردا ئەمەلدارى ئۇنىڭغا ئېيتتى: «ئەي خوجا، بالام ئۆلمەستە كەلگىن» دەپ ئېيتتى. ⁵⁰ ئەيسا ئۇنىڭغا: «بارغىن، ئوغلۇڭ تىرىكتۇر» دېدى. ئۇ كىشى ئەيسا ئۇنىڭغا ئېيتقان سۆزگە ئىشىنىپ باردى.

⁵¹ ئۇ يولدا كېتىپ بارغىنىدا ئۇنىڭ قۇللىرى ئالدىغا چىقىپ: «ئوغلۇڭ تىرىكتۇر» دەپ خەۋەر

بەردى. ⁵² ئۇ ۋاقىت ئوغلى ئوغلانغىلى باشلىغان سائەتنى ئۇلاردىن سورىدى. ئۇلار ئۇنىڭغا ئېيتتى: «تۈنۈگۈن يەتتىنچى سائەتتە تەپ ئۇنى قويدى». ⁵³ ئاتىسى ئەيسا ئۇنىڭ ئۆزىگە: > ئوغلۇڭ تىرىكتۇر» دېگەن سائەتتە بۇ ئىش بولغىنىنى ئۇقۇپ، ئۆزى ۋە بارچە ئۆيى ئىشەندى. ⁵⁴ ئەيسا يەھۇدىيەدىن گاللىيەگە كەلگەندىن كېيىن قىلغان ئىككىنچى مۆجىزىسى بۇ ئىدى.

بەيتەستە كۆلى بويىدىكى كەسەل ئادەمنىڭ شىپا تېپىشى

5 ¹ ئاندىن كېيىن يەھۇدىيلارنىڭ بىر ھېيتى بولدى ۋە ئەيسا يېرۇسالېمغا چىقتى. ² يېرۇسالېمدا قوي دەۋرۋازىدا ئىبرانىي تىلىدا بەيتەستە دېگەن بەش ئايۋانى بار بىر كۆل بار. ³ بۇ ئايۋانلاردا تولا كېسەللەر، كورلار، توكۇرلار ۋە چولاقلار يېتىپ سۇ چايكالغاي دەپ، مۇنتەزىر ئىدى. ⁴ چۈنكى بىرەر-بىرەر بىر پەرىشتە كۆلگە نازىل بولۇپ سۇنى چايقاتتى ۋە سۇ چايقالغاندا دەسلەپ چۈشكەن كىشى ئۆزىدە بولغان ھەرقانداق كېسىلدىن شىپا تاپاتتى. ⁵ ئاندا ئوتتۇز سەككىز يىلدىن بېرى كېسەل بولغان بىر ئادەم بار ئىدى. ⁶ ئەيسا ئۇنىڭ ئاندا ياتقىنىنى كۆرۈپ، ئۇزۇن ۋاقىتتىن بېرى كېسەل بولغىنىنى بىلىپ، ئۇنىڭغا ئېيتتى: «ساقايغىلى خالايسىەنمۇ؟» ⁷ كېسەل ئۇنىڭغا: «ئەي خوجا، سۇ چايقالغاندا مېنى كۆلگە تاشلىغىلى ئادىمم يوقتۇر. مەن كەلسەم، مەندىن ئىلگىرى باشقىسى چۈشۈۋالدى» دەپ ئېيتتى. ⁸ ئەيسا ئۇنىڭغا ئېيتتى: «قوپۇپ، ئورنۇڭنى كۆتۈرۈپ ماڭغىن». ⁹ ئۇ دەرھال ساقىيىپ، ئۆز ئورنىنى كۆتۈرۈپ ماڭدى.

¹⁰ ئۇ كۈن شايات كۈنى ئىدى. ئۇنىڭ ئۈچۈن يەھۇدىيلار شىپا تاپقان كىشىگە: «شايات كۈنىدۇر، ئورنۇڭنى كۆتۈرمەك ساڭا جايىز ئەمەس» دەپ ئېيتتى. ¹¹ ئۇ ئۇلارغا جاۋاب بەردىكى: «مېنى ساقايتقان كىشى ئۆزى: > ئورنۇڭنى كۆتۈرۈپ ماڭغىن» دېدى. ¹² ئۇلار ئۇنىڭدىن: «ساڭا: > ئورنۇڭنى كۆتۈرۈپ ماڭغىن» دېگەن ئادەم كىمدۇر؟» دەپ سورىدى. ¹³ لېكىن شىپا تاپقان كىشى ئۇنىڭ كىم ئىكەنلىكىنى بىلمەيتتى، چۈنكى ئۇ يەردە تولا خەلق بولغىنى ئۈچۈن ئەيسا بىر تەرەپكە كېتىپ قالغانىدى.

¹⁴ ئاندىن كېيىن ئەيسا ئۇنى بەيت-مۇقەددەستە كۆرۈپ قېلىپ، ئۇنىڭغا: «مانا ساقايدىڭ، يەنە گۇناھ قىلمىغىنكى، ساڭا يامانراق بىر نېمە ۋەقە بولمىغا» دەپ ئېيتتى. ¹⁵ ئۇ ئادەم بېرىپ، ئۆزىنى ساقايتقان كىشى ئەيسا ئىكەنلىكىنى يەھۇدىيلارغا خەۋەر بەردى.

ئاتا بىلەن ئوغۇلنىڭ بىرلىقى

¹⁶ بۇ ۋەجىدىن يەھۇدىيلار ئەيساغا قەست قىلىپ، ئۇ بۇنى بىر شايات كۈنى قىلغىنى ئۈچۈن ئۇنى ئۆلتۈرگىلى ئىزدەيتتى. ¹⁷ ئەمما ئەيسا ئۇلارغا: «ئاتام بۇ ۋاقىتقىچە ئىشلەيدۇ، مەن

ھەم ئىشلەيمەن» دەپ جاۋاب بەردى. ¹⁸ ئۇنىڭ ئۈچۈن يەھۇدىيلار ئۇنى ئۆلتۈرگىلى تېخى قەستلەيتتى، چۈنكى شاباتنى بۇزغىنى بىلەن توختىماي، بەلكى خۇدانى ئاتام دەپ ئۆزىنى خۇدا بىلەن تەڭ قىلاتتى. ¹⁹ ئەمما ئەيسا جاۋاب بېرىپ ئۇلارغا ئېيتتى: «بەرھەق، بەرھەق، سىلەرگە ئېيتىمەنكى، ئوغۇل ئۆزىدىن ھېچنېمە قىلالمايدۇ، بەلكى ئاتىنىڭ قىلغىنىنى كۆرۈپ قىلىدۇ، چۈنكى ئۇ ھەر نېمە قىلسا ئوغۇل ھەم شۇنداق قىلىدۇ. ²⁰ مانا ئاتا ئوغۇلنى دوست تۇتۇپ، ئۆز قىلغىنىنىڭ ھەممىسىنى ئۇنىڭغا كۆرسىتىدۇ ۋە سىلەر ئەجەبلەنگۈدەك بۇلاردىن ئۇلۇغراق ئەمەللەرنى ئۇنىڭغا كۆرسىتىدۇ. ²¹ چۈنكى ئاتا ئۆلگەنلەرنى قوپۇرۇپ تىرىلدۈرگەندەك ئوغۇل ھەم ئۆزى خالىغانلىرىنى تىرىلدۈرىدۇ. ²² ئاتا ھەم ھېچكىمنى ھۆكۈم قىلمايدۇ، بەلكى بارچە ھۆكۈمنى ئوغۇلغا تاپشۇرغاندۇر. ²³ شۇنىڭ بىلەن ھەممىسى ئاتىغا ئىززەت قىلغاندەك ئوغۇلغا ھەم ئىززەت قىلغاي. كىمكى ئوغۇلغا ئىززەت قىلمىسا، ئۇنى ئەۋەتكەن ئاتىغا ھەم ئىززەت قىلمايدۇ.

²⁴ بەرھەق، بەرھەق، سىلەرگە ئېيتىمەنكى، مېنىڭ سۆزۈمنى ئاڭلاپ، مېنى ئەۋەتكەنگە ئىشەنگەن كىشىنىڭ ئەبەدىي تىرىكلىكى بار ۋە ئۆزى ھۆكۈمگە كەلمەيدۇ، بەلكى ئۆلۈمدىن تىرىكلىككە ئۆتكەن بولىدۇ. ²⁵ بەرھەق، بەرھەق، سىلەرگە ئېيتىمەنكى، ئۆلۈكلەر ئىبن ئاللاننىڭ ئاۋازىنى ئاڭلايدىغان ۋاقىت كېلىدۇ، دەرۋەقە ئەمدى كېلىپ قالدى ۋە ئۇنى ئاڭلىغانلار تىرىلىدۇ. ²⁶ چۈنكى ئاتىنىڭ ئۆز ئىدە تىرىكلىكى بار بولغاندەك ئوغۇلغا ھەم ئۆز ئىدە تىرىكلىكى بار بولۇشقا قۇدرەت بەردى. ²⁷ ئىبن ئال-ئىنسان بولغىنى ئۈچۈن ئۇ ھۆكۈم قىلغىلى ھەم ئۇنىڭغا قۇدرەت بەردى. ²⁸ بۇنىڭغا ئەجەبلەنمەڭلار، چۈنكى گۈرلەردىكىلەرنىڭ ھەممىسى ئۇنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلايدىغان ۋاقىت كېلىدۇ. ²⁹ ۋە ئاندىن چىقىپ، ياخشىلىق قىلغانلار ھايات قىيامىتىگە ۋە يامانلىق قىلغانلار ھۆكۈم قىيامىتىگە كېتىدۇ.

³⁰ مەن ئۆزۈمدىن ھېچ نەرسە قىلالمايمەن، ئاڭلىغىنىمدەك ھۆكۈم قىلىمەن ۋە ھۆكۈمۈم ئادىلدۇر، چۈنكى ئۆز ئىرادەمنى ئەمەس، بەلكى مېنى ئەۋەتكەننىڭ ئىرادىسىنى قىلغۇم بار. ³¹ ئەگەر مەن ئۆز توغرامدا گۇۋاھلىق بەرسەم، گۇۋاھلىقىم ھەق ئەمەس. ³² باشقا بىرى مەن توغرىلۇق گۇۋاھلىق بېرىدۇ ۋە بىلىمەنكى، مەن توغرىلۇق بەرگەن گۇۋاھلىقى ھەقتۇر. ³³ سىلەر يۇھانناغا ئەلچى ئەۋەتتىڭلار ۋە ئۇ ھەقىقەتكە گۇۋاھلىق بەردى. ³⁴ لېكىن مەن ئىنساندىن گۇۋاھلىق قوبۇل قىلمايمەن، ئەمما سىلەرنىڭ نىجات تاپمىقىڭلار ئۈچۈن بۇنى ئېيتىمەن. ³⁵ كۆيۈپ تۇرۇپ يورۇغان چىراغ ئۇ ئۆزى ئىدى ۋە سىلەر ئاز بىر مۇددەتچە ئۇنىڭ يورۇقىدا سۆيۈنگىلى خالىدىڭلار. ³⁶ لېكىن يۇھاننانىڭكىدىن ئۇلۇغراق بىر شاھادىتىم بار. ئاتا ماڭا پۈتكۈزگىلى بەرگەن ئىشلار، يەنى مەن قىلىپ تۇرغان ئىشلار ئۆزى ئاتىنىڭ مېنى ئەۋەتكىنىگە مەن توغرىلۇق گۇۋاھلىق بېرىدۇ. ³⁷ دەرۋەقە مېنى ئەۋەتكەن ئاتا ئۆزى مەن توغرىلۇق گۇۋاھلىق بەردى. ئەسلا ئۇنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلىمىدىڭلار ۋە يا ئۇنىڭ قىياپىتىنى كۆرمىدىڭلار. ³⁸ ۋە ئۇنىڭ سۆزى ئىچىڭلاردا قارار تاپمىدى، چۈنكى سىلەر ئۇنىڭ ئەۋەتكىنىگە ئىشەنمەيسىلەر. ³⁹ مۇقەددەس يازمىلارنى تەپتىش قىلىسىلەر، چۈنكى ئۇلاردا ئەبەدىي

تىرىكلىكنى تاپىمىز دەپ خىيال قىلىسىلەر ۋە بۇلار مەن توغرىلىق گۇۋاھلىق بېرىدۇ. ⁴⁰ ئەمما تىرىكلىك تاپماق ئۈچۈن ماڭا كەلگىلى ئۇنىمايسىلەر.

⁴¹ ئادەملەردىن ئىززەت قوبۇل قىلمايمەن. ⁴² لېكىن سىلەرنى تونۇپ، ئىچىڭلاردا خۇدانىڭ مۇھەببىتى يوق ئىكەنلىكىنى بىلىمەن. ⁴³ مەن ئاتامنىڭ نامىدا كەلدىم، ئەمما مېنى قوبۇل قىلمايسىلەر. باشقىسى ئۆز نامىدا كەلسە، ئۇنى قوبۇل قىلىسىلەر. ⁴⁴ سىلەر بىر-بىرىڭلاردىن ئىززەت قوبۇل قىلىپ، بېگانە خۇدادىن كەلگەن ئىززەتنى ئىزدەيمەي، قانداق ئىشىنەلەيسىلەر؟ ⁴⁵ سىلەر مېنى < بىزنىڭ ئۈستىمىزدىن ئاتىغا ئەرر قىلىدۇ > دەپ گۇمان قىلماڭلار. سىلەرنىڭ ئۈستۈڭلاردىن ئەرر قىلغۇچى بار ۋە ئۇ سىلەر ئۈمىد باغلىغان مۇسادۇر. ⁴⁶ مۇساغا ئىشەنگەن بولساڭلار، ماڭا ھەم ئىشىنەتتىڭلار، چۈنكى ئۇ مەن توغرىلىق پۈتتى. ⁴⁷ لېكىن ئۇنىڭ پۈتكەن سۆزلىرىگە ئىشەنمەسەڭلار، مېنىڭ سۆزۈمگە قانداق ئىشىنەلەيسىلەر؟

ئەيسا مەسىھ بەش مىڭ كىشىنى توپدۇرىدۇ

6 ¹ ئاندىن كېيىن ئەيسا گاللىيە دېڭىزىنىڭ، يەنى تىبېرىيە دېڭىزىنىڭ ئۇ بىر تەرىپىگە باردى. ² تولا خەلق ئۇنىڭ كېسەللەرگە قىلغان مۆجىزىلىرىنى كۆرۈپ، ئۇنىڭغا ئەگەشتى. ³ ئەمما ئەيسا تاغقا چىقىپ، شاگىرتلىرى بىلەن ئاندا ئولتۇردى. ⁴ يەھۇدىيلارنىڭ پاسىخا ھېيتى يېقىن ئىدى.

⁵ ئەيسا كۆزلىرىنى كۆتۈرۈپ، ئالدىغا تولا خەلقنىڭ كەلگىنىنى كۆرۈپ فىلىپپۇسقا: «بۇلارغا يېڭىلى نان قەيەردىن سېتىۋالايلى؟» دەپ ئېيتتى. ⁶ لېكىن ئۇ ئۇنى سىنىماق ئۈچۈن بۇنى ئېيتتى، چۈنكى نېمە قىلىدىغىنىنى ئۆزى بىلەتتى. ⁷ فىلىپپۇس ئۇنىڭغا: «ھەربىرىگە كىچىك بىر پارچىدىن تەگسە، ئىككى يۈز دىنارلىق نان ئۇلارغا يەتمەيدۇ» دەپ جاۋاب بەردى. ⁸ شاگىرتلىرىنىڭ بىرى، يەنى سىمون پېترۇسنىڭ بۇرادىرى ئاندرىياس ئۇنىڭغا ئېيتتىكى: ⁹ «مۇندا بەش ئارپا نېنى بىلەن ئىككى بېلىقى بار بىر ئوغۇل بالا تۇرىدۇ، لېكىن شۇنچە تولا خەلققە بۇ نېمە بولىدۇ؟»

¹⁰ ئەيسا: «خەلقنى ئولتۇرغۇزۇڭلار» دەپ ئېيتتى. ئۇ يەردە تولا ئوت بار ئىدى. ئەر كىشىلەر يەرگە ئولتۇردى ۋە ئۇلارنىڭ سانى بەش مىڭچە ئىدى. ¹¹ ئاندىن ئەيسا ناننى ئېلىپ شۈكۈر ئېيتىپ، ئۇلارنى ئولتۇرغانلارغا ئۈلەشتۈرۈپ، شۇنداق ھەم ئۇلار خالىغۇدەك بېلىقلاردىن ھەم بەردى. ¹² ئۇلار توپىغاندا ئۇ ئۆز شاگىرتلىرىغا: «ھېچنېمە زايە بولمىسۇن دەپ، ئاشقان پارچىلارنى يىغىڭلار» دەپ ئېيتتى. ¹³ شۇنىڭ بىلەن ئۇلار يىغىپ، بەش ئارپا نېنىدىن ئېشىپ، يېگەنلەردىن قالغان پارچىلاردىن ئون ئىككى سېۋەت تولدۇردى.

¹⁴ ئەمدى خەلق ئەيسا قىلغان مۆجىزىنى كۆرۈپ: «ھەقىقەتەن دۇنياغا كېلىدىغان پەيغەمبەر بۇدۇر» دەپ ئېيتتى. ¹⁵ لېكىن ئەيسا ئۇلارنىڭ كېلىپ، ئۇنىڭ ئۆزىنى پادىشاھ قىلماق ئۈچۈن زورلۇق بىلەن ئېلىپ كېتىدىغىنىنى بىلىپ، ئۆزى يەنە تاغقا يالغۇز باردى.

ئەيسا مەسىھنىڭ سۇ ئۈستىدە مېڭىشى

¹⁶ ئاخشام بولغاندا شاگىرتلىرى دېڭىزغا بېرىپ، ¹⁷ دېڭىزنىڭ ئۇ تەرىپىدىكى كاپەرناھۇمغا بارماق ئۈچۈن بىر كېمىگە چۈشتى. ئەمما قاراڭغۇلۇق باسقاندى ۋە ئەيسا ئۇلارغا تېخى كەلگەن ئەمەس ئىدى. ¹⁸ قوزغىلىپ تۇرغان قاتتىق شامالدىن دېڭىز چايقىلىۋاتاتتى. ¹⁹ لېكىن ئۇلار يىگىرمە بەش-ئوتتۇز ئوقيا ئېتىمىچە بارغاندا ئەيسانىڭ دېڭىزنىڭ يۈزىدە مېڭىپ كېمىگە كېلىدىغىنىنى كۆرۈپ قورقتى. ²⁰ ئەمما ئۇ ئۇلارغا: «قورقماڭلار، مەندۈرمەن» دەپ ئېيتتى. ²¹ ئۇلار ئۇنى كېمىگە ئالغىلى خالىغاندا، دەرھال كېمە ئۇلار بارىدىغان يەرگە يەتتى.

²² ئۇ كۈننىڭ ئەتىسى دېڭىزنىڭ ئۇ تەرىپىدە تۇرغان خەلق ئاندا بىر كېمىدىن باشقىسى بولمىغىنىنى ۋە ئەيسا ئۆز شاگىرتلىرى كىرگەن كېمىگە ئۇلار بىلەن بىللە كىرمەي، بەلكى شاگىرتلىرىنىڭ يالغۇز بارغىنىنى كۆرگەندى. ²³ لېكىن تىبىرىيەدىن باشقا كېمىلەر كېلىپ، خەلق خۇداۋەندە شۈكۈر ئېيتقاندىن كېيىن نان يېگەن يەرگە يېقىن توختىغاندى. ²⁴ خەلق ئەيسانىڭ ۋە ئۇنىڭ شاگىرتلىرىنىڭ ئاندا بولمىغىنىنى كۆرگەندە ئۇلار ئۆزى كېمىلەرگە كىرىپ، ئەيسانى ئىزدىگىلى كاپەرناھۇمغا باردى.

ئەيسا مەسىھ تىرىكلىك بېرىدىغان ناندۇر

²⁵ ئۇلار ئۇنى دېڭىزنىڭ ئۇ تەرىپىدە تېپىپ، ئۇنىڭغا: «ئەي ئۇستاز، قاچان بۇ يەرگە كەلدىڭ؟» دەپ ئېيتتى. ²⁶ ئەيسا ئۇلارغا جاۋاب بېرىپ ئېيتتى: «بەرھەق، بەرھەق، سىلەرگە ئېيتىمەنكى، مۆجىزىلەر كۆرگىنىڭلار ئۈچۈن ئەمەس، بەلكى ناندان يەپ تويغىنىڭلار ئۈچۈن مېنى ئىزدەيسىلەر. ²⁷ پانىي بولىدىغان تاڭام ئۈچۈن ھەرىكەت قىلماڭلار، لېكىن ئىبن ئال-ئىنسان سىلەرگە بېرىدىغان ئەبەدىي ھاياتلىققا باقىي قالىدىغان تاڭام ئۈچۈن ھەرىكەت قىلىڭلار، چۈنكى ئۇنى ئاتا، يەنى خۇدا ئۆزى مۆھۈرلەپ تەستىقلىغان». ²⁸ ئۇ ۋاقىت ئۇلار ئۇنىڭغا: «نېمە قىلىپ خۇدانىڭ ئىشلىرىنى بەجا كەلتۈرمىز؟» دەپ ئېيتتى. ²⁹ ئەيسا ئۇلارغا جاۋاب بېرىپ ئېيتتى: «خۇدانىڭ ئىشى بۇدۇركى، ئۇنىڭ ئەۋەتكىنىگە ئىشەنگەيسىلەر». ³⁰ ئۇلار ئۇنىڭغا ئېيتتى: «ئۇنداق بولسا، سەن نېمە مۆجىزە قىلسەنكى، كۆرۈپ ئىشەنگەيمىز؟ نېمە قىلسەن؟» ³¹ < ئۇ ئۇلارغا يېڭىلى ئاسماندىن نان بەردى > دەپ پۈتۈلگەندەك ئاتا-بوۋىلىرىمىز باياۋاندا ماننا يېدى.

³² ئەيسا ئۇلارغا ئېيتتى: «بەرھەق، بەرھەق، سىلەرگە ئېيتىمەنكى، ئاسماندىن ناننى سىلەرگە مۇسا بەرمىدى، لېكىن ھەقىقىي ناننى سىلەرگە ئاسماندىن ئاتام بېرىدۇ. ³³ چۈنكى ئاسماندىن نازىل بولۇپ دۇنياغا تىرىكلىك بېرىدىغان نان خۇدانىڭ نېنىدۇر». ³⁴ ئۇلار ئۇنىڭغا: «ئەي خوجا، بىزلەرگە شۇ ناندان ھەمىشە بەرگىن» دەپ ئېيتتى. ³⁵ ئەيسا ئۇلارغا ئېيتتى: «تىرىكلىك نېنى مەن ئۆزۈمدۈرمەن. كىمكى ماڭا كەلسە، ھەرگىز ئاچ قالمايدۇ ۋە كىمكى ماڭا

ئىشەنمە، ئەبەدىگىچە ئۇسسمايدۇ. ³⁶ لېكىن مەن سىلەرگە ئېيتقانداك: مېنى كۆردۈڭلار، ئەمما ئىشەنمەيسىلەر. ³⁷ ئاتام ھەركىمنى ماڭا بەرسە، ماڭا كېلىدۇ ۋە ماڭا كەلگەن كىشىنى ئەسلا تاشقىرى تاشلىمايمەن. ³⁸ چۈنكى مەن ئۆز خاھىشىمنى قىلغىلى ئەمەس، بەلكى مېنى ئەۋەتكەننىڭ خاھىشىنى قىلغىلى ئاسماندىن نازىل بولدۇم. ³⁹ مېنى ئەۋەتكەننىڭ خاھىشى بۇدۇركى، ماڭا بەرگىنىنىڭ ھەممىسىدىن ھېچبىرىنى يىتتۈرمەي، ئۇنى ئاخىرقى كۈندە تىرىلدۈرۈپ قويۇرغابمەن. ⁴⁰ چۈنكى مېنى ئەۋەتكەننىڭ خاھىشى بۇدۇركى، ھەركىم ئوغۇلنى كۆرۈپ ئۇنىڭغا ئىشەنمە، ئۇنىڭ ئەبەدىي تىرىكلىكى بولغاي ۋە مەن ئۇنى ئاخىرقى كۈندە تىرىلدۈرۈپ قويۇرغابمەن».

⁴¹ ئۇ ۋاقىت يەھۇدىيلار «ئاسماندىن نازىل بولغان نان مەن ئۆزۈمدۈرمەن» دېگىنى ئۈچۈن غوتۇلدىشىپ، ⁴² ئېيتتىكى: «بۇ يۈسۈپنىڭ ئوغلى ئەيسا ئەمەسمۇ؟ بىز ئۇنىڭ ئاتىسىنى ۋە ئانىسىنى تونۇيمىز-ئۇ، بۇ ئۆزى: < مەن ئاسماندىن نازىل بولدۇم > دەپ قانداق ئېيتالايدۇ؟» ⁴³ ئەيسا جاۋاب بېرىپ ئۇلارغا ئېيتتى: «ئاراڭلاردا غوتۇلداشماڭلار. ⁴⁴ مېنى ئەۋەتكەن ئاتا ئۆزى كىشى تارتىمسا، ھېچكىم ماڭا كەلمەيدۇ. مەن ماڭا كەلگەن ھەركىمنى ئاخىرقى كۈندە تىرىلدۈرۈپ قويۇرغابمەن. ⁴⁵ < ھەممىسى خۇدادىن تەلىم ئالماقچى بولىدۇ > دەپ پەيغەمبەرلەرنىڭ مۇقەددەس يازمىلىرىدا پۈتۈلگەندۇر. ھەركىم ئاتىدىن ئاڭلاپ ئۆگەنگەن بولسا، ماڭا كېلىدۇ. ⁴⁶ لېكىن ھېچكىم ئاتىنى كۆرمىگەن، پەقەت خۇدادىن كەلگۈچى ئۆزى ئاتىنى كۆرگەندۇر. ⁴⁷ بەرھەق، بەرھەق، سىلەرگە ئېيتىمەن: كىمكى ماڭا ئىشەنمە، ئۇنىڭ ئەبەدىي تىرىكلىكى بار. ⁴⁸ تىرىكلىك نېنى مەن ئۆزۈمدۈرمەن. ⁴⁹ ئاتا-بوۋىلىرىڭلار باياۋاندا مانا يېدى ۋە ئۆلدى. ⁵⁰ ئاسماندىن نازىل بولغان نان مەن ئۆزۈمدۈرمەن. بىركىم ئۇنىڭدىن يېسە، ئۆلمەيدۇ. ⁵¹ ئاسماندىن نازىل بولغان ئۇ تىرىك نان مەن ئۆزۈمدۈرمەن. بىركىم بۇ ناندان يېسە، ئەبەدىگىچە تىرىك قالىدۇ. مەن بېرىدىغان نان ئۆز بەدىنىمدۇر. مەن ئۇنى دۇنيانىڭ تىرىكلىكى ئۈچۈن بېرىمەن».

⁵² ئۇ ۋاقىت يەھۇدىيلار ئۆز ئارىلىرىدا تالىشىپ: «بىزلەرگە ئۆز بەدىنىنى يېگىلى قانداق بېرەلەيدۇ؟» دەپ ئېيتىشتى. ⁵³ ئەيسا ئۇلارغا ئېيتتى: «بەرھەق، بەرھەق، سىلەرگە ئېيتىمەن: ئەگەر ئىبن ئال-ئىنساننىڭ بەدىنىنى يەپ قېنىنى ئىچمىسەڭلار، ئىچمىڭلاردا تىرىكلىكىڭلار يوقتۇر. ⁵⁴ كىمكى مېنىڭ بەدىنىمنى يەپ قېنىمنى ئىچسە، ئۇنىڭ ئەبەدىي تىرىكلىكى بار ۋە مەن ئۇنى ئاخىرقى كۈندە تىرىلدۈرۈپ قويۇرغابمەن. ⁵⁵ چۈنكى بەدىنىم ھەقىقىي يېگۈلۈك ۋە قېنىم ھەقىقىي ئىچكۈلۈكتۇر. ⁵⁶ كىمكى مېنىڭ بەدىنىمنى يەپ قېنىمنى ئىچسە، مەندە قالىدۇ ۋە مەن ئۇنىڭدا قالغىمەن. ⁵⁷ تىرىك ئاتا مېنى ئەۋەتكەندەك ۋە مەن ئاتىنىڭ ۋاسىتىسى بىلەن تىرىك تۇرغاندەك مېنى يېگەن كىشى ئۆزى ھەم مېنىڭ ۋاسىتىم بىلەن تىرىك قالىدۇ. ⁵⁸ ئاسماندىن نازىل بولغان نان بولسا ئاتا-بوۋىلار مانا يەپ ئۆلگىنىدەك ئەمەس، بەلكى كىمكى بۇ ناننى يېسە، ئەبەدىگىچە تىرىك قالىدۇ». ⁵⁹ ئۇ بۇنى كاپېرناھۇمدىكى بىر سىناگوگدا تەلىم بەرگىنىدە ئېيتتى.

ئەيسا مەسھنىڭ شاگىرتلىرىدىن تولا كىشى ئۇنىڭغا ئەگەشمەيدىغان بولىدۇ

60 شاگىرتلىرىدىن تولا بۇنى ئاڭلاپ: «بۇ قاتتىق سۆزدۇر. كىم بۇنى ئاڭلىيالايدۇ» دەپ ئېيتتى. 61 ئەيسا ئۆز ئىچىدە شاگىرتلىرىنىڭ مۇنداق غوتۇلداشقىنىنى بىلىپ، ئۇلارغا ئېيتتى: «بۇ سىلەرنى تايىدۇرىدۇمۇ؟ 62 ئۇنداق بولسا، ئىبن ئال-ئىنسان ئۆز ئىلگىرىكى يەرگە چىقىدىغىنىنى كۆرسەڭلار، قانداق بولىدۇ؟ 63 تىرىك قىلغۇچى روھتۇر. جىسمىنىڭ ھېچ نەرسىگە مەنپەئىتى يوقتۇر. لېكىن مەن سىلەرگە ئېيتقان سۆزلەر روھتۇر ۋە ھەم تىرىكلىكتۇر. 64 لېكىن سىلەردىن بەزىلىرى ئىشەنمەيدۇ». چۈنكى ئەيسا ئىشەنمەيدىغانلارنىڭ قايىسى ۋە ئۇنى تۇتۇپ بېرىدىغىنى كىم ئىكەنلىكىنى دەسلەپتىن بىلدى. 65 ئۇ يەنە ئېيتتى: «ئۇنىڭ ئۈچۈن سىلەرگە ئېيتتىمكى: ئاتامدىن ئۇنىڭغا ئاتا قىلىنمىسا، ھېچكىم ماڭا كېلەلمەيدۇ». 66 ئۇنىڭ ئۈچۈن شاگىرتلىرىدىن تولا كىشى كەينىگە يېنىپ، ئۇنىڭ بىلەن ماڭمايدىغان بولدى. 67 ئۇ ۋاقىت ئەيسا ئون ئىككىلەرگە ئېيتتى: «سىلەر ھەم كەتكىلى خالايسىلەرمۇ؟» 68 سمون پېترۇس جاۋاب بەردىكى: «ئەي خۇداۋەندە، كىمگە بارايلى؟ ئەبەدى تىرىكلىكنىڭ سۆزلىرى سەندىدۇر. 69 بىزلىرى ئىشىنىپ بىلدۇقكى، سەن خۇدانىڭ مۇقەددەسىدۇرسەن». 70 ئەيسا ئۇلارغا: «مەن ئون ئىككىڭلارنى ئىلغىمىدىمۇ؟ بىراق سىلەردىن بىرى بىر ئىبلىستۇر» دەپ جاۋاب بەردى. 71 ئۇ بۇنى سمون ئىشقارىيوتنىڭ ئوغلى يەھۇدا توغرىسىدىن ئېيتتى. چۈنكى ئۇ ئون ئىككىلەرنىڭ بىرى بولۇپ، ئۇنى تۇتۇپ بېرىدىغانىدى.

ئەيسا مەسھنىڭ بۇرادەرلىرى ئۇنىڭغا ئىشەنمەيدۇ

7¹ ئاندىن كېيىن ئەيسا گاللىيەدە يۈرەتتى، چۈنكى يەھۇدىيلار ئۇنى ئۆلتۈرگىلى ئىزدىگىنى ئۈچۈن يەھۇدىيەدە يۈرگىلى خالىمايتتى. 2 يەھۇدىيلارنىڭ ساپىۋەن ھېيتى يېقىن ئىدى 3 ۋە ئۇنىڭ بۇرادەرلىرى ئۇنىڭغا: «مۇندىن كېتىپ، يەھۇدىيەگە بارغىن. شاگىرتلىرىڭ ھەم سېنىڭ قىلىپ تۇرغان ئىشلىرىڭنى كۆرگەي. 4 چۈنكى ئۆزىنىڭ ئاشكارا بولۇشىنى خالىغان كىشى پىنھاندا ھېچ نەرسە قىلمايدۇ. بۇ ئەمەللەرنى قىلساڭ، ئۆزۈڭنى دۇنياغا ئاشكارا قىلغىن» دېيىشتى. 5 چۈنكى بۇرادەرلىرى ھەم ئۇنىڭغا ئىشەنمەيتتى. 6 ئەيسا ئۇلارغا ئېيتتى: «مېنىڭ ۋاقتىم تېخى كەلمىگەن، لېكىن سىلەرنىڭ ۋاقتىڭلار ھەمىشە مۇناسىپتۇر. 7 دۇنيا سىلەرنى يامان كۆرەلمەيدۇ، لېكىن مېنى يامان كۆرىدۇ. چۈنكى مەن ئۇنىڭ ئەمەللىرى ياماندۇر دەپ، ئۇنىڭ توغرىسىدا گۇۋاھلىق بېرىمەن. 8 سىلەر ھېيتقا بېرىڭلار. مەن بۇ ھېيتقا بارغىلى قەدەم قويمىدىم، چۈنكى ۋاقتىم تېخى تامام بولمىغان». 9 بۇنى ئۇلارغا ئېيتىپ، گاللىيەدە قالدى.

ئەيسا مەسىھ سايبۇن ھېيتىدا

¹⁰ لېكىن بۇرادەرلىرى ھېيتقا كەتكەندىن كېيىن، ئۇ ئۆزى ھەم ئاشكارا بولماي، پىنھاندا بولغۇدەك ھېيتقا چىقتى. ¹¹ يەھۇدىيلار ھېيتتا ئۇنى ئىزدەپ: «ئۇ نە يەردىدۇر» دەپ ئېيتىشتى. ¹² خەلق ئۆز ئارىسىدا ئۇنىڭ توغرىسىدا تولا غوتۇلدىشاتتى. بەزىلىرى: «ئۇ ياخشىدۇر» دېيىشتى، باشقىلىرى: «ياق، بەلكى ئۇ قوۋمنى ئازدۇرىدۇ» دەپ ئېيتىشتى. ¹³ ئەمما يەھۇدىيلاردىن قورقۇپ، ھېچكىم ئۇنىڭ توغرىسىدىن ئاشكارا سۆز قىلمايتتى.

¹⁴ ئەمما ھېيتنىڭ يېرىمى ئۆتكەندە ئەيسا بەيت-مۇقەددەسكە چىقىپ، تەلىم بەردى. ¹⁵ يەھۇدىيلار ئەجەبلىنىپ: «بۇ ئۆزى تەلىم ئالماي، مۇقەددەس يازمىلارنى قانداق بىلىدۇ» دەپ ئېيتىشتى. ¹⁶ ئەيسا ئۇلارغا جاۋاب بېرىپ ئېيتتى: «مېنىڭ تەلىمىم مېنىڭكى ئەمەس، بەلكى مېنى ئەۋەتكەننىڭكىدۇر. ¹⁷ بىرىكىم ئۇنىڭ ئىرادىسىنى قىلغىلى خالىسا، بۇ تەلىم خۇدادىن بولسا ياكى مەن ئۆزۈمدىن سۆز قىلسام، ئۇ ئۆزى بىلىدۇ. ¹⁸ ئۆزىدىن سۆز قىلغۇچى ئۆز ئىززىتىنى ئىزدەيدۇ، لېكىن ئۆزىنى ئەۋەتكەننىڭ ئىززىتىنى ئىزدىگۈچى سادىقتۇر ۋە ئۇنىڭدا ھەقىسىزلىق يوقتۇر. ¹⁹ سىلەرگە تەۋراتنى مۇسا بەرمىدىمۇ؟ ئەمما سىلەردىن ھېچبىرى تەۋراتنى ئەمەلگە كەلتۈرمەيدۇ. نېمە ئۈچۈن مېنى ئۆلتۈرگىلى ئىزدەيسىلەر؟»

²⁰ خەلق جاۋاب بېرىپ ئېيتتىكى: «سەندە يامان روھ بار. سېنى كىم ئۆلتۈرگىلى ئىزدەيدۇ؟» ²¹ ئەيسا جاۋاب بېرىپ ئۇلارغا ئېيتتى: «بىرىشىش قىلدىم ۋە ھەممەڭلار شۇنىڭغا ئەجەبلەندىڭلار. ²² خەتنە قىلىش مۇسادىن بولماي، بەلكى ئاتا-بوۋىلاردىن بولسا ھەم، مۇسا ئۆزى سىلەرگە خەتنىنى بەردى ۋە ئادەمنى شابات كۈنىدە خەتنە قىلىسىلەر. ²³ مۇسانىڭ قانۇنى بۇزۇلمىسۇن دەپ، ئادەم شابات كۈنىدە خەتنە قىلىنسا، پۈتۈن ئادەمنى شابات كۈنىدە ساقايتقىنىم ئۈچۈن ماڭا ئاچچىقلىنىسىلەرمۇ؟ ²⁴ زاھىرىغا قاراپ ھۆكۈم قىلماڭلار، بەلكى راست ھۆكۈم قىلىڭلار.»

ئەيسا كېلىدىغان مەسىھمۇ؟

²⁵ ئۇ ۋاقىت يېرۇسالېملىقلارنىڭ بەزىسى ئېيتىشتى: «ئۇلار ئۆلتۈرگىلى ئىزدىگەن كىشى شۇ ئەمەسمۇ؟ ²⁶ مانا ئاشكارا سۆز قىلىدۇ ۋە ئۇلار ئۇنىڭغا ھېچ نەرسە دېمەيدۇ. ئەجەبا رەھبەرلەر بۇنىڭ مەسىھ ئىكەنلىكىنى تايىن بىلدىمۇ؟ ²⁷ لېكىن بۇنىڭ قەيەردىن بولغىنىنى بىلىمىز، ئەمما مەسىھ كەلگەندە ئۇنىڭ قەيەردىن بولغىنىنى ھېچكىم بىلمەيدۇ.» ²⁸ ئەمما ئەيسا بەيت-مۇقەددەستە تەلىم بېرىپ قىچقىرىپ ئېيتتى: «مېنى تونۇپ قەيەردىن بولغىنىمنى بىلىسىلەر. مەن ئۆزۈمدىن كەلمىدىم، لېكىن مېنى ئەۋەتكەن ئۆزى ھەقتۇر. ئەمما سىلەر ئۇنى تونۇمايسىلەر. ²⁹ مەن ئۇنى تونۇيمەن، چۈنكى ئۇنىڭدىن كەلدىم ۋە مېنى ئۇ ئەۋەتتى» دېدى. ³⁰ ئۇنىڭ ئۈچۈن ئۇلار ئۇنى تۇتقىلى ئىزدىدى. لېكىن ھېچكىم ئۇنىڭ ئۈستىگە قول سالمايدى، چۈنكى ئۇنىڭ ۋاقتى تېخى كەلمىگەندى.

³¹ ئەمما خەلق تولا ئۇنىڭغا ئىشىنىپ: «مەسىھ كەلگەندە بۇنىڭ قىلغىنىدىن تولىراق مۆجىزە قىلالارمۇ؟» دېيىشتى.

پەرىسىيەلەر ۋە باش كاھىنلار ئەيسا مەسىھنى تۇتماقچى

³² پەرىسىيەلەر ئۇنىڭ توغرىسىدا خەلقنىڭ بۇنى غوتۇلداشقىنىنى ئاڭلىدى ۋە باش كاھىنلار بىلەن پەرىسىيەلەر ئۇنى تۇتقىلى خىزمەتكارلار ئەۋەتتى. ³³ لېكىن ئەيسا ئۇلارغا ئېيتتى: «تېخى ئاز بىر ۋاقىت مەن سىلەر بىلەندۇرمەن. ئاندىن كېيىن مېنى ئەۋەتكەننىڭ ئالدىغا بارمەن. ³⁴ مېنى ئىزدەپ تاپمايسىلەر ۋە مەن بولغان يەرگە كېلەلمەيسىلەر». ³⁵ يەھۇدىيلار بىر-بىرىگە ئېيتىشتى: «بىزنى > مېنى تاپمايسىلەر» دەپ بۇ ئۆزى نە يەرگە بارىدۇ؟ يۇنانىيلارنىڭ ئارىسىدا تارىلىپ كەتكەنلەرگە بېرىپ، يۇنانىيلارغا تەلىم بېرەرمۇ؟ ³⁶ بۇ > مېنى ئىزدەپ تاپمايسىلەر ۋە مەن بولغان يەرگە كېلەلمەيسىلەر» دەپ ئېيتقىنى نېمىدۇر؟»

ئەيسا مەسىھ تىرىك سۇدۇر

³⁷ ئەمما ھېيتنىڭ ئاخىرقى، يەنى چوڭ كۈنىدە ئەيسا تۇرۇپ قىچقىرىپ ئېيتتى: «كىمدەكىم ئۇسسسا، ماڭا كېلىپ ئىچسۇن! ³⁸ كىمكى ماڭا ئىشەنسە، مۇقەددەس يازمىلار ئېيتقانداك ئۇنىڭ ئىچىدىن تىرىك سۇ ئېقىنلىرى ئېقىپ چىقىدۇ» دەپ، ³⁹ ئىشەنگەنلەر قوبۇل قىلىدىغان روھ توغرىسىدا بۇنى ئېيتتى. چۈنكى ئەيسا تېخى شان-شەرەپ تاپمىغىنى ئۈچۈن روھ بېرىلگەن ئەمەس ئىدى.

⁴⁰ ئۇ ۋاقىت خەلقنىڭ بەزىسى بۇ سۆزلەرنى ئاڭلاپ: «ھەقىقەتەن بۇ ئۆزى مۇشۇ پەيغەمبەر» دەپ ئېيتىشتى. ⁴¹ باشقىلىرى: «بۇ مەسھتۇر» دېيىشتى، يەنە باشقىلىرى: «مەسىھ گالىلىيەدىن كەلمدۇ؟» ⁴² مۇقەددەس يازمىلاردا: > مەسىھ داۋۇدنىڭ نەسلىدىن ۋە داۋۇد ئۆزى تۇرغان بەيتلەھەم شەھەردىن كېلىدۇ» دەپ يېزىلغان ئەمەسمۇ؟» دېدى. ⁴³ خەلقنىڭ ئارىسىدا ئۇنىڭ سەۋەبىدىن بىر بۆلۈنمەكلىك ۋەقە بولدى. ⁴⁴ ئۇلاردىن بەزىلىرى ئۇنى تۇتقىلى خالىدى، لېكىن ھېچكىم ئۇنىڭ ئۈستىگە قول سالمايدى.

⁴⁵ خىزمەتكارلار باش كاھىنلار بىلەن پەرىسىيەلەرنىڭ قېشىغا يېنىپ كەلدى ۋە بۇلار: «نېمە ئۈچۈن ئۇنى ئېلىپ كەلمىدىڭلار» دەپ ئۇلارغا ئېيتتى. ⁴⁶ خىزمەتكارلار جاۋاب بەردىكى: «ھېچ ۋاقىت بىر ئادەم بۇ كىشىدەك سۆز قىلغان ئەمەس». ⁴⁷ پەرىسىيەلەر ئۇلارغا جاۋاب بەردىكى: «سىلەر ھەم ئېزىقىپ كەتتىڭلارمۇ؟» ⁴⁸ رەھبەرلەردىن ياكى پەرىسىيەلەردىن بىرىكىم ئۇنىڭغا ئىشەندىمۇ؟ ⁴⁹ لېكىن قانۇننى بىلمىگەن بۇ قوۋم مەلئۇندۇر». ⁵⁰ ئەمما ئۇلارنىڭ بىرى، يەنى ئىلگىرى ئەيساغا كەلگەن نىكودىموس ئۇلارغا ئېيتتى: ⁵¹ قانۇنمىز ئاۋۋال كىشىنىڭ نېمە قىلغىنىنى ئۇنىڭدىن ئاڭلاپ بىلمىگۈچە ئۇنى ھۆكۈم قىلامدۇ؟ ⁵² ئۇلار ئۇنىڭغا: «ئەجەبا

سەن ھەم گالىلىيەدىنمۇسەن؟ تەپتىش قىلىپ كۆرگىنىكى، گالىلىيەدىن ھېچبىر پەيغەمبەر قوپمايدۇ!» دەپ جاۋاب بەردى ⁵³ ۋە ھەربىرى ئۆز ئۆيىگە باردى.

زىنادا تۇتۇلغان بىر خوتۇن

8 ئەيسا بولسا زەيتۇن تېغىغا چىقتى. ² ئەمما ئەتىگەندە يەنە بەيت-مۇقەددەسكە كەلدى ۋە خەلقنىڭ ھەممىسى ئۇنىڭ ئالدىغا كەلدى ۋە ئۇ ئولتۇرۇپ ئۇلارغا تەلىم بەردى. ³ شۇ چاغدا كاتىپلار بىلەن پەرىسىيەلەر زىنادا تۇتۇلغان بىر خوتۇننى كەلتۈرۈپ، ئوتتۇرىدا تۇرغۇزۇپ، ⁴ ئۇنىڭغا ئېيتتىكى: «ئەي ئۇستاز، بۇ خوتۇن زىنا ئىشىنى قىلغىنىدا تۇتۇلدى. ⁵ تەۋراتتا مۇسا شۇنداقلارنىڭ چالما-كېسەك قىلىنىقىنى بىزلىرىگە ئەمر قىلغان، ئەمما سەن نېمە دەيسەن؟» دەپ، ⁶ ئۇنىڭ ئۈستىدىن ئەرز قىلغىلى بىر باھانە تاپماق ئۈچۈن ئۇنى سىناپ بۇنى ئېيتىشتى. لېكىن ئەيسا ئېڭىشىپ، بارمىقى بىلەن يەرگە پۈتكىلى تۇردى.

⁷ ئەمما ئۇلار توختىماي ئۇنىڭدىن سوراپ تۇرغاندا ئۇ ئۆرە تۇرۇپ، ئۇلارغا: «قايسىڭلار گۇناھسىز بولسا ئاۋۋالقى تاشنى ئۇنىڭغا ئاتسۇن» دېدى. ⁸ ئاندىن يەنە ئېڭىشىپ، يەرگە پۈتۈپ تۇردى. ⁹ لېكىن ئۇلار بۇنى ئاڭلىغاندا ئۆز ۋىجدانلىرى ئۇلارنى ئەيىبلىگەچ، قېرىلىرىدىن باشلاپ ئاخىرقىلارغىچە بىردىن-بىردىن چىقىپ كېتىپ، ئەيسانى ۋە ئوتتۇرىدا تۇرغان خوتۇننى يالغۇز قويدى. ¹⁰ ئەيسا ئۆرە تۇرۇپ، خوتۇندىن باشقا ھېچكىمنى كۆرمەي، ئۇنىڭغا ئېيتتى: «ئەي خوتۇن، دەۋاڭلارنىڭ قېنى؟ ھېچبىرى سېنى ھۆكۈم قىلمىدىمۇ؟» ¹¹ ئۇ ئۇنىڭغا ئېيتتى: «ھېچبىرى، ئەي خوجا». ئەيسا ئۇنىڭغا ئېيتتى: «مەن ھەم سېنى ھۆكۈم قىلمايمەن. بېرىپ، يەنە گۇناھ قىلمىغىن.»

ئەيسا مەسىھ دۇنيانىڭ نۇرىدۇر

¹² ئەيسا يەنە ئۇلارغا سۆز قىلىپ ئېيتتى: «مەن دۇنيانىڭ نۇرىدۇرمەن. ماڭا ئەگەشكەنلەر ئەسلا قاراڭغۇلۇقتا ماڭمايدۇ، بەلكى ئۇنىڭدا ھايات نۇرى بولىدۇ.»

¹³ پەرىسىيەلەر ئۇنىڭغا: «سەن ئۆزۈڭ توغرىلۇق گۇۋاھلىق بېرىسەن. گۇۋاھلىقنىڭ راست ئەمەس» دەپ ئېيتىشتى. ¹⁴ ئەيسا جاۋاب بېرىپ ئۇلارغا ئېيتتى: «ئۆز توغرىمدا گۇۋاھلىق بەرسەم ھەم، گۇۋاھلىقىم راستتۇر، چۈنكى نە يەردىن كېلىپ نە يەرگە بارىدىغىنىمنى بىلىمەن. لېكىن سىلەر نە يەردىن كېلىپ، نە يەرگە بارىدىغىنىمنى بىلمەيسىلەر. ¹⁵ سىلەر جىسمىڭلارغا قاراپ ھۆكۈم قىلىسىلەر. مەن ھېچكىمنى ھۆكۈم قىلمايمەن. ¹⁶ مەن ھۆكۈم قىلساممۇ، ھۆكۈمۈم راستتۇر. چۈنكى مەن يالغۇز ئەمەسمەن، لېكىن مېنى ئەۋەتكەن ئاتا مەن بىلەندۇر. ¹⁷ <ئىككى كىشىنىڭ گۇۋاھلىقى راستتۇر> دەپ تەۋرات قانۇنۇڭلاردا ھەم يۈتۈلگەن. ¹⁸ مەن ئۆز توغرىمدا گۇۋاھلىق بېرىمەن، مېنى ئەۋەتكەن ئاتا ھەم مەن توغرىلۇق گۇۋاھلىق بېرىدۇ.» ¹⁹ ئۇلار

ئۇنىڭغا: «ئاتاڭ نە يەردىدۇر» دەپ ئېيتىشتى. ئەمما ئەيسا: «خاھى مېنى، خاھى ئاتامنى تونۇمايسىلەر. مېنى تونۇساڭلار ئىدى، ئاتامنى ھەم تونۇيتتۇڭلار» دەپ جاۋاب بەردى.
²⁰ ئەيسا بەيت-مۇقەددەستە تەلىم بەرگىنىدە خەزىنىنىڭ ئالدىدا بۇ سۆزلەرنى ئېيتتى ۋە ھېچكىم ئۇنى تۇتمىدى، چۈنكى ئۇنىڭ سائىتى تېخى كەلمىگەندى.
²¹ ئەيسا يەنە ئۇلارغا ئېيتتى: «مەن كېتىمەن مېنى ئىزدەيسىلەر ۋە گۇناھلىرىڭلاردا ئۆلسىلەر. مەن بارىدىغان يەرگە سىلەر كېلەلمەيسىلەر». ²² ئۇ ۋاقىت يەھۇدىيلار: «مەن بارىدىغان يەرگە سىلەر كېلەلمەيسىلەر» دەيدۇ، ئۆز-ئۆزىنى ئۆلتۈرگۈسى بارمىكىن؟» دەپ ئېيتىشتى. ²³ ئۇ ۋاقىت ئۇ ئۇلارغا ئېيتتى: «سىلەر تۆۋەندىندۇرسىلەر، مەن ئېگىزلىكتىندۇرمەن. سىلەر بۇ دۇنيادىندۇرسىلەر، مەن بۇ دۇنيادىن ئەمەسمەن. ²⁴ ئۇنىڭ ئۈچۈن سىلەرگە: < گۇناھلىرىڭلاردا ئۆلسىلەر > دەپ ئېيتتىم، چۈنكى مەن ئۇ ئىكەنلىكىمگە ئىشەنمىسەڭلار، گۇناھلىرىڭلاردا ئۆلسىلەر». ²⁵ ئۇلار ئۇنىڭغا: «سەن كىمدۇرسەن» دەپ ئېيتىشتى. ئەيسا ئۇلارغا ئېيتتى: «نېمە ئىكەنلىكىمنى باشتىن تارتىپ سىلەرگە ئېيتتىم. ²⁶ سىلەرنىڭ توغراڭلاردا ئېيتىپ ھۆكۈم قىلىدىغان تولا نەرسىلىرىم بار، لېكىن مېنى ئەۋەتكەن ھەقتۇر ۋە مەن ئۇنىڭدىن ئاڭلىغىنىمنى دۇنياغا ئېيتتىم» دېدى. ²⁷ ئەمما ئۇ ئاتا توغرىسىدىن ئۇلارغا بۇنى ئېيتقىنىنى ئۇلار ئۇقمىدى. ²⁸ ئۇنىڭ ئۈچۈن ئەيسا ئۇلارغا ئېيتتى: «ئىبن ئال-ئىنساننى كۆتۈرگىنىڭلاردا مەن ئۇ بولۇپ ئۆزۈمدىن بىر نەرسە قىلماي، بەلكى ئاتا ماڭا ئۆگەتكەندەك سۆز قىلغىنىمنى بىلىسىلەر. ²⁹ مېنى ئەۋەتكەن ئۆزى مەن بىلەن بولۇپ، مەن ھەمىشە ئۇنىڭ خۇش-رىزايىنى قىلغىنىم ئۈچۈن مېنى يالغۇز قويىمىدى» ³⁰ دەپ ئېيتقىنىدا تولا كىشى ئۇنىڭغا ئىشەندى.

ئىبراھىمنىڭ بالىلىرى

³¹ ئۇ ۋاقىت ئەيسا ئۇنىڭ ئۆزىگە ئىشەنگەن يەھۇدىيلارغا ئېيتتى: «ئەگەر سىلەر مېنىڭ سۆزلىرىمدە چىقماي تۇرساڭلار، ھەقىقەتەن مېنىڭ شاگىرتلىرىم بولىسىلەر. ³² ۋە ھەقىقەتنى تونۇيسىلەر ۋە ھەقىقەت سىلەرنى ئازاد قىلىدۇ». ³³ ئۇلار ئۇنىڭغا جاۋاب بېرىشتىكى: «بىز ئىبراھىمنىڭ نەسلىدۇرمىز ۋە ھېچ ۋاقىت بىرىكىمگە قۇل بولمىدۇق، قانداق سەن: < ئازاد بولىسىلەر > دەپ ئېيتالايسىن؟» ³⁴ ئەيسا ئۇلارغا جاۋاب بەردىكى: «بەرھەق، بەرھەق، سىلەرگە ئېيتىمەن: ھەركىم گۇناھ قىلسا، گۇناھنىڭ قۇلىدۇر. ³⁵ لېكىن قۇل ئۆيدە ئەبەدىگىچە قالمايدۇ، ئوغۇل ئەبەدىگىچە ئاندا قالدۇ. ³⁶ ئەمدى ئوغۇل سىلەرنى ئازاد قىلسا، ھەقىقەتەن ئازاد بولىسىلەر.

³⁷ ئىبراھىمنىڭ نەسلى ئىكەنلىكىڭلارنى بىلىمەن، لېكىن سۆزۈم ئىچىڭلاردا جاي تاپمىغىنى ئۈچۈن مېنى ئۆلتۈرگىلى ئىزدەيسىلەر. ³⁸ مەن ئاتامنىڭكىدە كۆرگىنىمنى سۆز قىلىمەن ۋە سىلەر ئۆز ئاتاڭلاردىن ئاڭلىغىنىڭلارنى قىلىسىلەر». ³⁹ ئۇلار ئۇنىڭغا: «ئاتىمىز ئىبراھىمدۇر» دەپ جاۋاب بەردى. ئەيسا ئۇلارغا ئېيتتى: «ئەگەر ئىبراھىمنىڭ بالىلىرى بولساڭلار،

ئىبراھىمنىڭ ئەمەللىرىنى قىلاتتىڭلار. ⁴⁰ لېكىن ئەمدى سىلەر مېنى، يەنى خۇدادىن ئاڭلىغان ھەقىقەتنى سىلەرگە ئېيتىپ بەرگەن بىر ئادەمنى، ئۆلتۈرگىلى قەستلەيسىلەر. ئىبراھىم شۇنداق قىلمىدى. ⁴¹ سىلەر ئاتاڭلارنىڭ ئىشلىرىنى قىلىسىلەر». ئۇلار ئۇنىڭغا ئېيتتى: «بىزلەر زىندان تۇغۇلمىدۇق، بىزنىڭ بىر ئاتىمىز بار، يەنى خۇدا».

ئېلىسنىڭ بوللىرى

⁴² ئەيسا ئۇلارغا ئېيتتى: «ئەگەر خۇدا ئاتاڭلار بولسا ئىدى، مېنى دوست تۇتاتتىڭلار، چۈنكى مەن خۇدادىن چىقىپ كەلدىم. ئۆزۈمدىن كەلمىدىم، بەلكى مېنى ئۇ ئەۋەتتى. ⁴³ نېمىشقا مېنىڭ سۆزۈمنى ئۇقمايسىلەر؟ سەۋەب شۇكى، مېنىڭ سۆزۈمنى ئاڭلىغىلى چىدمايسىلەر. ⁴⁴ سىلەرنىڭ ئاتاڭلار ئېلىستۇر ۋە ئاتاڭلارنىڭ شەھۋەتلىرىنى بەجا كەلتۈرگىلى خالايسىلەر. ئۇ ئۆزى دەسلەپتىن ئادەم ئۆلتۈرگۈچى بولۇپ ئۇنىڭدا ھەقىقەت بولمىغاچ، ھەقىقەتتە تۇرۇپ قالمايدۇ. يالغاننى ئېيتقىنىدا ئۆزىنىڭكىنى ئېيتىدۇ، چۈنكى ئۇ ئۆزى يالغانچى ۋە يالغانچىلىقنىڭ ئاتىسىدۇر. ⁴⁵ ئەمما مەن ھەقىقەتنى ئېيتقىنىم ئۈچۈن ماڭا ئىشەنمەيسىلەر. ⁴⁶ قايسىڭلار مېنى بىر گۇناھ بىلەن ئەيىبلەيەلەيدۇ؟ ھەقىقەتنى ئېيتسام، سىلەر نېمە ئۈچۈن ماڭا ئىشەنمەيسىلەر؟ ⁴⁷ خۇدادىن بولغان كىشى خۇدانىڭ سۆزىنى ئاڭلايدۇ. خۇدادىن بولمىغىنىڭلار ئۈچۈن قۇلاق سالمايسىلەر».

ئەيسا مەسىھ ئىبراھىمدىن ئىلگىرى بار ئىدى

⁴⁸ يەھۇدىيلار جاۋاب بېرىپ ئۇنىڭغا ئېيتىشتى: «سېنى يامان روھ ئىگىلەنگەن بىر سامارىيەلىك دەپ، راست ئېيتىمىدۇقمۇ؟» ⁴⁹ ئەيسا جاۋاب بەردىكى: «مەندە يامان روھ يوقتۇر، لېكىن ئانامغا ئىززەت قىلمەن ۋە سىلەر مېنى تەھقىر قىلىسىلەر. ⁵⁰ لېكىن مەن ئۆز ئىززىتىمنى ئىزدەيمەن. ئۇنى ئىزدەپ ھۆكۈم قىلغۇچى بار. ⁵¹ بەرھەق، بەرھەق، سىلەرگە ئېيتىمەنكى، بىركىم مېنىڭ سۆزۈمنى ساقلىسا، ئەبەدىلئەبەد ئۆلۈم كۆرمەيدۇ». ⁵² يەھۇدىيلار ئۇنىڭغا ئېيتىشتى: «يامان روھلۇق ئىكەنلىكىڭنى ئەمدى ئۇقتۇق. ئىبراھىم ۋە پەيغەمبەرلەر ئۆلدى ۋە سەن: > ئەگەر بىر ئادەم مېنىڭ سۆزۈمنى ساقلىسا، ئەبەدىلئەبەد ئۆلۈمنى تېتىمايدۇ؛ دەپ ئېيتىسەن. ⁵³ ئەجەبا سەن ئاتىمىز ئىبراھىمدىن ئۇلۇغمۇسەن؟ ئۇ ئۆلدى ۋە پەيغەمبەرلەر ھەم ئۆلدى. سەن ئۆزۈڭنى كىم قىلىسەن؟» ⁵⁴ ئەيسا جاۋاب بەردىكى: «ئەگەر مەن ئۆزۈمگە ئىززەت قىلسام، ئىززىتىم ھېچنېمە ئەمەس ئىدى. سىلەر ئۇنى تەڭرىمىز دېگەن ئاتام ئۆزى ماڭا ئىززەت قىلىدۇ. ⁵⁵ ئەمما ئۇنى تونۇمايسىلەر، لېكىن مەن ئۇنى تونۇيمەن. ئەگەر ئۇنى تونۇمايمەن دېسەم، سىلەردەك يالغانچى بولاتتىم. لېكىن ئۇنى تونۇپ، ئۇنىڭ سۆزىنى ساقلايمەن. ⁵⁶ ئاتاڭلار ئىبراھىم مېنىڭ كۈنۈمنى كۆرگىلى ئۈمىد قىلىپ شادلىق قىلدى

ۋە ئۇ كۆرۈپ خۇشال بولدى». ⁵⁷ يەھۇدىيلار ئۇنىڭغا ئېيتىشتى: «ئەللىك ياشقا كىرمەي، ئىبراھىمنى كۆردۈڭمۇ؟» ⁵⁸ ئەيسا ئۇلارغا: «ئىبراھىم ۋۇجۇدقا كەلمەستىن ئىلگىرى مەن بار ئىدىم» دەپ ئېيتتى. ⁵⁹ ئۇ ۋاقىت ئۇلار ئۇنى چالما-كېسەك قىلغىلى تاشلار قوللىرىغا ئالدى، لېكىن ئەيسا ئۆزىنى يوشۇرۇپ، بەيت-مۇقەددەستىن چىقىپ كەتتى.

كور تۇغۇلغان ئادەمنىڭ شىپا تېپىشى

9 ¹ ئەيسا ئۆتۈپ كەتكىنىدە كور تۇغۇلغان بىر ئادەمنى كۆردى. ² شاگىرتلىرى ئۇنىڭدىن سوراپ ئېيتتى: «ئەي ئۇستاز، كىم گۇناھ قىلىپ ئۇنىڭ كور تۇغۇلغىنىغا سەۋەب بولغان؟ ئۇ ئۆزۈم ياكى ئاتا-ئانىسىمۇ؟» ³ ئەيسا جاۋاب بەردىكى: «خاھى بۇ ئۆزى، خاھى ئاتا-ئانىسى گۇناھ قىلغان ئەمەس، بەلكى خۇدانىڭ ئىشى ئۇنىڭدا ئاشكارا بولسۇن دەپ، ئۇنىڭغا مۇنداق بولغان. ⁴ كۈندۈز ۋاقتى مېنى ئەۋەتكەننىڭ ئىشلىرىنى ئادا قىلىشىمىز كېرەكتۇر. ھېچكىم ئىش قىلالمايدىغان كېچە كېلىدۇ. ⁵ مەن دۇنيادا بار ۋاقىتتا دۇنيانىڭ نۇرىدۇرمەن». ⁶ بۇنى ئېيتقاندىن كېيىن ئۇ يەرگە تۈكۈرۈپ، تۈكۈرۈكتىن لاي قىلىپ، لايىنى كورنىڭ كۆزلىرىگە سۈرۈپ، ⁷ ئۇنىڭغا: «بېرىپ، سىلۇئام، يەنى ئەۋەتىلگەن دېگەن كۆلگە چىقىپ، ئۆزۈڭنى يۇغىن» دەپ ئېيتتى. ئۇ بېرىپ، ئۆزىنى يۇيۇپ، كۆرىدىغان بولۇپ قايتىپ كەلدى. ⁸ ئەمما ھەقىقەتلىك ۋە ئۇنىڭ گاداىلىق قىلغىنىنى ئىلگىرىدىن كۆرگەنلەر: «بۇ ئۆزى ئولتۇرۇپ گاداىلىق قىلغان كىشى ئەمەسمۇ؟» دەپ ئېيتىشتى. ⁹ بەزىلەر: «ئۇ ئىكەن» دېيىشتى، باشقىلىرى: «ئۇ ئەمەس، بەلكى ئۇنىڭغا ئوخشايدۇ» دېيىشتى. ئۇ ئۆزى: «مەن ئۇدۇرمەن» دېدى. ¹⁰ ئۇلار ئۇنىڭغا: «كۆزلىرىڭ قانداق ئېچىلدى؟» دەپ ئېيتىشتى. ¹¹ ئۇ جاۋاب بەردىكى: «ئەيسا دېگەن ئادەم لاي قىلىپ، كۆزلىرىمگە سۈرۈپ ماڭا: < بېرىپ، سىلۇئام كۆلىدە ئۆزۈڭنى يۇغىن > دېدى ۋە مەن بېرىپ، يۇيۇپ كۆرىدىغان بولدۇم». ¹² ئۇلار ئۇنىڭغا: «ئۇ كىشى نە يەردىدۇر؟» دېيىشتى. ئۇ: «بىلمەيمەن» دەپ ئېيتتى. ¹³ ئۇلار ئىلگىرى كور بولغان كىشىنى پەرسىيەلەرنىڭ ئالدىغا ئېلىپ بېرىشتى. ¹⁴ ئەمما ئەيسا لاي قىلىپ ئۇنىڭ كۆزلىرىنى ئاچقان كۈن شابات كۈنى ئىدى. ¹⁵ پەرسىيەلەر ھەم ئۇنىڭدىن سورىدىكى: «سەن قانداق كۆرىدىغان بولدۇڭ؟» ئۇ ئۇلارغا ئېيتتى: «ئۇ كۆزلىرىمگە لاي قويدى ۋە مەن ئۆزۈمنى يۇيۇپ كۆرىدىغان بولدۇم». ¹⁶ پەرسىيەلەردىن بەزىلىرى: «بۇ ئادەم خۇدادىن ئەمەس، چۈنكى شاباتنى تۇتمايدۇ» دېيىشتى. باشقىلار: «گۇناھكار بىر ئادەم ئۇنداق مۆجىزىلەرنى قانداق قىلالايدۇ؟» دېيىشتى. بۇنىڭ بىلەن ئارىلىرىدا بىر بۆلگۈنچىلىك پەيدا بولدى. ¹⁷ ئۇلار كورغا يەنە ئېيتىشتى: «سېنىڭ كۆزلىرىڭنى ئاچقۇنى ئۈچۈن ئۇنىڭ توغرىسىدا نېمە ئېيتىسەن؟» ئۇ: «پەيغەمبەردۇر» دەپ ئېيتتى.

¹⁸ ئەمما يەھۇدىيلار ئۇنىڭ كور بولۇپ كۆرىدىغان بولغىنىغا ئىشەنمەي، كۆرىدىغان بولغان

كىشىنىڭ ئاتا-ئانىسىنى قىچقىرىپ،¹⁹ ئۇلاردىن سوراپ ئېيتىشتى: «سىلەر كور تۇغۇلدى دېگەن ئوغلۇڭلار شۇمۇ؟ ئەمدى قانداق كۆرەلەيدۇ؟»²⁰ ئاتا-ئانىسى جاۋاب بېرىپ ئېيتتى: «بىلىمىزكى، بىزنىڭ كور تۇغۇلغان ئوغللىمىز بۇدۇر.²¹ لېكىن ئەمدى قانداق كۆرىدىغان بولغىنىنى بىلمەيمىز ۋە ئۇنىڭ كۆزلىرىنى كىم ئاچقىنىنى بىلمەيمىز. ئۆزىدىن سوراڭلار، ئۆزى بالاغەت بولۇپ ئۆز توغرىسىدا سۆز قىلسۇن» دېدى.²² ئاتا-ئانىسى يەھۇدىيلاردىن قورقۇپ بۇنى ئېيتتى، چۈنكى يەھۇدىيلار بىركىم ئۇنىڭ مەسھ بولغىنىغا ئېتىراپ قىلسا، ئۇنى سىناگوگدىن چىقىرىشقا مەسلىھەت قىلىپ ئىتتىپاقلاشقانىدى.²³ ئۇنىڭ ئۈچۈن ئاتا-ئانىسى: «ئۆزى بالاغەتتۇر، ئۆزىدىن سوراڭلار» دېدى.

²⁴ ئاندىن ئۇلار كور بولغان ئادەمنى ئىككىنچى مەرتىۋە قىچقىرىپ ئېيتىشتى: «خۇداغا شان-شەرەپ بەرگىن. بىز ئۇ ئادەمنىڭ گۇناھكار ئىكەنلىكىنى بىلىمىز». ²⁵ ئۇ ئېيتتى: «ئۇ گۇناھكارمۇ ئەمەسمۇ بىلمەيمەن. لېكىن بىر نەرسە بىلىمەنكى، كور ئىدىم، ئەمما ئەمدى كۆرىمەن». ²⁶ ئۇلار ئۇنىڭغا ئېيتىشتى: «ساڭا نېمە قىلدى؟ كۆزلىرىڭنى قانداق ئاچتى؟» ²⁷ ئۇ ئۇلارغا جاۋاب بەردىكى: «سىلەرگە ئېيتتىم، ئەمما ئاڭلىمىدىڭلار. نېمىشقا يەنە ئاڭلىغىلى خالايسىلەر؟ سىلەر ھەم ئۇنىڭغا شاگىرت بولغىلى خالامسىلەر؟» ²⁸ ئۇلار ئۇنى دەشەنەم قىلىپ ئېيتىشتى: «سەن ئۇنىڭ شاگىرتىدۇرسەن، لېكىن بىز مۇساڭنىڭ شاگىرتلىرىدۇرمىز. ²⁹ بىز خۇدانىڭ مۇساغا سۆز قىلغىنىنى بىلىمىز، ئەمما بۇنىڭ قەيەردىن بولغىنىنى بىلمەيمىز». ³⁰ ئۇ ئادەم جاۋاب بېرىپ ئۇلارغا ئېيتتى: «بۇ ئاجايىپ ئىكەنكى، سىلەر ئۇنىڭ قەيەردىن بولغىنىنى بىلمەيسىلەر ۋە لېكىن ئۇ مېنىڭ كۆزلىرىمنى ئاچتى. ³¹ بىلىمىزكى، خۇدا گۇناھكارلارنى ئاڭلىمايدۇ. لېكىن بىركىم خۇدادىن قورقۇپ، ئۇنىڭ ئىرادىسىنى قىلسا، ئۇ ئۇنى ئاڭلايدۇ. ³² قەدىمدىن بېرى بىر كىمنىڭ كور تۇغۇلغان كىشىنىڭ كۆزلىرىنى ئاچقىنىنى ئاڭلىمىغاندۇر. ³³ ئەگەر بۇ ئۆزى خۇدادىن بولمىسا ئىدى، ھېچنېمە قىلالمايتتى». ³⁴ ئۇلار ئۇنىڭغا: «سەن ئۆزۈڭ بارچەك بىلەن گۇناھتا تۇغۇلۇپ بىزگە تەلىم بېرىسەنمۇ؟» دەپ جاۋاب بېرىپ، ئۇنى تاشقىرىغا چىقىرىۋېتىشتى.

³⁵ ئەيسا ئۇلارنىڭ ئۇنى تاشقىرىغا چىقىرىشىنى ئاڭلاپ، ئۇنىڭغا ئۇچراپ ئېيتتى: «سەن ئىبىن ئاللاغا ئىشىنەمسەن؟» ³⁶ ئۇ جاۋاب بېرىپ ئېيتتى: «ئەي خوجا، ئۇ كىمدۇركى، ئۇنىڭغا ئىشەنگەيمەن؟» ³⁷ ئەيسا ئۇنىڭغا ئېيتتى: «ئۇنى كۆردۈڭ، مانا سەن بىلەن سۆزلىشىپ تۇرغان ئۆزى ئۇدۇر». ³⁸ ئاندىن ئۇ: «ئەي خۇداۋەندە، ئىشىنىمەن» دەپ ئۇنىڭغا سەجدە قىلدى. ³⁹ ئەيسا ئېيتتى: «مەن كۆرمىگەنلەر كۆرسۇن ۋە كۆرگەنلەر كور بولسۇن دەپ بۇ دۇنياغا ھۆكۈم چىقىرىشقا كەلدىم».

⁴⁰ ئۇنىڭ ئالدىدا تۇرغان بىرنەچچە پەرىسىيەلەر بۇنى ئاڭلاپ، ئۇنىڭغا: «بىزلەر ھەم كورمۇ؟» دەپ ئېيتىشتى. ⁴¹ ئەيسا ئۇلارغا ئېيتتى: «ئەگەر كور بولساڭلار، گۇناھڭلار بولمايتتى. لېكىن ئەمدى: < كۆرىمىز > دەيسىلەر. ئۇنىڭ ئۈچۈن گۇناھڭلار قالدۇ.

ئەيسا مەسھ ياخشى پادىچىدۇر

10 ¹ بەرھەق، بەرھەق، سىلەرگە ئېيتىمەنكى، قويلارنىڭ قوتىنىغا ئىشىكتىن كىرمەي، باشقا يەردىن ئاتلاپ كىرگەن كىشى ئوغرى ۋە بۇلاڭچىدۇر. ² لېكىن ئىشىكتىن كىرگەن كىشى قويلارنىڭ پادىچىسىدۇر. ³ دەرۋازىۋەن ئۇنىڭغا ئاچىدۇ ۋە قويلار ئۇنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلايدۇ ۋە ئۇ ئۆزى قويلارنى ئاتلىرى بىلەن قىچقىرىپ، ئۇلارنى باشلاپ چىقىرىدۇ. ⁴ ئۆزىنىڭكىلەرنى چىقارغاندا ئۇلارنىڭ ئالدىدا بارىدۇ ۋە قويلار ئۇنىڭ ئاۋازىنى تونۇغاچ ئۇنىڭغا ئەگىشىدۇ. ⁵ لېكىن ئۇلار يانقا ئەگەشمەيدۇ، بەلكى ياتنىڭ ئاۋازىنى تونۇماي، ئۇنىڭدىن قاچىدۇ. ⁶ ئەيسا بۇ تەمسىلنى ئۇلارغا ئېيتتى. ئەمما ئۇلارنىڭ ئۆزىگە نېمە ئېيتقىنىنى ئۇلار ئۇقۇمىدى. ⁷ ئۇنىڭ ئۈچۈن ئەيسا ئۇلارغا ئېيتتى: «بەرھەق، بەرھەق، سىلەرگە ئېيتىمەنكى، قويلارنىڭ ئىشىكى مەن ئۆزۈمدۇرمەن. ⁸ مەندىن ئىلگىرى كەلگەنلەرنىڭ ھەممىسى ئوغرى ۋە بۇلاڭچىدۇر، لېكىن قويلار ئۇلارغا قۇلاق سالىمىدى. ⁹ ئىشىك مەن ئۆزۈمدۇرمەن. بىرىكىم مەندىن كىرسە، ئۇ ئۆزى قۇتۇلۇپ، كىرىپ چىقىپ يايلاق تاپىدۇ. ¹⁰ ئوغرى ئوغىرلاپ، بوغۇزلاپ يوقاتماقتىن باشقا ئىش ئۈچۈن كەلمەيدۇ. مەن كەلدىمكى، ئۇلارنىڭ تىرىكلىكى بولغاي، دەرۋەقە ئۇلارغا ئاشقۇدەك بولغاي. ¹¹ ياخشى پادىچى مەن ئۆزۈمدۇرمەن. ياخشى پادىچى قويلار ئۈچۈن ئۆز جېنىنى بېرىدۇ. ¹² لېكىن ئۆز قويلارنى بولماي، پادىچى ئەمەس ياللانغان كىشى بۆرىنىڭ كېلىدىغىنىنى كۆرسە، قويلارنى قويۇپ قاچىدۇ ۋە بۆرە كېلىپ، قويلارنى يىرتىپ پاراكەندە قىلىدۇ. ¹³ ياللانغان كىشى ياللانغان بولغىنى ئۈچۈن قېچىپ، قويلاردىن خەۋەر ئالمايدۇ. ¹⁴ ياخشى پادىچى مەن ئۆزۈمدۇرمەن ۋە مېنىڭكىلەرنى تونۇيمەن ۋە مېنىڭكىلەر مېنى تونۇيدۇ. ¹⁵ شۇنداقكى، ئاتا مېنى تونۇيدۇ ۋە مەن ئاتىنى تونۇيمەن. قويلار ئۈچۈن ئۆز جېنىمنى بېرىمەن. ¹⁶ مېنىڭ بۇ قوتاندىن بولمىغان باشقا قويلارمۇ ھەم بار. ئۇلارنى ھەم كەلتۈرمىكىم كېرەكتۇر. ئۇلار مېنىڭ ئاۋازىمنى ئاڭلىغاي ۋە بىر پادا ۋە بىر پادىچى بولغاي. ¹⁷ ئۇنى يەنە ئالماق ئۈچۈن مەن ئۆز جېنىمنى بېرىمەن. بۇ ۋەجىدىن ئاتا مېنى دوست تۇتىدۇ. ¹⁸ ھېچكىم جېنىمنى مەندىن ئالمايدۇ، بەلكى مەن ئۇنى ئۆزۈمدىن قويىمەن. ئۇنى قويغىلى قۇدرىتىم بار ۋە يەنە ئۇنى ئالغىلى قۇدرىتىم بار. بۇ ئەمەلنى ئاتامدىن قوبۇل قىلدىم.»

¹⁹ يەنە يەھۇدىيلارنىڭ ئارىسىدا بۇ سۆزلەرنىڭ سەۋەبىدىن بىر بۆلگۈنچىلىك ۋەقە بولدى. ²⁰ ئۇلاردىن تولا كىشى: «ئۇنىڭدا يامان روھ بار ۋە ئۆزى ساراڭدۇر، نېمە ئۈچۈن ئۇنىڭغا قۇلاق سالىسىلەر؟» دېيىشتى. ²¹ باشقىلىرى: «بۇ سۆزلەر يامان روھتىن تۇتۇلغان كىشىنىڭكى ئەمەس. يامان روھ كورلارنىڭ كۆزلىرىنى ئاچالارمۇ؟» دېيىشتى.

خۇداۋەندىنىڭ بەيتىنىڭ تەقدىم قىلىش ھېيتى

²² ئەمما يېرۇسالېمدا بەيتىنىڭ تەقدىم قىلىش ھېيتى بولدى ۋە قىش ۋاقتى ئىدى. ²³ ئەيسا بەيت-مۇقەددەستكى سۇلايماننىڭ ئايۋاندا ماڭاتتى. ²⁴ يەھۇدىيلار ئۇنى قورشاپ، ئۇنىڭغا

ئېيتىشتى: «قاچانغىچە بىزلەرنى شەكتە قويىسەن؟ ئەگەر سەن مەسھ بولساڭ، بىزگە روشەن ئېيتقىن». ²⁵ ئەيسا ئۇلارغا جاۋاب بەردىكى: «مەن سىلەرگە ئېيتتىم، ئەمما ئىشەنمەيسىلەر. مەن ئاتامنىڭ ئىسمى بىلەن قىلغان ئەمەللىرىم ئۆزى مەن توغرىلىق گۇۋاھلىق بېرىدۇ. ²⁶ لېكىن سىلەر ئىشەنمەيسىلەر، چۈنكى مېنىڭ قويلىرىم ئەمەسسىلەر. ²⁷ مېنىڭ قويلىرىم ئاۋازىمنى ئاڭلايدۇ. مەن ئۇلارنى تونۇيمەن ۋە ئۇلار ماڭا ئەگىشىدۇ. ²⁸ مەن ئۇلارغا ئەبەدىي تىرىكلىك بېرىمەن ۋە ئۇلار ئەبەدىلىك بەد ھالەك بولمايدۇ ۋە ھېچكىم ئۇلارنى مېنىڭ قولۇمدىن تارتىۋالمايدۇ. ²⁹ ئۇلارنى ماڭا بەرگەن ئاتا ھەممىسىدىن ئەزىمىدۇر ۋە ھېچكىم ئۇلارنى ئاتامنىڭ قولىدىن تارتىۋالمايدۇ. ³⁰ مەن ۋە ئاتا بىر دۇرۇمىز» دېدى.

يەھۇدىيلار ئەيسا مەسھنى چالما-كېسەك قىلماقچى

³¹ يەنە يەھۇدىيلار ئۇنى چالما-كېسەك قىلغىلى تاشلار قوللىرىغا ئالدى. ³² ئەيسا ئۇلارغا ئېيتتى: «ئاتىدىن سىلەرگە تولا ياخشى ئەمەللەر كۆرسەتتىم. ئۇلاردىن قايسى ئەمەل ئۈچۈن مېنى چالما-كېسەك قىلىسىلەر؟» ³³ يەھۇدىيلار جاۋاب بېرىپ ئېيتىشتى: «سېنى ياخشى ئەمەل ئۈچۈن چالما-كېسەك قىلمايمىز، بەلكى كۆيۈرلۈك ئۈچۈن. چۈنكى سەن ئۆزۈڭ بىر ئىنسان بولۇپ ئۆزۈڭنى خۇدا قىلىسەن». ³⁴ ئەيسا ئۇلارغا جاۋاب بەردىكى: «تەۋرات قانۇنۇڭلاردا پۈتۈلگەن ئەمەسمۇكى: < مەن ئېيتتىم: تەڭرىلەر دۇرسىلەر >؟ ³⁵ ئەگەر خۇدانىڭ سۆزى ئۇلارنىڭ ئۆزىگە كەلگەن كىشىلەرنى تەڭرىلەر دېسە ۋە پۈتۈلگەننىڭ يوقالمىقى مۈمكىن بولمىسا، ³⁶ مەن ئاتىمنىڭ مۇقەددەس قىلىپ دۇنياغا ئەۋەتكىنىگە: < ئىبن ئاللا دۇرۇمەن > دەپ ئېيتقىنىم ئۈچۈن < كۆيۈر ئېيتىسەن > دەيسىلەرمۇ؟ ³⁷ ئەگەر ئاتامنىڭ ئەمەللىرىنى قىلمىسام، ماڭا ئىشەنمەڭلار. ³⁸ لېكىن قىلسام، ئۆزۈمگە ئىشەنمىسەڭلار ھەم، ئۇ ئەمەللەرگە ئىشىنىڭلار. شۇنداقلا ئاتا مەندە ۋە مەن ئاتىدا بولغىنىمنى بىلىپ ئۇقسىلەر» دېدى. ³⁹ ئۇنىڭ ئۈچۈن ئۇلار يەنە ئۇنى تۇتقىلى ئىزدىدى. لېكىن ئۇ ئۇلارنىڭ قوللىرىدىن چىقىپ كەتتى. ⁴⁰ ئۇ يەنە ئىئوردانىنىڭ ئۇ بىر تەرىپىگە يۇھاننا ئاۋۋال ئادەملەرنى چۆمۈلدۈرگەن يەرگە بېرىپ، ئاندا قالدى. ⁴¹ تولا خەلق ئۇنىڭ ئالدىغا كېلىپ: «يۇھاننا ئۆزى ھېچبىر مۇجىزە قىلمىدى، لېكىن يۇھاننانىڭ بۇنىڭ توغرىسىدا ئېيتقىنىنىڭ ھەممىسى راست ئىكەن» دەپ ئېيتىشتى ⁴² ۋە تولا كىشى ئاندا ئۇنىڭغا ئىشەندى.

لازارۇسنىڭ ئۆلۈمدىن تىرىلدۈرۈلۈشى

11 ¹ لازارۇس دېگەن بىر ئادەم كېسەل بولۇپ قالغانىدى. ئۇ ئۆزى مەريەم بىلەن ئۇنىڭ ھەمبىرىسى مارتانىڭ بەيتانىيا دېگەن كەنتىدىن ئىدى. ² ئۇ مەريەم خۇداۋەندىنى خۇشبۇي ياغ بىلەن ياغلاپ، ئۇنىڭ پۇتلىرىنى ئۆز چاچلىرى بىلەن سىلىغان خوتۇن ئىدى ۋە

ئۇنىڭ بۇرادىرى لازارۇس كېسەل ئىدى. ³ ئۇنىڭ ھەمىشەلىرى ئەيساغا خەۋەرچى ئەۋەتىپ، ئۇنىڭغا ئېيتقۇزدىكى: «ئەي خۇداۋەندە، مانا سەن دوست تۇتقان كىشى كېسەل بولۇپ قالدى». ⁴ ئەيسا بۇنى ئاڭلىغاندا: «بۇ ئۆلۈم كېسەل ئەمەس، بەلكى ئىبن ئاللا ئۇنىڭ بىلەن شان-شەرەپ تاپقاي دەپ، خۇدانىڭ شان-شەرىپى ئۈچۈندۇر» دەپ ئېيتتى. ⁵ ئەيسا مارتا بىلەن ئۇنىڭ ھەمىشەلىرىنى ۋە لازارۇسنى دوست تۇتاتتى.

⁶ ئەمما ئۇنىڭ كېسەل بولغىنىنى ئاڭلىغاندا ئۆزى تۇرغان يەردە يەنە ئىككى كۈن قالدى. ⁷ ئاندىن كېيىن شاگىرتلىرىغا: «يەنە يەھۇدىيەگە بارايلى» دېدى. ⁸ شاگىرتلار ئۇنىڭغا ئېيتتى: «ئەي ئۇستاز، بابا يەھۇدىيلار سېنى چالما-كېسەك قىلغىلى قەستلىدى ۋە يەنە ئۇ يەرگە بارامسەن؟» ⁹ ئەيسا جاۋاب بەردىكى: «كۈندۈزنىڭ ئون ئىككى سائىتى يوقمۇ؟ ئەگەر بىركىم كۈندۈزدە ماڭسا، پۇتلاشمايدۇ، چۈنكى بۇ دۇنيانىڭ نۇرىنى كۆرىدۇ. ¹⁰ لېكىن بىركىم كېچىدە ماڭسا، پۇتلىشىدۇ. چۈنكى ئۇنىڭدا نۇر يوقتۇر». ¹¹ بۇنى ئېيتقاندىن كېيىن ئۇ ئۇلارغا ئېيتتى: «دوستىمىز لازارۇس ئۇخلاپ قالغاندۇر، لېكىن مەن ئۇنى ئۇيقۇدىن ئويغاتقىلى بارىمەن». ¹² شاگىرتلىرى ئۇنىڭغا: «ئەي خۇداۋەندە، ئۇخلىغان بولسا، ساقىيىدۇ» دەپ ئېيتتى. ¹³ لېكىن ئەيسا ئۇنىڭ ئۆلۈمى توغرىسىدىن سۆز قىلغانىدى. ئەمما ئۇلار: «ئۇيقۇدا ئۇخلىماق توغرىسىدا ئېيتىدۇ» دەپ خىيال قىلدى. ¹⁴ ئۇ ۋاقىت ئەيسا ئۇلارغا ئاشكارا ئېيتتى: «لازارۇس ئۆلدى. ¹⁵ ئەمما سىلەرنىڭ جەھەتتىڭلاردىن سىلەرنىڭ ئىشەنمىڭلار ئۈچۈن ئاندا بولمىغىنىمغا خۇشتۇرمەن. لېكىن ئەمدى ئۇنىڭغا بارايلى». ¹⁶ قوشكۈزەك دەپ ئاتالغان توماس قالغان شاگىرتلارغا: «بىزىلەر ھەم بېرىپ، ئۇنىڭ بىلەن ئۆلەيلى» دېدى.

¹⁷ ئەيسا ئۇ يەرگە كېلىپ، ئۆلۈك گۆردە تۆت كۈن ياتقىنىنى بىلىۋالدى. ¹⁸ بەيتانيا يېرۇسالېمغا ئون بەش ئوقيا ئېتىمىچە يېقىن ئىدى. ¹⁹ تولا يەھۇدىيلار مارتا بىلەن مەريەمنىڭكىگە بۇرادىرى ئۈچۈن تەسەللى بەرگىلى كەلگەنىدى. ²⁰ مارتا ئەيسانىڭ كەلگىنىنى ئاڭلىغاندا ئۇنىڭ ئالدىغا چىقتى. لېكىن مەريەم ئۆيدە قالدى. ²¹ مارتا ئەيساغا ئېيتتى: «ئەي خۇداۋەندە، ئەگەر مۇندا بولساڭ ئىدى، بۇرادىرىم ئۆلمەس ئىدى. ²² لېكىن ئەمدى ھەم خۇدادىن ھەرىمە تىلىسەڭ خۇدانىڭ ساڭا بېرىدىغىنىنى بىلىمەن». ²³ ئەيسا ئۇنىڭغا: «بۇرادىرىڭ قوپىدۇ» دېدى. ²⁴ مارتا ئۇنىڭغا ئېيتتى: «ئاخىرقى كۈنى، قىيامەتتە ئۇنىڭ تىرىلىپ قوپىدىغىنىنى بىلىمەن». ²⁵ ئەيسا ئۇنىڭغا ئېيتتىكى: «تىرىلىش ۋە تىرىكلىك مەن ئۆزۈمدۇرمەن. كىمكى ماڭا ئىشەنسە، ئۆلگەن بولسا ھەم، تىرىك بولىدۇ. ²⁶ ۋە ھەركىم تىرىك بولۇپ ماڭا ئىشەنسە، ئەبەدىلەيدۇ. بۇنىڭغا ئىشەنمەن؟» ²⁷ ئۇ ئۇنىڭغا: «دەرۋەقە، ئەي خۇداۋەندە، سەن بۇ دۇنياغا كېلىدىغان مەسىھ ئىبن ئاللا ئىكەنلىكىڭگە ئىشىنىمەن» دېدى.

²⁸ ئۇ بۇنى ئېيتىپ بېرىپ، ھەمىشەلىرى مەريەمنى پىنھان قىچقىرىپ ئېيتتى: «ئۇستاز كېلىپ سېنى قىچقىرىدۇ». ²⁹ ئۇ بۇنى ئاڭلىغاندا دەرھال قوپۇپ، ئۇنىڭ ئالدىغا باردى. ³⁰ ئۇ پەيتتە ئەيسا تېخى كەنتكە كىرمەي، بەلكى مارتا ئۇنىڭغا ئۇچرىغان يەردە ئىدى. ³¹ مەريەمگە تەسەللى بېرىپ ئۆيدە ئۇنىڭ بىلەن تۇرغان يەھۇدىيلار ئۇنىڭ ئالدىراپ قوپۇپ چىقىپ كەتكىنىنى كۆرۈپ،

قەبرىگە ئاندا يىغلىغىلى بارىدۇ دەپ، ئۇنىڭ كەينىدىن ئەگەشتى. ³² مەريەم ئەيسا بار يەرگە كېلىپ، ئۇنى كۆرۈپ پۇتلىرىغا چۈشۈپ ئۇنىڭغا: «ئەي خۇداۋەندە، ئەگەر مۇندا بولساڭ ئىدى، بۇرادىرىم ئۆلمەس ئىدى» دېدى.

³³ ئەيسا ئۇنىڭ يىغلىغىنى ۋە ئۇنىڭ بىلەن كەلگەن يەھۇدىيلارنىڭ يىغلىغىنى كۆرۈپ، روھتا قايىناپ بىئارام بولۇپ ³⁴ ئېيتتى: «ئۇنى نە يەردە قويدىڭلار؟» ئۇلار ئۇنىڭغا: «ئەي خۇداۋەندە، كېلىپ كۆرگىن» دېيىشتى. ³⁵ ئەيسا يىغلىدى. ³⁶ يەھۇدىيلار: «قاراڭلار، ئۇنى قانچىلىك دوست تۇتقان» دېيىشتى. ³⁷ ئەمما ئۇلارنىڭ بەزىسى: «بۇ كىشى كورنىڭ كۆزلىرىنى ئاچقاندىن كېيىن بۇنىڭ ئۆلمەسلىكىگە بىر نېمە قىلالمايتتىمۇ؟» دېيىشتى.

³⁸ ئۇنىڭ ئۈچۈن ئەيسا يەنە ئۆز ئىچىدە قايىناپ قەبرىگە كەلدى. قەبرە ئۆزى ئاغزىغا بىر تاش قويۇقلۇق بىر غار ئىدى. ³⁹ ئەيسا: «تاشنى ئېلىۋېتىڭلار» دېدى. ئۆلگەننىڭ ھەمىشىسى مارتا ئۇنىڭغا ئېيتتى: «ئەي خۇداۋەندە، ئۇ ئۆلگىلى تۆت كۈن بولدى، ئەمدى پۇرايدۇ». ⁴⁰ ئەيسا ئۇنىڭغا: «ئەگەر ئىشەنسەڭ، خۇدانىڭ ئۇلۇغلىقىنى كۆرسەن» دەپ ساڭا ئېيتىمىدۇمۇ؟» دېدى. ⁴¹ ئۇلار تاشنى ئېلىۋەتتى ۋە ئەيسا كۆزلىرىنى كۆتۈرۈپ ئېيتتى: «ئەي ئاتا، مېنى ئاڭلىغىنىڭ ئۈچۈن ساڭا شۈكۈر ئېيتىمەن. ⁴² مېنى ھەمىشە ئاڭلايدىغىنىڭنى بىلىم، لېكىن ئۇلار سەن مېنى ئەۋەتكىنىڭگە ئىشەنگەي دەپ، مۇندا تۇرغان خەلق ئۈچۈن بۇنى ئېيتتىم». ⁴³ بۇنى ئېيتقاندىن كېيىن ئۇ ئۈزلۈك ئاۋاز بىلەن: «ئەي لازاروس، تاشقىرىغا چىققىن» دەپ قىچقاردى. ⁴⁴ ئۆلگەن ئادەم قول ۋە پۇتلىرى كېيىن بىلەن باغلىنىپ، يۈزى ياغلىق بىلەن يۈگەكلىك چىقتى. ئەيسا ئۇلارغا ئېيتتى: «ئۇنى بېشىپ، كەتكىلى قويۇڭلار».

ئەيسا مەسھنى ئۆلتۈرۈش سۈيىقەستى

⁴⁵ ئۇ ۋاقىت مەريەمگە كەلگەن ۋە ئەيسانىڭ قىلغىنىنى كۆرگەن تولا يەھۇدىيلار ئۇنىڭغا ئىشەندى. ⁴⁶ لېكىن ئۇلارنىڭ بەزىسى پەرىسىيلەرگە بېرىپ، ئەيسانىڭ قىلغىنىنى ئۇلارغا ئېيتىپ بەردى. ⁴⁷ ئۇنىڭ ئۈچۈن باش كاھىنلار بىلەن پەرىسىيلەر بىر مەجلىسنى يىغىپ ئېيتىشتى: «نېمە قىلايلى؟ بۇ ئادەم تولا مۆجىزە قىلىدۇ. ⁴⁸ ئۇنى شۇنداق قويساق، ھەممىسى ئۇنىڭغا ئىشىنىدۇ ۋە رىملىقلار كېلىپ، ھەم ۋەتىنىمىزنى ھەم قوۋمىمىزنى ئالىدۇ» دېگەندە ⁴⁹ ئۇلارنىڭ بىرى، يەنى ئۇ يىلى ئۇلۇغ كاھىن بولغان قاياپا ئۇلارغا: «سەلەر ھېچ نەرسە ئۇقمايسىلەر. ⁵⁰ بارچە قوۋمنىڭ ھالاك بولمىقىدىن قوۋم ئۈچۈن بىر ئادەمنىڭ ئۆلىشى سەلەرگە ياخشى ئىكەنلىكىنى ئويلىمايسىلەر» دەپ ئېيتتى. ⁵¹ لېكىن بۇنى ئۆزىدىن ئېيتىمىدى، بەلكى شۇ يىلى ئۇلۇغ كاھىن بولغاچ ئەيسانىڭ قوۋم ئۈچۈن ئۆلىدىغىنىنى ⁵² ۋە يالغۇز قوۋم ئۈچۈن ئەمەس، بەلكى خۇدانىڭ پاراكەندە بولغان بالىلىرىنى بىر قىلىپ يىغماق ئۈچۈن ھەم ئۆلىدىغىنىنى پەيغەمبەرلىك قىلدى. ⁵³ ئۇ كۈندىن تارتىپ ئۇنى ئۆلتۈرگىلى مەسلىھەت قىلىشتى.

⁵⁴ ئۇنىڭ ئۈچۈن ئەيسا يەھۇدىيلارنىڭ ئارىسىدا ئاشكارا ماڭمايتتى. لېكىن ئۇ ئاندىن كېتىپ،

باياۋانغا يېقىن يۇرتتىكى ئەفرائىم دېگەن بىر شەھەرگە بېرىپ، شاگىرتلىرى بىلەن ئاندا قالدى. ⁵⁵ يەھۇدىيلارنىڭ پاسىخا ھېيتى يېقىن ئىدى ۋە يۇرتلاردىن تولا كىشى پاسىخا ھېيتىدىن ئىلگىرى ئۆزىنى پاكلىغىلى يېرۇسالېمغا چىقتى. ⁵⁶ ئۇلار ئەيسانى ئىزدەپ، بەيت-مۇقەددەستە تۇرۇپ، ئۆز ئارىلىرىدا: «ئېمە ئويلايسىلەر؟ ئۇ ھېيتقا ھېچ كەلمەمدۇ؟» دەپ ئېيتىشتى. ⁵⁷ ئەمما باش كاھىنلار ۋە پەرىسىيەلەر ئۇنى تۇتماق ئۈچۈن: «ئەگەر بىر كىشى ئۇنىڭ نە يەردە ئىكەنلىكىنى بىلسە، مەلۇم قىلسۇن» دەپ ئەمر چىقارغانىدى.

ئەيسا مەسھنىڭ قىممەت باھا ياغ بىلەن ياغلىنىشى

12 ¹ ئەيسا پاسىخا ھېيتىدىن ئالتە كۈن ئىلگىرى ئۆزى ئۆلۈكلەر ئارىسىدىن قوپۇرغان لازارۇس ئولتۇراقلىق بەيتانىغا كەلدى. ² ئۇلار ئاندا ئۇنىڭغا بىر زىياپەت قىلدى ۋە مارتا داستىخاندا خىزمەت قىلىپ تۇردى. لېكىن لازارۇس ئەيسا بىلەن داستىخاندا ئولتۇرغانلارنىڭ بىرى ئىدى. ³ ئۇ ۋاقىت مەريەم بىر جىڭ خۇشبۇي قىممەت باھا ساپ سۇمبۇل يېغىنى ئېلىپ، ئەيسانىڭ پۇتلىرىنى ياغلاپ ئۆز چاچلىرى بىلەن پۇتلىرىنى سىلدى ۋە ئۆي خۇشبۇي ياغنىڭ بۇيى بىلەن تولدى. ⁴ ئەمما شاگىرتلىرىنىڭ بىرى، يەنى ئۇنى تۇتۇپ بېرىدىغان ئىسقىرىيوت يەھۇدا: ⁵ «ئېمىشقا بۇ خۇشبۇي ياغ پېقىرلارغا بېرىلمەك ئۈچۈن ئۈچ يۈز دىنارغا سېتىلمىدى؟» دەپ ئېيتتى. ⁶ لېكىن پېقىرلار بىلەن كارى بولغىنى ئۈچۈن ئەمەس، بەلكى ئۆزى ئوغرى بولۇپ خەزىنىنى تۇتۇپ، ئاندا سېلىنغىنىنى ئالغىنى ئۈچۈن بۇنى ئېيتتى. ⁷ ئەمما ئەيسا ئېيتتى: «ئۇنى قويغىن. ئۇ مېنىڭ دەپنە قىلىنىدىغان كۈنۈم ئۈچۈن بۇنى قىلسۇن. ⁸ پېقىرلار ھەمىشە سىلەر بىلەندۇر، لېكىن مەن ھەمىشە سىلەر بىلەن ئەمەسمەن.»

⁹ يەھۇدىيلاردىن تولا خەلق ئۇنىڭ ئاندا بولغىنىنى بىلىپ، يالغۇز ئەيسا ئۈچۈن ئەمەس، بەلكى ئۇ ئۆزى ئۆلۈكلەر ئارىسىدىن قوپۇرغان لازارۇسنى ھەم كۆرمەك ئۈچۈن كەلدى. ¹⁰ ئەمما باش كاھىنلار لازارۇسنى ھەم ئۆلتۈرگىلى مەسلىھەت قىلىشتى. ¹¹ سەۋەبىكى تولا يەھۇدىيلار بېرىپ، ئۇنىڭ ئۈچۈن ئەيساغا ئىشەندى.

ئەيسا مەسھ تەخەيگە مىنىپ يېرۇسالېمغا كىرىدۇ

¹² ئەتىسى ھېيتقا كەلگەن تولا خەلق ئەيسانىڭ يېرۇسالېمغا كېلىدىغىنىنى ئاڭلاپ، ¹³ خورما شاخلىرى ئېلىپ، ئۇنىڭ ئالدىغا چىقىپ: «ھەمدۇسانا، خۇداۋەندىنىڭ نامىدا كەلگەن ئىسرائىلنىڭ پادىشاھى مۇبارەكتۇر» دەپ قىچقىراشتى.

¹⁴ ئەمما ئەيسا بىر تەخەينى تېپىپ، ئۇنىڭ ئۈستىگە مىندى. شۇنداقكى:

¹⁵ «قورقمىغىن ئەي سى'ون قىزى، مانا پادىشاھىڭ بىر ئېشەكنىڭ تەخەيىگە مىنىپ ساڭا كېلىدۇ» دەپ پۈتۈلگەندۇر.

¹⁶ ئۇنىڭ شاگىرتلىرى بۇنى ئاۋۋال ئۇقمىدى، لېكىن ئەيسا شان-شەرەپ تاپقاندىن كېيىن بۇ ۋەقەلەر ئۇنىڭ توغرىسىدا پۈتۈلگىنىنى ۋە ئۇلار ئۆزى بۇنى ئۇنىڭغا قىلغىنىنى يادقا كەلتۈردى. ¹⁷ ئۇنىڭ بىلەن بولغان خەلق ئۇنىڭ لازارۇسنى قەبرىسىدىن قىچقىرىپ، ئۆلۈكلەر ئارىسىدىن قوپۇرغىنىغا گۇۋاھلىق بېرىپ تۇرغانىدى. ¹⁸ ئۇ سەۋەبتىن خەلق ئۇنىڭ شۇ مۆجىزىنى قىلغىنىنى ئاڭلاپ، ئالدىغا چىققانىدى. ¹⁹ ئەمما پەرىسىيەلەر بىر-بىرىگە: «ھېچنېمە قىلالمىغىنىڭلارنى كۆرىسىلەر. مانا پۈتۈن دۇنيا ئۇنىڭ كەينىدىن بارماقتا» دەپ ئېيتىشتى.

ئەيسا مەسىھ ئۆلۈپ تىرىلىشىنى ئالدىن ئېيتىدۇ

²⁰ ھېيتتا سەجدە قىلغىلى چىققان يۇنانىيلاردىن بىرنەچچىسى ئاندا بار ئىدى. ²¹ بۇلار گالىلىيەدىكى بەيتسايدادىن بولغان فىلىپپۇسنىڭ قېشىغا بېرىپ، ئۇنىڭغا: «ئەي خوجا، بىز ئەيسانى كۆرگىلى خالايمىز» دەپ يالۋۇرۇپ ئېيتتى. ²² فىلىپپۇس بېرىپ، بۇنى ئاندرەياسقا ئېيتتى ۋە ئاندرەياس بىلەن فىلىپپۇس ئەيساغا خەۋەر بەردى. ²³ ئەيسا ئۇلارغا جاۋاب بېرىپ ئېيتتى: «ئىبن ئال-ئىنساننىڭ شان-شەرەپ تاپمىدىغان سائىتى يېتىپ كەلدى. ²⁴ بەرھەق، بەرھەق، سىلەرگە ئېيتىمەن: ئەگەر بۇغداينىڭ دانىسى يەرگە چۈشۈپ ئۆلمىسە، ئۇ ئۆزى يالغۇز قالدۇ. لېكىن ئۆلسە، تولا ھوسۇل بېرىدۇ. ²⁵ كىمكى ئۆز جېنىنى دوست تۇتسا، ئۇنى يىتتۈرىدۇ ۋە كىمكى بۇ دۇنيادا ئۆز جېنىنى يامان كۆرسە، ئۇنى ئەبەدى تىرىلىكىگە ساقلايدۇ. بىرىكىم ماڭا خىزمەت قىلغىلى خالىسا، ماڭا ئەگەشسۇن. ²⁶ مەن نە يەردە بولسام، خىزمەتكارىم ھەم ئاندا بولغاي. بىرىكىم ماڭا خىزمەت قىلسا، ئاتام ئۇنىڭغا ئىززەت قىلىدۇ. ²⁷ ئەمدى جېنىم بىئارام بولدى ۋە نېمە ئېيتاي؟ ئەي ئاتا، مېنى بۇ سائەتتىن قۇتقۇزغىن. لېكىن بۇنىڭ ئۈچۈن بۇ سائەتكە كەلدىم. ²⁸ ئەي ئاتا، ئۆز ئىسمىڭنى ئۇلۇغلاندۇرغىن». ئۇ ۋاقىت ئاسماندىن: «ئۇنى ئۇلۇغلاندۇردۇم ۋە يەنە ئۇلۇغلاندۇرىمەن» دەپ بىر ئاۋاز كەلدى. ²⁹ ئاندا تۇرغان خەلق بۇنى ئاڭلىغاندا: «ھاۋا گۈلدۈرلىدى» دېيىشتى. باشقىلىرى: «بىر پەرىشتە ئۇنىڭغا سۆز قىلدى» دېيىشتى.

³⁰ ئەيسا جاۋاب بېرىپ: «بۇ ئاۋاز مەن ئۈچۈن كەلمىدى، بەلكى سىلەر ئۈچۈن كەلدى. ³¹ ئەمدى بۇ دۇنيانىڭ ئۈستىگە ھۆكۈم كەلدى. بۇ دۇنيانىڭ چوڭى ئەمدى تاشقىرى تاشلىنىدۇ. ³² مەن يەردىن كۆتۈرۈلگىنىمدە، ھەممىسىنى ئۆزۈمگە تارتىمەن» دېدى. ³³ ئۇ قانداق ئۆلۈم بىلەن ئۆلىدىغىنىنى ئىشارەت قىلىپ بۇنى ئېيتتى.

³⁴ ئەمما خەلق ئۇنىڭغا جاۋاب بەردىكى: «بىزلەر مەسىھنىڭ ئەبەدىگىچە قالىدىغىنىنى تەۋراتتىن ئاڭلىدۇق. ئۇنداق بولسا، سەن: <ئىبن ئال-ئىنساننىڭ كۆتۈرۈلمىكى كېرەكتۇر> دەپ قانداق ئېيتالايسىن؟ بۇ ئىبن ئال-ئىنسان كىمدۇر؟» ³⁵ ئۇ ۋاقىت ئەيسا ئۇلارغا ئېيتتى: «تېخى ئاز ۋاقىت نۇر سىلەر بىلەن بولىدۇ. نۇرۇڭلار بار ۋاقىتتا يۈرۈڭلاركى، قاراڭغۇلۇق سىلەرنى

باسمىغا. قاراڭغۇلۇقتا يۈرگەن كىشى نە يەرگە بارىدىغىنىنى بىلمەيدۇ. ³⁶ نۇرۇڭلار بار ۋاقىتتا نۇرغا ئىشىنىڭلار. بۇنىڭ بىلەن نۇرنىڭ بالىلىرى بولمىسلەر». ئەيسا بۇنى ئېيتىپ بېرىپ، ئۆزىنى ئۇلاردىن يوشۇردى.

يەھۇدىيلارنىڭ ئەيسا مەسھنى رەت قىلىشى

³⁷ لېكىن ئۇلارنىڭ ئالدىدا شۇنچە تولا مۆجىزە قىلغىنى بىلەن ئۇلار ئۇنىڭغا ئىشەنمىدى. ³⁸ بۇنىڭ بىلەن يەشايا پەيغەمبەرنىڭ ئېيتقىنى بەجا كەلتۈرۈلدى، يەنى: «ئەي خۇداۋەندە، خەۋىرىمىزگە كىم ئىشەندى ۋە خۇداۋەندىنىڭ بىلىكى كىمگە ئاشكارا بولدى؟» ³⁹ بۇ ۋەجىدىن ئۇلار ئىشەنمىدى، چۈنكى يەشايا يەنە ئېيتقانى: ⁴⁰ «ئۇ ئۇلارنىڭ كۆزلىرىنى كور، كۆڭۈللىرىنى قاتتىق قىلدى. شۇنداق بولمىسا ئىدى، ئۇلار كۆزلىرى بىلەن كۆرۈپ، كۆڭۈللىرى بىلەن چۈشىنىپ يېنەتتى ۋە مەن ئۇلارغا شىپا بېرەتتىم». ⁴¹ يەشايا ئۇنىڭ ئۇلۇغلىقىنى كۆرۈپ، ئۇنىڭ توغرىسىدا سۆز قىلغىنىدا بۇنى ئېيتتى. ⁴² لېكىن رەھبەرلەردىن تولا ئۇنىڭغا ئىشەندى، ئەمما پەرىسىيەلەردىن قورقۇپ، سىناگوگىدىن چىقىرىلمىغايمىز دەپ، بۇنى ئېتىراپ قىلمىدى. ⁴³ چۈنكى ئۇلار خۇدانىڭ ئىززىتىدىن ئادەملەرنىڭ ئىززىتىنى ياخشىراق كۆردى. ⁴⁴ ئەمما ئەيسا قىچقىرىپ ئېيتتى: «كىمكى ماڭا ئىشەنسە، ماڭا ئەمەس، بەلكى مېنى ئەۋەتكەنگە ئىشىنىدۇ. ⁴⁵ ۋە كىمكى مېنى كۆرسە، مېنى ئەۋەتكەننى كۆرىدۇ. ⁴⁶ ماڭا ئىشەنگەن ھەرىكىم قاراڭغۇلۇقتا قالمىغا دەپ، بىر نۇردەك دۇنياغا كەلدىم. ⁴⁷ ئەگەر بىرىكىم مېنىڭ سۆزلىرىمنى ئاڭلاپ ئىشەنمىسە، مەن ئۇنى ھۆكۈم قىلمايمەن. چۈنكى دۇنيانى ھۆكۈم قىلغىلى كەلمىدىم، بەلكى دۇنيانى قۇتقۇزغىلى كەلدىم. ⁴⁸ كىمكى مېنى رەت قىلىپ سۆزلىرىمنى قوبۇل قىلمىسا، ئۇنىڭ ھۆكۈم قىلغۇچىسى بار. مەن ئېيتقان سۆز ئۆزى ئاخىرقى كۈندە ئۇنى ھۆكۈم قىلىدۇ. ⁴⁹ چۈنكى مەن ئۆزۈمدىن سۆز قىلمىدىم، بەلكى مېنى ئەۋەتكەن ئاتا ئۆزى ئېيتىدىغىنىنى ۋە سۆز قىلىدىغىنىنى ماڭا ئەمەل قىلدى. ⁵⁰ ئۇنىڭ ئەمرى ئەبەدى تىرىكلىك ئىكەنلىكىنى بىلىمەن. ئۇنىڭ ئۈچۈن نېمە ئېيتسام، ئاتا ماڭا بۇيرۇغاندەك سۆز قىلىمەن.»

ئەيسا مەسھ شاگىرتلىرىنىڭ پۇتلىرىنى يۇيىدۇ

13 ¹ پاسىخا ھېيتىنىڭ ئىلگىرىكى ۋاقتى ئىدى ۋە ئەيسا ئۆزىنىڭ بۇ دۇنيادىن ئاتىغا بارىدىغان ۋاقىت-سائەتنىڭ يېتىپ كەلگىنىنى بىلدى ۋە بۇ دۇنيادا بار ئۆزىنىڭكىلەرگە كۆرسەتكەن مۇھەببىتىنى ئۇلارغا ئاخىرغىچە كۆرسىتىپ تۇردى. ² ئاخشام تائامىنىڭ ۋاقتى كەلگەندى ۋە ئىبلىس ئەيسانى تۇتۇپ بېرىشنى سىموننىڭ ئوغلى ئىشقارىيوت يەھۇدانىڭ كۆڭلىگە سالغانىدى. ³ ئەيسا ئۆزى ئاتىنىڭ ھەر نەرسىنى ئۇنىڭ قولغا تاپشۇرغىنىنى ۋە

ئۆزىنىڭ خۇدادىن چىقىپ كېلىپ خۇدانىڭ ئالدىغا بارىدىغىنىنى بىلدى. ⁴ ئۇ ئۆزى تاۋامدىن قوپۇپ، تاش لىباسىنى سېلىپ، بىر لۆڭگە ئېلىپ بېلىگە باغلىدى. ⁵ ئاندىن ئۇ بىر جاۋۇرغا سۇ قۇيۇپ، شاگىرتلارنىڭ پۇتلىرىنى يۇيۇپ، بېلىگە باغلىغان لۆڭگە بىلەن ئېرتقىلى تۈردى. ⁶ ئەمما سىمون پېترۇسقا كەلگەندە، ئۇ ئۇنىڭغا ئېيتتى: «مېنىڭ پۇتلىرىمنى سەن يۇيسەنمۇ؟» ⁷ ئەيسا جاۋاب بېرىپ ئۇنىڭغا ئېيتتى: «مېنىڭ نېمە قىلغىنىمنى سەن ئەمدى بىلمەيسەن، لېكىن مۇندىن كېيىن ئۇقسەن». ⁸ پېترۇس ئۇنىڭغا ئېيتتى: «ھەرگىز مېنىڭ پۇتلىرىمنى يۇمايسەن». ئەيسا ئۇنىڭغا جاۋاب بەردىكى: «ئەگەر سېنى يۇمىسام، مەن بىلەن ھەمىسەڭ بولمايدۇ». ⁹ سىمون پېترۇس ئۇنىڭغا ئېيتتى: «ئەي خۇداۋەندە، يالغۇز پۇتلىرىمنى ئەمەس، بەلكى قوللىرىمنى ۋە بېشىمنى ھەم يۇغىن!» ¹⁰ ئەيسا ئۇنىڭغا ئېيتتى: «بارچە بەدىنى يۇيۇلغان ئادەم تامامەن پاكىز بولغاندىن كېيىن پۇتلىرىنى يۇسا، كۇپايە بولىدۇ. سىلەر پاكىزدۇرسىلەر، لېكىن ھەممەڭلار ئەمەس» دېدى. ¹¹ ئەيسا كىمىنىڭ ئۇنىڭ ئۆزىنى تۇتۇپ بېرىدىغىنىنى بىلىپ: «ھەممەڭلار پاكىز ئەمەس» دېدى.

¹² ئۇلارنىڭ پۇتلىرىنى يۇغاندىن كېيىن تاش لىباسىنى كىيىپ، داستىخاندا ئولتۇرۇپ ئۇلارغا ئېيتتى: «سىلەرگە نېمە قىلغىنىمنى ئۇقتۇڭلارمۇ؟» ¹³ سىلەر مېنى ئۇستاز ۋە خۇداۋەندە دەپسىلەر ۋە راست ئېيتىسىلەر، مەن شۇنداقتۇرمەن. ¹⁴ مەن خۇداۋەندە ۋە ئۇستاز بولۇپ پۇتلىرىڭلارنى يۇسام، سىلەرگە بىر-بىرىڭلارنىڭ پۇتلىرىنى يۇماق ۋاجىپتۇر. ¹⁵ مەن سىلەرگە قىلغاندەك سىلەر ھەم بىر-بىرىڭلارغا قىلغىسىلەر دەپ، سىلەرگە بىر نەمۇنە بەردىم. ¹⁶ بەرھەق، بەرھەق، سىلەرگە ئېيتىمەنكى، قۇل ئۆز خوجىسىدىن ئۇلۇغ ئەمەس، ئەلچىمۇ ئۆزىنى ئەۋەتكۈچىدىن ئۇلۇغ ئەمەس. ¹⁷ بۇنى بىلىپ قىلساڭلار، مۇبارەكتۇرسىلەر.

ئەيسا مەسىھ ساتقۇنلۇق قىلىنىشىنى ئالدىن ئېيتىدۇ

¹⁸ ھەممەڭلار توغرىسىدا بۇنى ئېيتمايمەن. مەن ئۆز ئىلغىغانلىرىمنى بىلىمەن، لېكىن: < مەن بىلەن نان يېگەن كىشى تاپىنىنى ماڭا كۆتۈردى > دەپ پۈتۈلگەن سۆزنىڭ بەجا كەلتۈرۈلمىكى كېرەك ئىدى. ¹⁹ ئەمدى ۋەقە بولماستىن ئىلگىرى سىلەرگە شۇنى ئېيتتىمكى، ۋەقە بولغاندا مەن ئۇ ئىكەنلىكىمگە ئىشەنگەيسىلەر. ²⁰ بەرھەق، بەرھەق، سىلەرگە ئېيتىمەن: كىمكى مەن ئەۋەتكەن ھەرقانداق بىر كىشىنى قوبۇل قىلسا، مېنى قوبۇل قىلىدۇ ۋە كىمكى مېنى قوبۇل قىلسا، مېنى ئەۋەتكۈچىنى قوبۇل قىلىدۇ». ²¹ ئەيسا بۇنى ئېيتقاندىن كېيىن، روھتا بىئارام بولۇپ گۇۋاھلىق بېرىپ ئېيتتى: «بەرھەق، بەرھەق، سىلەرگە ئېيتىمەنكى، سىلەردىن بىرى مېنى تۇتۇپ بېرىدۇ». ²² شاگىرتلار بىر-بىرىگە قارىشىپ: «كىم توغرىسىدا ئېيتتى؟» دەپ بىلەلمەي قالدى. ²³ شاگىرتلىرىنىڭ بىرى، يەنى ئەيسا دوست تۇتقان شاگىرت داستىخاندا ئولتۇرۇپ ئەيسانىڭ مەيدىسىگە يۆلىنىپ ياناتتى. ²⁴ شۇنىڭغا سىمون پېترۇس

ئىشارەت قىلىپ: «كىم توغرىسىدا سۆز قىلغىنىنى دەپ بەرگىن» دېدى. ²⁵ ئۇ ئۆزى ئەيسانىڭ مەيدىسىگە يۆلىنىپ ئۇنىڭغا: «ئەي خۇداۋەندە، ئۇ كىمدۇر؟» دەپ ئېيتتى. ²⁶ ئەيسا: «مەن بىر پارچە ناننى تۈگۈرۈپ كىمگە بەرسەم، شۇندۇر» دەپ جاۋاب بېرىپ بىر چىشلەم ناننى تۈگۈرۈپ، سىمونتىڭ ئوغلى ئىشقارىيوت يەھۇداغا بەردى.

²⁷ يەھۇدا شۇ پارچە ناننى ئالغاندىن كېيىن، شەيتان ئۇنىڭ ئۆزىگە كىردى. ئاندىن ئەيسا ئۇنىڭغا: «نېمە قىلساڭ، پاتراق قىلغىن» دېدى. ²⁸ لېكىن داستىخاندا ئولتۇرغانلارنىڭ ھېچبىرى نېمە ئۈچۈن بۇنى ئۇنىڭغا ئېيتقىنىنى ئۇقمىدى. ²⁹ يەھۇدا خەزىنىنى تۇنقىنى ئۈچۈن بەزىلىرى ئەيسا ئۇنىڭغا: «بىزگە ھېيتقا لازىم بولغاننى سېتىۋالغىن ياكى پېقىرلارغا بىر نەرسە بەرگىن» دەپ ئېيتقىنىنى خىيال قىلدى. ³⁰ يەھۇدا بۇ پارچە ناننى ئېلىپ، دەرھال چىقىپ كەتتى. بۇ چاغ كېچە ئىدى.

ئەيسا مەسىھ بىر يەڭگى ئەمر بېرىدۇ

³¹ ئۇ چىققاندىن كېيىن ئەيسا ئېيتتى: «ئەمدى ئىبن ئال-ئىنسان شان-شەرەپ تاپتى ۋە خۇدا ئۇنىڭدا شان-شەرەپ تاپقاندۇر. ³² خۇدا ئۇنىڭ بىلەن شان-شەرەپ تاپقان بولسا، خۇدا ھەم ئۆزى بىلەن ئۇنىڭغا شان-شەرەپ بېرىدۇ، دەرۋەقە ئۇنىڭغا پات شان-شەرەپ بېرىدۇ. ³³ ئەي بالىلىرىم، تېخى ئازغىنا ۋاقىت سىلەر بىلەندۈرمەن. مېنى ئىزدەيسىلەر، ئەمما مەن يەھۇدىيلارغا: < مەن بارىدىغان يەرگە سىلەر كېلەلمەيسىلەر > دېگەنمىدەك ئەمدى سىلەرگە ئېيتىمەن.

³⁴ سىلەرگە: < بىر-بىرىڭلارنى دوست تۇتۇڭلار > دەپ، بىر يېڭى ئەمر بېرىمەن. مەن سىلەرنى دوست تۇتقانداك سىلەر ھەم بىر-بىرىڭلارنى دوست تۇتقايسىلەر. ³⁵ ئاراڭلاردا مۇھەببەت بار بولغىنىدىن ھەممىسى مېنىڭ شاگىرتلىرىم بولغىنىڭلارنى بىلىدۇ».

ئەيسا مەسىھ پېتروس ئۇنى ئىنكار قىلىشىنى ئالدىن ئېيتىدۇ

³⁶ سىمون پېتروس ئۇنىڭغا: «ئەي خۇداۋەندە، نە يەرگە بارسەن» دەپ ئېيتتى. ئەيسا ئۇنىڭغا جاۋاب بەردىكى: «مەن بارىدىغان يەرگە ئەمدى ماڭا ئەگىشەلمەيسەن، لېكىن كېيىنرەك ئەگىشسەن».

³⁷ پېتروس ئۇنىڭغا ئېيتتى: «ئەي خۇداۋەندە، نېمە ئۈچۈن ئەمدى ماڭا ئەگىشەلمەيمەن؟ جېنىمنى سەن ئۈچۈن پىدا قىلىمەن».

³⁸ ئەيسا ئۇنىڭغا جاۋاب بەردىكى: «جېنىڭنى مەن ئۈچۈن پىدا قىلىسەنمۇ؟ بەرھەق، بەرھەق، ساڭا ئېيتىمەنكى، خوراز چىللىماستىن ئىلگىرى مېنى ئۈچ مەرتىۋە ئىنكار قىلسەن».

ئەيسا مەسھ يول، ھەقىقەت ۋە ھاياتلىقتۇر

14 ¹ «كۆڭۈللىرىڭلار بىئارام بولمىسۇن، خۇداغا ئىشىنىڭلار ماڭا ھەم ئىشىنىڭلار. ² ئاتامنىڭ ئۆيىدە تولا ماكانلار باردۇر، بولمىسا مەن سىلەرگە دەيتتىم. مەن كېتىپ، سىلەرگە جاي راستلىغىلى بارىمەن ³ ۋە بېرىپ جاي راستلىسام، يەنە كېلىپ سىلەرنى ئۆز ئالدىمغا ئالىمەن. شۇنىڭ بىلەن مەن بولغان يەردە سىلەر ھەم بولىسىلەر. ⁴ سىلەر مەن بارىدىغان يەرنىڭ يولى بىلىسىلەر».

⁵ توماس ئۇنىڭغا ئېيتتى: «ئەي خۇداۋەندە، نە يەرگە بارىدىغىنىڭنى بىلمىسەك، يولنى قانداق بىلەلەيمىز؟» ⁶ ئەيسا ئۇنىڭغا ئېيتتى: «يول ۋە ھەقىقەت ۋە ھاياتلىق مەن ئۆزۈمدۇرمەن. مېنىڭ ۋاستەم بىلەن بولمىسا، ھېچكىم ئاتىغا كېلەلمەيدۇ. ⁷ ئەگەر مېنى تونۇساڭلار ئىدى، ئاتامنى ھەم تونۇيتتىڭلار ۋە مۇندىن تارتىپ ئۇنى تونۇيسىلەر ۋە ئۇنى كۆردۈڭلار».

⁸ فىلىپپۇس ئۇنىڭغا ئېيتتى: «ئەي خۇداۋەندە، ئاتىنى بىزگە كۆرسەتكىن ۋە بىزگە كۇپايە بولسۇن». ⁹ ئەيسا ئۇنىڭغا ئېيتتى: «ئەي فىلىپپۇس، شۇنچە ۋاقىت سىلەر بىلەن بولدۇم. تېخى مېنى تونۇمىدىڭمۇ؟ مېنى كۆرگەن ئادەم ئاتىنى كۆرگەن بولسۇن. < ئاتىنى بىزگە كۆرسەتكىن > دەپ قانداق ئېيتالايسىن؟ ¹⁰ مەن ئاتىدا ۋە ئاتا مەندە بولغىنىغا ئىشەنمەمسەن؟ مەن ئېيتقان سۆزلەرنى ئۆزۈمدىن ئېيتىمىدىم، لېكىن مەندە ماكان تۇتقان ئاتا ئۆزى ئەمەللىرىنى قىلىدۇ. ¹¹ مەن ئاتىدا ۋە ئاتا مەندە بولغىنىغا ئىشىنىڭلار. بولمىسا ئەمەللەرنىڭ ئۆز جەھىتىدىن ماڭا ئىشىنىڭلار. ¹² بەرھەق، بەرھەق، سىلەرگە ئېيتىمەن: كىمكى ماڭا ئىشەنسە، مەن قىلغان ئەمەللەرنى ئۇ ھەم قىلىدۇ، دەرۋەقە بۇلاردىن چوڭراق ئەمەللەرنى قىلىدۇ. چۈنكى مەن ئاتامنىڭ ئالدىغا بارىمەن ¹³ ۋە ئاتا ئوغۇلدا شان-شەرەپ تاپسۇن دەپ، مېنىڭ ئىسمىم بىلەن ھەرىنمە تىلىسەڭلار، شۇنى قىلىمەن. ¹⁴ دەرۋەقە مېنىڭ ئىسمىم بىلەن مەندىن بىر نەرسە تىلىسەڭلار، مەن قىلىمەن».

مۇقەددەس روھ - ئەۋەتىدىغان بەردەمچى

¹⁵ «ئەگەر مېنى دوست تۇتساڭلار، ئەمىرلىرىمنى تۇتۇڭلار. ¹⁶ مەن ئاتىدىن تىلەيمەن ۋە ئۇ سىلەرگە ئەبەدىگىچە سىلەر بىلەن قالىدىغان بىر باشقا ياردەمچىنى، ¹⁷ يەنى ھەقىقەت روھىنى بېرىدۇ. دۇنيا ئۇنى كۆرمىگىنى ۋە تونۇمىغىنى ئۈچۈن ئۇنى قوبۇل قىلالمايدۇ. ئەمما سىلەر ئۇنى تونۇيسىلەر، چۈنكى سىلەردە ماكان تۇتۇپ ئىچىڭلاردا قالىدۇ.

¹⁸ سىلەرنى يېتىم قويماي، سىلەرگە كېلىمەن. ¹⁹ تېخى ئازغىنا ۋاقىتتىن كېيىن دۇنيا مېنى يەنە كۆرمەيدۇ. لېكىن سىلەر مېنى كۆرىسىلەر، چۈنكى مەن تىرىكتۇرمەن ۋە سىلەر تىرىك قالىسىلەر. ²⁰ ئۇ كۈندە مەن ئاتىدا ۋە سىلەر مەندە ۋە مەن سىلەردە بولغىنىمنى بىلىسىلەر. ²¹ مېنىڭ ئەمىرلىرىم ئۆزىدە بولۇپ ئۇلارنى تۇتىدىغان ئادەم ئۆزى مېنى دوست تۇتقۇچىدۇر.

كىمكى مېنى دوست تۇتسا، ئاتام ئۇنى دوست تۇتىدۇ ۋە مەن ئۇنى دوست تۇتۇپ، ئۆزۈمنى ئۇنىڭغا ئاشكارا قىلىمەن».²² ئىشقا رايوتتىن باشقا يەھۇدا ئۇنىڭغا ئېيتتى: «ئەي خۇداۋەندە، نېمىشقا ئۆزۈڭنى دۇنياغا ئاشكارا قىلماي، بىزگە ئاشكارا قىلسەن؟»²³ ئەيسا جاۋاب بېرىپ ئۇنىڭغا ئېيتتى: «بىرىكىم مېنى دوست تۇتسا، سۆزۈمنى تۇتىدۇ ۋە ئاتام ئۇنى دوست تۇتىدۇ ۋە بىز ئۇنىڭغا بېرىپ، ئۇنىڭدا ماكان تۇتىمىز.»²⁴ كىمكى مېنى دوست تۇتسا، سۆزلىرىمنى تۇتمايدۇ. سىلەر ئاڭلىغان سۆز مېنىڭكى ئەمەس، بەلكى مېنى ئەۋەتكەن ئاتىڭىڭدۇر.²⁵ سىلەر بىلەن بولغىنىدا سىلەرگە شۇنى ئېيتتىم.²⁶ لېكىن ئاتا مېنىڭ ئىسمىم بىلەن سىلەرگە ئەۋەتىدىغان ياردەمچى، يەنى مۇقەددەس روھ ئۆزى، سىلەرگە ئېيتقىنىڭىزنىڭ ھەممىسىنى سىلەرگە ئۆگىتىپ يادىڭلارغا كەلتۈرىدۇ.²⁷ سىلەرگە ئاراملىق قالدۇرىمەن، ئۆز ئاراملىقىمنى سىلەرگە بېرىمەن، دۇنيانىڭ بەرگىنىدەك مەن سىلەرگە بەرمەيمەن. كۆڭۈللىرىڭلار بىئارام ۋە يا جۈرئەتسىز بولمىسۇن.²⁸ مەن كېتىپ، سىلەرگە يېنىپ كېلىمەن» دەپ سىلەرگە ئېيتقىنىمنى ئاڭلىدىڭلار. مېنى دوست تۇتساڭلار، < ئاتىغا بارمەن > دېگىنىم ئۈچۈن خۇشال بولاتتىڭلار، چۈنكى ئاتا مەندىن ئۇلۇغدۇر.²⁹ ۋەقە بولغاندا ئىشەنگەيسىلەر دەپ، ئەمدى ۋەقە بولماستىن ئىلگىرى بۇنى سىلەرگە ئېيتتىم.³⁰ مۇندىن كېيىن سىلەرگە تولا سۆز قىلمايمەن، چۈنكى بۇ دۇنيانىڭ چوڭى كېلىدۇ، ئەمما مەندە ھېچبىر ھەقىقىي يوقتۇر.³¹ لېكىن دۇنيا مېنىڭ ئاتىنى دوست تۇتقىنىمنى ۋە ئاتىمنىڭ ماڭا بۇيرۇغىنىدەك قىلغىنىمنى بىلسۇن دەپ، بۇ ئىش-ۋەقە بولىدۇ. قوپۇپ، مۇندىن كېتەيلى».

ئۈزۈم تالى ۋە شاخلار

15 «مەن ھەقىقىي تالدۇرمەن ۋە ئاتام باغۋەندۇر.² مەندە بولۇپ، مېۋە كەلتۈرمىگەن ھەر شاخنى كېسىدۇ. ئەمما ھەر قايسىسى مېۋە كەلتۈرسە، ئوشۇقراق مېۋە كەلتۈرسۇن دەپ، ئۇنى پاكىز قىلىدۇ.³ مەن سىلەرگە ئېيتقان سۆزىڭىزنىڭ قۇدرىتى بىلەن ئەمدى سىلەر پاكىزدۇرسىلەر.⁴ مەندە قېلىڭلار ۋە مەن سىلەردە قالمەن. شاخ ئۈزۈم تېلىدا قالمىسا، ئۆزىدىن مېۋە كەلتۈرەلمىگەندەك، سىلەر ھەم مەندە قالمىساڭلار، مېۋە كەلتۈرەلمەيسىلەر.⁵ مەن تالدۇرمەن، سىلەر شاخلاردۇرسىلەر. ئۆزى مەندە قېلىپ، مەن ئۇنىڭدا قالغان كىشى تولا مېۋە كەلتۈرىدۇ. چۈنكى مەنسىز ھېچ نەرسە قىلالمايسىلەر.⁶ ئەگەر بىرىكىم مەندە قالمىسا، شاخ تەك تاشلىنىپ قۇرىدۇ ۋە شۇنداقلا يىغىلىپ ئوتقا سېلىنىپ، كۆيۈپ كېتىدۇ.⁷ ئەگەر مەندە قالمىساڭلار ۋە سۆزلىرىم سىلەردە قالسا، ھەر نېمە خالىساڭلار تىلىگەيسىلەر ۋە سىلەرگە بولىدۇ.⁸ تولا مېۋە كەلتۈرۈپ، مېنىڭ شاگىرتلىرىم بولساڭلار، ئاتامغا شان-شەرەپ كەلتۈرۈلىدۇ.»

⁹ ئاتا مېنى دوست تۇتقاندەك مەن سىلەرنى دوست تۇتتۇم. مېنىڭ مۇھەببىتىمدە قېلىڭلار. ¹⁰ مەن ئاتامنىڭ ئەمىرلىرىنى تۇتۇپ، ئۇنىڭ مۇھەببىتىدە قالغاندەك سىلەر مېنىڭ ئەمىرلىرىمنى تۇتساڭلار، مېنىڭ مۇھەببىتىمدە بولۇپ قالسىلەر.

¹¹ مېنىڭ خۇشلۇقۇم سىلەردە قېلىپ، خۇشلۇقۇڭلار كامىل بولسۇن دەپ، سىلەرگە بۇنى ئېيتتىم. ¹² مېنىڭ ئەمىرىم شۇدۇركى، مەن سىلەرنى دوست تۇتقاندەك بىر-بىرىڭلارنى دوست تۇتقايسىلەر. ¹³ ئۆز جېنىنى دوستلىرى ئۈچۈن پىدا قىلغان كىشىنىڭ مۇھەببىتىدىن چوڭراق مۇھەببەت ھېچكىمدە يوقتۇر. ¹⁴ مەن سىلەرگە بۇيرۇغىنىمنى قىلساڭلار، سىلەر دوستلىرىم بولسىلەر. ¹⁵ مۇندىن كېيىن سىلەرنى بەندە دەپ ئاتىمايمەن، چۈنكى بەندە خوجىسىنىڭ نېمە قىلغىنىنى بىلمەيدۇ. ئەمما سىلەرنى دوست دەپ ئاتىدىم، چۈنكى ئاتامدىن ئاڭلىغىنىمنىڭ ھەممىسىنى سىلەرگە بىلدۈردۈم. ¹⁶ سىلەر مېنى ئىلغىمىڭلار، لېكىن مەن سىلەرنى ئىلغىدىم. بېرىپ، مېۋە، يەنى باقىي قالىدىغان مېۋە كەلتۈرۈشكە سىلەرنى تەيىنلىدىم. شۇنداقتا مېنىڭ ئىسمىم بىلەن ئاتىدىن ھەرنېمە تىلىسەڭلار سىلەرگە بەرگەي. ¹⁷ سىلەرگە ئەمىر قىلىمەنكى، بىر-بىرىڭلارنى دوست تۇتقايسىلەر.

دۇنيا ئەيسا مەسھ ۋە شاگىرتلىرى يامان كۆرىدۇ

¹⁸ ئەگەر دۇنيا سىلەرنى يامان كۆرسە، سىلەردىن ئىلگىرى مېنى يامان كۆرگىنىنى بىلىڭلار. ¹⁹ دۇنيادىن بولساڭلار ئىدى، دۇنيا ئۆزىنىڭكىنى دوست تۇتاتتى. لېكىن سىلەر دۇنيادىن بولماي، بەلكى مەن سىلەرنى دۇنيادىن ئىلغىغىنىم ئۈچۈن دۇنيا سىلەرنى يامان كۆرىدۇ. ²⁰ قۇل ئۆز خوجىسىدىن ئۇلۇغ ئەمەس، دەپ ئېيتقان سۆزۈمنى يادىڭلارغا كەلتۈرۈڭلار. ئۇلار مېنى قوغلىغان بولسا، سىلەرنى ھەم قوغلايدۇ. ئۇلار مېنىڭ سۆزۈمنى ساقلىغان بولسا، سىلەرنىڭكىنى ھەم ساقلايدۇ. ²¹ لېكىن ئۇلار مېنى ئەۋەتكەننى تونۇماي، مېنىڭ ئىسمىم ئۈچۈن بۇنىڭ ھەممىسىنى سىلەرگە قىلىدۇ. ²² ئەگەر مەن كېلىپ ئۇلارغا سۆز قىلمىغان بولسام، ئۇلارنىڭ گۇناھى بولمايتتى. لېكىن ئەمدى گۇناھى ئۈچۈن ئۇلارنىڭ ھېچ ئۆزىسى يوقتۇر. ²³ كىمكى مېنى يامان كۆرسە، ئاتامنى ھەم يامان كۆرىدۇ. ²⁴ ئەگەر مەندىن باشقا ھېچكىم قىلمىغان ئەمەللەرنى ئۇلارنىڭ ئارىسىدا قىلمىغان بولسام، ئۇلارنىڭ گۇناھى بولمايتتى لېكىن ئەمدى كۆرۈپ تۇرۇپ، ھەم مېنى، ھەم ئاتامنى يامان كۆردى. ²⁵ ئەمما > ئۇلار سەۋەبسىز مېنى يامان كۆردى، دەپ ئۇلارنىڭ تەۋرات قانۇنىدا پۈتۈلگەن سۆزنىڭ بەجا كەلتۈرۈلمىكى ئۈچۈن ئۇنداق بولدى.

²⁶ لېكىن مەن ئاتىدىن سىلەرگە ئەۋەتىدىغان ياردەمچى، يەنى ئاتىدىن چىقىدىغان ھەقىقەت روھى كەلگەندە ئۆزى مەن توغرىلۇق گۇۋاھلىق بېرىدۇ. ²⁷ سىلەر دەسلەپتىن مەن بىلەن بولغاچ سىلەر ھەم گۇۋاھلىق بېرىسىلەر.»

16¹ ئايمىغايىسىلەر دەپ، بۇ سۆزلەرنى سىلەرگە ئېيتتىم. ² ئۇلار سىلەرنى سىناگوگلاردىن چىقىرىدۇ. ئۇنداق ۋاقىت كېلىدۇكى، ھەركىم سىلەرنى ئۆلتۈرسە، خۇداغا خىزمەت يەتكۈزدۈم دەپ خىيال قىلىدۇ. ³ ئۇلار نە ئاتىنى نە مېنى تونۇمىغىنى ئۈچۈن بۇنى قىلىدۇ. ⁴ لېكىن ۋاقىت كەلگەندە مەن بۇنى سىلەرگە ئېيتقىنىمنى يادىڭلارغا كەلتۈرگەيسىلەر دەپ، بۇنى سىلەرگە ئېيتىپ بەردىم. لېكىن مەن سىلەر بىلەن بولغاچ بۇنى دەسلەپتىن سىلەرگە ئېيتىمىدىم.

مۇقەددەس روھنىڭ ۋەزىپىسى

⁵ ئەمما ئەمدى مېنى ئەۋەتكەننىڭ ئالدىغا بارىمەن ۋە ھېچبىرىڭلار مەندىن: < نە يەرگە بارىسەن؟ > دەپ سورىمايدۇ. ⁶ لېكىن سىلەرگە بۇنى ئېيتقىنىم ئۈچۈن كۆڭۈللىرىڭلار غەمدىن تولدى. ⁷ ئەمما مەن سىلەرگە راستنى ئېيتىمەن: مېنىڭ كەتمىكىم سىلەرگە ياخشىدۇر، چۈنكى مەن كەتمىسەم، سىلەرگە ياردەمچى كەلمەيدۇ. لېكىن مەن كەتسەم، ئۇنى سىلەرگە ئەۋەتمەن. ⁸ ئۇ كەلگەندە دۇنياغا گۇناھ توغرىسىدا ۋە ئادالەت توغرىسىدا ۋە ھۆكۈم توغرىسىدا ھەقىقەتنى بىلدۈرىدۇ. ⁹ گۇناھ توغرىسىدا، چۈنكى ئۇلار ماڭا ئىشەنمەيدۇ، ¹⁰ ئادالەت توغرىسىدا، چۈنكى ئاتىنىڭ ئالدىغا بارىمەن ۋە يەنە مېنى كۆرمەيسىلەر، ¹¹ ۋە ھۆكۈم توغرىسىدا، چۈنكى بۇ دۇنيانىڭ چوڭى ھۆكۈم قىلىندى.

¹² سىلەرگە ئېيتقىلى تېخى تولا نەرسىلىرىم بار، لېكىن ئەمدى كۆتۈرەلمەيسىلەر. ¹³ ئەمما ئۇ ھەقىقەت روھى ئۆزى كەلگەندە بارچە ھەقىقەتكە سىلەرنى يېتەكلەيدۇ. چۈنكى ئۆزىدىن سۆز قىلماي، بەلكى ئاڭلىغىنىنى سۆز قىلىپ، كېلىدىغان ۋەقەلەرنى سىلەرگە ئايان قىلىدۇ. ¹⁴ ئۇ ماڭا شان-شەرەپ بېرىدۇ. چۈنكى مېنىڭكىدىن ئېلىپ، سىلەرگە ئايان قىلىدۇ. ¹⁵ ئاتىنىڭ ھەممىسى مېنىڭكىدۇر ئۇنىڭ ئۈچۈن سىلەرگە: < مېنىڭكىدىن ئېلىپ، سىلەرگە ئايان قىلىدۇ > دېدىم.

غەمكىنلىك خۇشلۇققا ئايلىنىدۇ

¹⁶ ئاز ۋاقىتتىن كېيىن مېنى كۆرمەيسىلەر ۋە يەنە ئاز ۋاقىتتىن كېيىن مېنى كۆرىسىلەر. ¹⁷ ئۇ ۋاقىت شاگىرتلىرىدىن بەزىسى بىر-بىرىگە ئېيتىشتى: «بىزىلەرگە بۇ ئېيتقىنى نېمىدۇر: < ئاز ۋاقىتتىن كېيىن مېنى كۆرمەيسىلەر ۋە يەنە ئاز ۋاقىتتىن كېيىن مېنى كۆرىسىلەر > ۋە: < مەن ئاتىنىڭ ئالدىغا بارىمەن؟ >» ¹⁸ ئۇلار يەنە دېيىشتىكى: «< ئاز ۋاقىت > دەپ ئېيتقىنى نېمە ئىكەن؟ نېمە سۆز قىلغىنىنى ئۇقمايمىز». ¹⁹ ئەيسا ئۇلار ئۇنىڭ ئۆزىدىن سورىغىلى خالىغىنىنى بىلىپ، ئۇلارغا ئېيتتى: «< ئاز ۋاقىتتىن كېيىن مېنى كۆرمەيسىلەر ۋە يەنە ئاز ۋاقىتتىن كېيىن مېنى كۆرىسىلەر > دەپ ئېيتقىنىم ئۈچۈن ئاراڭلاردا سورىشىسىلەرمۇ؟ ²⁰ بەرھەق، بەرھەق، سىلەرگە ئېيتىمەنكى، سىلەر يىغلاپ پەرياد قىلىسىلەر، ئەمما دۇنيا خۇش بولىدۇ. سىلەر غەمكىن بولىسىلەر، لېكىن غەمكىنلىكڭلار خۇشلۇققا ئايلىنىدۇ. ²¹ خوتۇن

بالا تۇغۇتتا ئۇنىڭ سائىتى كەلگىنى ئۈچۈن غەم يەيدۇ. لېكىن بالىنى تۇغقاندا دۇنياغا بىر ئىنسان تۇغۇلدى دەپ، خۇشلۇقىدىن دەردىنى ئۇنتۇپ قالىدۇ. ²² شۇنىڭغا ئوخشاش سىلەر ئەمدى غەم يەيسىلەر، لېكىن سىلەرنى يەنە كۆرىمەن. ئۇ ۋاقىت كۆڭلۈڭلار خۇش بولىدۇ ۋە ھېچكىم خۇشلۇقۇڭلارنى سىلەردىن ئالمايدۇ.

²³ ئۇ كۈندە مەندىن ھېچ سوئال سورىمايسىلەر. بەرھەق، بەرھەق، سىلەرگە ئېيتىمەنكى، ئاتىدىن ھەزىمە تىلىسەڭلار سىلەرگە مېنىڭ ئىسمىم بىلەن بېرىدۇ. ²⁴ بۇ ۋاقىتقىچە مېنىڭ ئىسمىم بىلەن ھېچنېمە تىلىمىدىڭلار. خۇشلۇقۇڭلار كامىل بولماق ئۈچۈن تىلەڭلار ۋە ئالسىلەر.

²⁵ بۇنى سىلەرگە تەمسىللەر بىلەن ئېيتتىم. ئەمما مەن يەنە سىلەرگە تەمسىللەر بىلەن سۆز قىلماي، بەلكى ئاتا توغرىسىدا سىلەرگە ئاشكارا خەۋەر بېرىدىغان ۋاقىتم كېلىدۇ. ²⁶ ئۇ كۈندە مېنىڭ ئىسمىم بىلەن تىلەيسىلەر ۋە مەن < سىلەر ئۈچۈن ئاتىدىن تىلەي > دەپ سىلەرگە ئېيتىمايمەن. ²⁷ چۈنكى سىلەر مېنى دوست تۇتۇپ، خۇدادىن چىقىپ كەلگىنىمگە ئىشەنگىنىڭلار ئۈچۈن ئاتا ئۆزى سىلەرنى دوست تۇتىدۇ. ²⁸ مەن ئاتىدىن چىقىپ دۇنياغا كەلدىم ۋە يەنە دۇنيانى قويۇپ، ئاتىنىڭ ئالدىغا بارىمەن.»

²⁹ شاگىرتلىرى ئېيتتى: «مانا ئەمدى تەمسىل كەلتۈرمەي ئاشكارا سۆز قىلسەن. ³⁰ سەن ھەر نەرسىنى بىلىپ، بىر كىم سەندىن بىر نېمە سوراڭقا موھتاج بولمىغىنىڭنى ئەمدى بىلىمىز. ئۇنىڭ ئۈچۈن خۇدادىن چىققىنىڭغا ئىشىنىمىز.» ³¹ ئەيسا ئۇلارغا جاۋاب بەردىكى: «ئەمدى ئىشىنىسىلەرمۇ؟ ³² مانا سىلەر تارقىلىپ، ھەربىر ئىلگىرى ئۆزىڭلارگە كېتىپ مېنى يالغۇز قويىدىغان سائەت كېلىدۇ، دەۋرەقە ئەمدى يېتىپ كەلدى. لېكىن مەن يالغۇز ئەمەسمەن، چۈنكى ئاتا مەن بىلەندۇر. ³³ مەندە ئاراملىقنىڭلار بولسۇن دەپ، بۇنى سىلەرگە ئېيتتىم. دۇنيادا تەڭلىك تارتىسىلەر، لېكىن خاتىرجەم بولۇڭلار. مەن دۇنياغا غالىب بولدۇم.»

ئەيسا مەسىھ شاگىرتلىرى ئۈچۈن دۇئا قىلىدۇ

17 ¹ ئەيسا بۇنى سۆز قىلىپ، كۆزلىرىنى ئاسمان تەرىپىگە كۆتۈرۈپ ئېيتتى: «ئەي ئاتا ۋاقىت-سائەت يېتىپ كەلدى. ئۆز ئوغلۇڭغا شان-شەرەپ بەرگىن. بۇنىڭ بىلەن ئوغلۇڭ ساڭا شان-شەرەپ بەرسۇن. ² شۇنداقكى، سەن ئۇنىڭغا بەرگەنلىرىڭنىڭ ھەممىسىگە ئەبەدى تىرىكلىكىنى بېرىشكە ئۇنىڭغا ھەممە ئادەم ئۈستىگە قۇدرەت بەردىڭ. ³ ئەبەدى تىرىكلىك بۇدۇركى، ئۇلار سەن ھەقىقىي يېگانە خۇدانى ۋە سەن ئەۋەتكەن ئەيسا مەسىھنى تونۇغاي. ⁴ سەن ماڭا قىلغىلى بەرگەن ئىشنى پۈتكۈزۈپ، يەر يۈزىدە مەن ساڭا شان-شەرەپ بەردىم. ⁵ سەن، ئەي ئاتا، دۇنيا بولماستىن ئىلگىرى سېنىڭ يېنىڭدا بولغان شان-شەرەپىم بىلەن ئەمدى ماڭا ئۆز يېنىڭدا شان-شەرەپ بەرگىن.»

⁶ مەن سېنىڭ ئىسمىڭنى سەن دۇنيادىن ئېلىپ ماڭا بەرگەن ئادەملەرگە ئاشكارا قىلدىم. ئۇلار سېنىڭكى ئىدى ۋە سەن ئۇلارنى ماڭا بەردىك ۋە ئۇلار سېنىڭ سۆزۈڭنى تۇتتى. ⁷ ئۇلار ماڭا بەرگىنىڭنىڭ ھەممىسى سەندىن بولغاننى ئەمدى بىلدى. ⁸ چۈنكى سەن ماڭا بەرگەن سۆزلەرنى ئۇلارغا بەردىم ۋە ئۇلار قوبۇل قىلىپ، سەندىن چىققىنىمنى راست بىلىپ سەن مېنى ئەۋەتكىنىڭگە ئىشەندى. ⁹ مەن ئۇلار ئۈچۈن دۇئا قىلىمەن. دۇنيا ئۈچۈن دۇئا قىلمايمەن، بەلكى ماڭا بەرگەنلىرىڭ ئۈچۈن، چۈنكى ئۇلار سېنىڭكىدۇر. ¹⁰ مېنىڭكىنىڭ ھەممىسى سېنىڭكىدۇر ۋە سېنىڭكى مېنىڭكىدۇر ۋە مەن ئۇلاردا ئۇلۇغلاندىم.

¹¹ مەن ئەمدى دۇنيادا ئەمەسمەن، ئەمما بۇلار دۇنيادىدۇر ۋە مەن سېنىڭ ئالدىڭغا بارىمەن. ئەي مۇقەددەس ئاتا، ماڭا بەرگەنلىرىڭنى ئۆز ئىسمىڭ بىلەن ساقلىغىنىكى، بىز بىر بولغاندەك ئۇلار بىر بولغاي. ¹² ئۇلار بىلەن بولغىنىمدا مەن ئۇلارنى ماڭا بەرگەن ئىسمىڭ بىلەن ساقلاپ، ئۇلارنى مۇھاپىزەت قىلاتتىم ۋە پۈتۈلگەنگە مۇۋاپىق ھالاکەتنىڭ ئوغلىدىن باشقا ئۇلارنىڭ ھېچبىرى ھالاک بولمىدى.

¹³ ئەمدى ساڭا بارىمەن ۋە مېنىڭ خۇشلۇقۇم ئۇلارنىڭ ئىچىدە كامىل بولسۇن دەپ، بۇنى دۇنيادا بولغىنىمدا ئېيتىمەن. ¹⁴ مەن سېنىڭ سۆزۈڭنى ئۇلارغا بەردىم. مەن ئۆزۈم دۇنيادىن بولمىغاندەك، ئۇلار دۇنيادىن بولمىغىنى ئۈچۈن دۇنيا ئۇلارنى يامان كۆردى. ¹⁵ ئۇلارنى دۇنيادىن ئالغايىمەن دەپ تىلىمەي، بەلكى ئۇلارنى يامان بولغۇچىدىن ساقلىغايىمەن دەپ تىلەيمەن. ¹⁶ مەن دۇنيادىن بولمىغاندەك ئۇلار دۇنيادىن ئەمەستۇر. ¹⁷ ئۇلارنى ھەقىقەت ئارقىلىق پاك-مۇقەددەس قىلغىن. سېنىڭ سۆزۈڭ ھەقىقەتتۇر. ¹⁸ سەن مېنى دۇنياغا ئەۋەتكەندەك، مەن ئۇلارنى دۇنياغا ئەۋەتتىم. ¹⁹ ۋە ئۇلار ھەقىقەت ئارقىلىق پاك-مۇقەددەس بولسۇن دەپ، مەن ئۆزۈمنى ساڭا خاس ئاتايمەن.

²⁰ ئەمما يالغۇز بۇلار ئۈچۈن دۇئا قىلماي، بەلكى ئۇلارنىڭ سۆزى بىلەن ماڭا ئىشىنىدىغانلار ئۈچۈن ھەم دۇئا قىلىمەن. ²¹ دۇنيا سېنىڭ مېنى ئەۋەتكىنىڭگە ئىشەنسۇن دەپ، ھەممىسى بىر بولغاي. ئەي ئاتا، سەن مەندە ۋە مەن سەندە بولغاندەك، ئۇلار بىزدە بىر بولغاي، ²² بىز بىر بولغاندەك ئۇلار ھەم بىر بولسۇن دەپ، سەن ماڭا بەرگەن شان-شەرەپنى مەن ئۇلارغا بەردىم. ²³ دۇنيا سەن مېنى ئەۋەتىپ مېنى دوست تۇتقىنىڭدەك ئۇلارنى دوست تۇتقىنىڭنى بىلسۇن دەپ، مەن ئۇلاردا ۋە سەن مەندە بولغاندەك، ئۇلار بىرلىكتە كامىل بولغاي.

²⁴ ئەي ئاتا، ئۇلار سەن ماڭا بەرگەن شان-شەرەپىمنى كۆرسۈن دەپ، ماڭا بەرگەنلىرىڭنىڭ مەن بولغان يەردە مەن بىلەن بولمىقىنى خالايمەن، چۈنكى دۇنيانىڭ ئىپتىداسىدىن ئىلگىرى مېنى دوست تۇتتۇڭ. ²⁵ ئەي ئادىل ئاتا، دۇنيا سېنى تونۇمىدى، لېكىن مەن سېنى تونۇدۇم ۋە بۇلار مېنى سەن ئەۋەتكىنىڭنى بىلدى. ²⁶ مەن سېنىڭ ئىسمىڭنى ئۇلارغا بىلدۈردۈم. سەن ماڭا كۆرسەتكەن مۇھەببەتنىڭ ئۇلاردا بولغاي ۋە مەن ئۇلاردا بولغايىمەن دەپ، يەنە بىلدۈرىمەن.»

ئەيسا مەسىھنىڭ تۇتقۇن قىلىنىشى

18 ¹ ئەيسا بۇنى ئېيتقاندىن كېيىن شاگىرتلىرى بىلەن كىدرون جىلغىسىنىڭ ئۇ بىر تەرىپىگە ئۆتۈپ، ئۆزى بىلەن شاگىرتلىرى ئانداكى بىر باغقا كىردى. ² ئەمما ئەيسا ۋە ئۇنىڭ شاگىرتلىرى ئاندا پات-پات جەم بولغىنى ئۈچۈن ئۇنى تۇتۇپ بەرگۈچى يەھۇدا ھەم ئۇ يەرنى بىلەتتى. ³ يەھۇدا پاسىبان ئەسكەرلىرىنى ۋە باش كاھىنلارنىڭ ۋە پەرسىيەلەرنىڭ خىزمەتكارلىرىدىن بىرنەچچىسىنى ئېلىپ، پانۇس، چىراغ ۋە ياراغ بىلەن ئۇ يەرگە كەلدى. ⁴ ئەيسا ئۆز ئۈستىگە كېلىدىغاننىڭ ھەممىسىنى بىلىپ، چىقىپ ئۇلارغا: «كىمنى ئىزدەيسىلەر؟» دەپ ئېيتتى. ⁵ ئۇلار ئۇنىڭغا جاۋاب بەردىكى: «نازارەتلىك ئەيسانى ئىزدەيمىز». ئەيسا ئۇلارغا: «مەن ئۇدۇرمەن» دېدى. ئۇنى تۇتۇپ بەرگۈچى يەھۇدا ھەم ئۇلار بىلەن تۇراتتى. ⁶ ئۇ ئۇلارغا: «مەن ئۇدۇرمەن» دېگەندە، ئۇلار كەينىگە يېنىپ يەرگە يىقىلدى. ⁷ يەنە ئۇلاردىن: «كىمنى ئىزدەيسىلەر؟» دەپ سورىدى. ئۇلار: «نازارەتلىك ئەيسانى ئىزدەيمىز» دېيىشتى. ⁸ ئەيسا ئۇلارغا: «مەن ئۇدۇرمەن» دەپ سىلەرگە ئېيتتىم. مېنى ئىزدەسەڭلار، بۇلارنى كەتكىلى قويۇڭلار» دەپ جاۋاب بەردى. ⁹ چۈنكى «ماڭا بەرگەنلىرىڭدىن ھېچبىرىنى يىتتۈرمىدىم» دەپ ئېيتقان سۆزىنىڭ بەجا كەلتۈرۈلمىكى كېرەك ئىدى. ¹⁰ سىمون پېترۇسنىڭ بىر قىلىچى بولغاچ ئۇنى سۇغۇرۇپ ئۇلۇغ كاھىننىڭ قولىنى ئۇرۇپ، ئوڭ قۇلقىنى كەستى. ئۇ قۇلنىڭ ئېتى مالكوس ئىدى. ¹¹ ئەمما ئەيسا پېترۇسقا ئېيتتى: «قىلىچىڭنى غىلىپىغا سالغىن. ئاتام ماڭا بەرگەن پىيالىنى ئىچمەيمەنمۇ؟»

ئەيسا مەسىھ ئۇلۇغ كاھىن ھاناننىڭ ئالدىدا

¹² ئۇ ۋاقىت سىپاھلار بىلەن ئۇلارنىڭ مىڭبېشىسى ۋە يەھۇدىيلارنىڭ خىزمەتكارلىرى ئەيسانى تۇتۇپ باغلاپ، ¹³ ئۇنى ئاۋۋال ئۇ يىلى ئۇلۇغ كاھىن بولغان قاياپاننىڭ قېيناتىسى ھانانغا ئېلىپ باردى. ¹⁴ قاياپا ئۆزى: «قوۋم ئۈچۈن بىر ئادەمنىڭ ئۆلىمىكى ياخشىدۇر» دەپ يەھۇدىيلارغا مەسلىھەت بەرگەن كىشى ئىدى.

پېترۇس ئەيسا مەسىھنى ئىنكار قىلدى

¹⁵ سىمون پېترۇس بىلەن يەنە بىر شاگىرت ئەيساغا ئەگەشتى. بۇ شاگىرت ئۇلۇغ كاھىن بىلەن تونۇش بولۇپ، ئەيسا بىلەن ئۇلۇغ كاھىننىڭ ھويلىسىغا كىردى. ¹⁶ لېكىن پېترۇس تاشقىرىدا دەرۋازىنىڭ ئالدىدا توختاپ قالدى. ئۇلۇغ كاھىن بىلەن تونۇش بولغان شاگىرت چىقىپ، دەرۋازىنى باقىدىغان قىزغا گەپ قىلىپ، پېترۇسنى ئىچكىرى كىرگۈزدى. ¹⁷ ئۇ ۋاقىت دەرۋازىنى باقىدىغان دېدەك پېترۇسقا ئېيتتى: «سەن ھەم بۇ ئادەمنىڭ شاگىرتلىرىنىڭ بىرى ئەمەسمۇسەن؟» ئۇ ئېيتتى: «گەمەسمەن». ¹⁸ ئەمما قۇللار ۋە خىزمەتكارلار ئاندا تۇرۇپ،

ھاۋا سوغۇق بولغىنى ئۈچۈن كۆمۈر قالاپ ئوتسىناتتى. پېترۇس ھەم ئۇلار بىلەن تۇرۇپ ئوتسىناتتى.

ئۇلۇغ كاھىن ئەيسا مەسىھنى سوراق قىلىدۇ

¹⁹ ئۇلۇغ كاھىن ئەيسادىن شاگىرتلىرى ۋە تەلىمى توغرىسىدىن سورىدى. ²⁰ ئەيسا ئۇنىڭغا جاۋاب بەردىكى: «مەن دۇنياغا ئاشكارا سۆز قىلدىم. مەن ھەر ۋاقىت سىناگوگلاردا ۋە بەيت-مۇقەددەستە ھەممە يەھۇدىيلار يىغىلىدىغان يەرلەردە تەلىم بېرىپ، پىنھاندا ھېچ سۆز قىلمىدىم. ²¹ نېمە ئۈچۈن مەندىن سوراپسەن؟ مەن ئۇلارنىڭ ئۆزىگە نېمە سۆز قىلغىنىمنى مەندىن ئاڭلىغانلاردىن سورىغىن. مانا ئۇلار نېمە ئېيتقىنىمنى بىلىدۇ». ²² ئەيسا بۇنى ئېيتقاندا ئۇنىڭ يېنىدا تۇرغان خىزمەتكارلاردىن بىرى ئۇنىڭغا بىر كاچات ئۇرۇپ ئېيتتى: «ئۇلۇغ كاھىنغا شۇنداق جاۋاب بېرىسەنمۇ؟» ²³ ئەيسا ئۇنىڭغا: «ئەگەر يامان بىر نېمە ئېيتقان بولسام، ئۇنىڭ يامان ئىكەنلىكىنى كۆرسەتكىن. لېكىن راست ئېيتقان بولسام، نېمىشقا مېنى ئۇرىسەن؟» دەپ جاۋاب بەردى. ²⁴ بۇنىڭ بىلەن ھاننان ئۇنى باغلاشقا ئۇلۇغ كاھىن قاياپاغا ئەۋەتتى.

پېترۇس ئەيسا مەسىھنى يەنە ئىنكار قىلىدۇ

²⁵ ئەمما سىمون پېترۇس تۇرۇپ ئوتسىناتتى ۋە ئۇلار ئۇنىڭغا ئېيتتى: «سەن ھەم ئۇنىڭ شاگىرتلىرىنىڭ بىرى ئەمەسمۇسەن؟» ئۇ تېنىپ: «ئەمەسمەن» دەپ ئېيتتى. ²⁶ ئۇلۇغ كاھىننىڭ قۇللىرىدىن بىرى، يەنى پېترۇس ئۇنىڭ قۇلقىنى كەسكەن قۇلنىڭ تۇغىنى بولغان بىر كىشى ئېيتتى: «مەن سېنى باغدا ئۇنىڭ بىلەن كۆرمىدىممۇ؟» ²⁷ ئەمما پېترۇس يەنە تاندى ۋە دەرھال خوراز چىللىدى.

ئەيسا مەسىھ ۋالىي پىلاتۇسنىڭ ئالدىدا

²⁸ ئاندىن كېيىن ئۇلار ئەيسانى قاياپادىن ھۆكۈمەت ئوردىسىغا ئېلىپ باردى. سەھەر ئەتكەن ئىدى. ئۇلار ئۆزى ناپاك بولماي، پاسىغا قوزىسىنى يېپەلەيلى دەپ، ھۆكۈمەت ئوردىسىغا كىرمىدى. ²⁹ ئۇ ۋاقىت پىلاتۇس ئۇلارنىڭ ئالدىغا چىقىپ ئېيتتى: «بۇ ئادەمنىڭ ئۈستىدىن نېمە ئەرزىڭلار بار؟» ³⁰ ئۇلار جاۋاب بېرىپ ئۇنىڭغا ئېيتتى: «ئەگەر ئۇ يامان قىلغۇچى بولمىسا، ئۇنى ساڭا تۇتۇپ بەرمەتتۇق». ³¹ پىلاتۇس ئۇلارغا ئېيتتى: «ئۇنى سىلەر ئېلىپ، ئۆز قانۇنۇڭلارغا مۇۋاپىق ئۈستىدىن ھۆكۈم قىلىڭلار». يەھۇدىيلار ئۇنىڭغا: «بىر كىشىنى ئۆلتۈرگىلى بىزگە ئىجازەت يوقتۇر» دېيىشتى. ³² چۈنكى ئەيسانىڭ ئۆزى قانداق ئۆلۈم بىلەن

ئۆلدىغىنىنى ئىشارەت قىلىپ ئېيتقان سۆزىنىڭ بەجا كەلتۈرۈلمىكى كېرەك ئىدى. ³³ ئۇ ۋاقىت پىلاتۇس ھۆكۈمەت ئوردىسىغا يەنە كىرىپ، ئەيسانى قىچقىرىپ ئۇنىڭغا ئېيتتى: «سەن يەھۇدىيلارنىڭ پادىشاھىمۇسەن؟» ³⁴ ئەيسا جاۋاب بەردىكى: «بۇنى سەن ئۆزۈڭدىن ئېيتىسەنمۇ ياكى باشقىلار مەن توغرىلىق بۇنى ساڭا ئېيتقانمۇ؟» ³⁵ پىلاتۇس جاۋاب بەردىكى: «مەن بىر يەھۇدىي ئىكەنمەنمۇ؟ سېنىڭ ئۆز مىللىتىڭ ۋە باش كاھىنلار سېنى ماڭا تۇتۇپ بەردى. نېمە قىلغانسەن؟» ³⁶ ئەيسا جاۋاب بەردىكى: «مېنىڭ پادىشاھلىقىم بۇ دۇنيادىن ئەمەس. ئەگەر مېنىڭ پادىشاھلىقىم بۇ دۇنيادىن بولسا ئىدى، شاگىرتلىرىم مېنىڭ يەھۇدىيلارغا تاپشۇرۇلماسلىقىم ئۈچۈن جەڭ قىلاتتى. لېكىن ئەمدى مېنىڭ پادىشاھلىقىم بۇ يەردىن ئەمەس». ³⁷ پىلاتۇس ئۇنىڭغا ئېيتتى: «ھەرقانداق بولسا، سەن بىر پادىشاھسەنمۇ؟» ئەيسا جاۋاب بەردىكى: «مېنىڭ پادىشاھ ئىكەنلىكىمنى سەن ئۆزۈڭ ئېيتتىڭ. مەن شۇنىڭغا تۇغۇلۇپ، ھەقىقەتكە گۇۋاھلىق بەرمەك ئۈچۈن بۇ دۇنياغا كەلدىم. ھەركىم ھەقىقەتتىن بولسا، مېنىڭ ئاۋازىمنى ئاڭلايدۇ».

³⁸ پىلاتۇس ئۇنىڭغا ئېيتتى: «ھەقىقەت نېمىدۇر؟» بۇنى ئېيتىپ، يەھۇدىيلارغا يەنە چىقىپ ئۇلارغا ئېيتتى: «مەن ئۇنىڭدا ھېچبىر گۇناھ تاپمىدىم. ³⁹ لېكىن پاسىغا ھېيتىدا سىلەرگە بىر كىشىنى ئازاد قىلىشىم ئاراڭلاردا بىر رەسىم بار. ئەمدى يەھۇدىيلارنىڭ پادىشاھىنى سىلەرگە ئازاد قىلىشىمنى خالامسىلەر؟» ⁴⁰ ئەمما ئۇلار: «بۇنى ئەمەس، بەلكى باراباسنى ئازاد قىلغىن» دەپ يەنە قىچقىردى. باراباس بولسا بىر بۇلاڭچى ئىدى.

ئەيسا مەسىھنىڭ ئۆلۈمگە ھۆكۈم قىلىنىشى

19 ¹ ئۇ ۋاقىت پىلاتۇس ئۇنى قامچىلاتتى. ² ئەسكەرلەر تىكەندىن بىر تاج ئۆرۈپ بېشىغا قويۇپ، ئۇنىڭغا بىر قىزىل لىباس كىيىدۈرۈپ، ³ ئالدىغا كېلىپ: «ياشسۇن، ئەي يەھۇدىيلارنىڭ پادىشاھى» دەپ ئۇنىڭغا كاپات ئۇرۇپ تۇردى. ⁴ پىلاتۇس يەنە تاشقىرى چىقىپ، خەلققە ئېيتتى: «مانا ئۇنىڭدا ھېچ گۇناھ تاپالمىغىنىمنى بىلگەيسىلەر دەپ، ئۇنى ئالدىڭلارغا چىقاردىم». ⁵ ئۇ ۋاقىت ئەيسا تىكەن تاجى بىلەن قىزىل لىباسى كىيىكلىك تاشقىرىغا چىقتى. پىلاتۇس ئۇلارغا ئېيتتى: «مانا، ئادەمنى كۆرۈڭلار!» ⁶ پەرىسىيلەر ۋە خىزمەتكارلىرى ئۇنى كۆرۈپ: «كرىستكە تارتقىن! كرىستكە تارتقىن!» دەپ قىچقىرىشتى. پىلاتۇس ئۇلارغا ئېيتتى: «سىلەر ئۇنى ئېلىپ، ئۆزۈڭلار كرىستكە تارتىڭلار. مەن ئۇنىڭدا ھېچبىر گۇناھ تاپمىدىم». ⁷ يەھۇدىيلار ئۇنىڭغا جاۋاب بەردىكى: «بىزنىڭ قانۇنىمىز بار ۋە قانۇنىمىزگە مۇۋاپىق ئۇنىڭ ئۆلۈمىكى ۋاجىپتۇر، چۈنكى ئۆزىنى خۇدانىڭ ئوغلى قىلدى».

⁸ پىلاتۇس بۇ سۆزنى ئاڭلاپ تېخىمۇ قورقۇپ، ⁹ يەنە ھېكمەت ئوردىسىغا كىرىپ، ئەيساغا:

«سەن نە يەردىن سەن؟» دەپ ئېيتتى. لېكىن ئەيسا ئۇنىڭغا ھېچ جاۋاب بەرمىدى. ¹⁰ پىلاتۇس ئۇنىڭغا ئېيتتى: «ماڭا گەپ قىلمايمسەن؟ سېنى قويۇپ بەرگىلى ۋە سېنى كرىستكە تارتقىلى قۇدرىتىم بار ئىكەننى بىلمەمسەن؟» ¹¹ ئەيسا جاۋاب بەردىكى: «ئەگەر ساڭا يۇقىرىدىن بېرىلمىگەن بولسا، مېنىڭ ئۈستۈمدە ھېچ قۇدرىتىڭ بولمايتتى. ئۇنىڭ ئۈچۈن مېنى ساڭا تۇتۇپ بەرگەننىڭ گۇناھى چوڭراق تۇر». ¹² ئۇ ۋاقىتتىن تارتىپ پىلاتۇس ئۇنى قويۇپ بەرگىلى بىر ئىلاج ئىزدەتتى. لېكىن يەھۇدىيلار قىچقىرىپ ئېيتتى: «ئەگەر بۇ ئادەمنى قويۇپ بەرسەڭ، قەيسەرنىڭ دوستى بولمايمسەن. ھەركىم ئۆزىنى پادىشاھ قىلسا، قەيسەرگە زىت قويغان بولىدۇ».

¹³ پىلاتۇس بۇ سۆزلەرنى ئاڭلىغاندا ئەيسانى چىقىرىپ، ئىبرانىيچە «گابىاتا» دېگەن تاش ياتقۇزۇلغان ھويلىدىكى ھۆكۈمەت تەختىگە ئولتۇردى. ¹⁴ پاسىغا ھېيتنىڭ تەييارلىق كۈنى بولۇپ، ئالتىنچى سائەتكە يېقىن ئىدى. ئۇ ئۆزى يەھۇدىيلارغا ئېيتتى: «مانا پادىشاھىڭلار!» ¹⁵ ئۇلار: «ئېلىپ كەت! ئېلىپ كەت! ئۇنى كرىستكە تارتقىن!» دەپ قىچقىرىشتى. پىلاتۇس ئۇلارغا ئېيتتى: «پادىشاھىڭلارنى كرىستكە تارتايىمۇ؟» باش كاھىنلار: «قەيسەردىن باشقا پادىشاھىمىز يوق تۇر» دەپ جاۋاب بەردى. ¹⁶ ئۇ ۋاقىت پىلاتۇس ئۇنى كرىستكە تارتقىلى ئۇلارغا تاپشۇردى. ئۇلار ئەيسانى ئېلىپ كەتتى.

ئەيسا مەسھنىڭ كرىستكە مەخلىنىشى

¹⁷ ئۇ ئۆزى كرىستنى كۆتۈرۈپ، ئىبرانىيچە «گولگوتا» دەپ ئاتالغان، باش سۆڭىكى دېگەن يەرگە چىقتى. ¹⁸ ئاندا ئۇلار ئۇنى كرىستكە تارتتى ۋە يەنە ئىككى كىشىنى ئۇنىڭ بىلەن ئىككى يېنىدا ۋە ئەيسانى ئوتتۇرىدا كرىستكە تارتتى. ¹⁹ ئەمما پىلاتۇس بىر خەت پۈتۈپ كرىستنىڭ ئۈستىگە قويدۇردى ۋە بۇنىڭدا: «يەھۇدىيلارنىڭ پادىشاھى نازارەتلىك ئەيسا» دەپ پۈتۈلگەندى. ²⁰ ئەيسا كرىستكە تارتىلغان يەر شەھەرگە يېقىن بولغىنى ئۈچۈن تولا يەھۇدىيلار بۇ خەتنى ئوقۇدى. ئۇ ئىبرانىي، لاتىن ۋە يۇنانى تىلىدا پۈتۈلگەندى. ²¹ ئۇ ۋاقىت يەھۇدىيلارنىڭ باش كاھىنلىرى پىلاتۇسقا: «يەھۇدىيلارنىڭ پادىشاھى پۈتمەي، بەلكى بۇ ئۆزى: < مەن يەھۇدىيلارنىڭ پادىشاھىدۇرمەن دېگەن > دەپ پۈتكىن». ²² پىلاتۇس: «پۈتكىنم پۈتتۈم» دەپ جاۋاب بەردى. ²³ سىپاھلار ئەيسانى كرىستكە تارتقاندىن كېيىن، ئۇنىڭ كىيىمىنى ئېلىپ ھەر سىپاھقا بىر ھەسسە تەگكۈدەك تۆت ھەسسە قىلدى. كۆيىنكىنى ھەم ئالدى. لېكىن كۆيىنەك ئۆزى ئۇلاقسىز بولۇپ، تۆپىسىدىن ئايىغىغىچە پۈتۈن توقۇلغانىدى. ²⁴ ئۇنىڭ ئۈچۈن ئۇلار بىر-بىرىگە: «ئۇنى كەسمەي، كىمگە تەگسۇن دەپ، ئۇنىڭ ئۈستىگە چەك تاشلايلى» دېيىشتى. «كىيىمىنى ئارىلىرىدا تەقسىم قىلىپ، لىباسىنىڭ ئۈستىگە چەك تاشلىدى» دەپ پۈتۈلگەن سۆز بەجا كەلتۈرۈلمىكى ئۈچۈن سىپاھلار بۇنى قىلدى.

²⁵ ئەيسانىڭ كرىستنىڭ يېنىدا ئۇنىڭ ئانىسى، ئانىسىنىڭ ھەمىشىسى، كلوپانىڭ خوتۇنى

مەرىپەم ۋە ماگدالالىك مەرىپەم تۇرغانىدى. ²⁶ ئەيسا ئۆز ئانىسىنى ۋە ئۆز-ئۆزى دوست تۇتقان شاگىرتىنىڭ ئۇنىڭ يېنىدا تۇرغىنىنى كۆرگەندە، ئانىسىغا: «ئەي ئانا، مانا ئوغلۇڭ!» دەپ ئېيتتى. ²⁷ ئاندىن شاگىرتقا: «مانا ئاناڭ!» دېدى. شۇ سائەتتىن تارتىپ ئۇ شاگىرت ئۇنى ئۆز ئۆيىگە ئالدى.

ئەيسا مەسىھنىڭ ئۆلۈمى

²⁸ ئاندىن كېيىن ئەيسا ھەر نەرسىنىڭ تامام بولغىنىنى بىلىپ، پۈتۈلگەننىڭ بەجا كەلتۈرۈلمىكى ئۈچۈن: «ئۇسساق كەتتىم» دەپ ئېيتتى. ²⁹ ئاندا سىركە بىلەن تولغان بىر قاچا قويۇلغانىدى. ئۇلار بىر بۇلۇتنى سىركىگە چىلاپ، بىر زۇپا قومۇشنىڭ بېشىغا قويۇپ ئۇنىڭ ئاغزىغا تەڭلىدى. ³⁰ ئەيسا سىركىنى ئېلىپ: «تامام بولدى» دەپ بېشىنى تۆۋەن قىلىپ روھنى تاپشۇردى.

³¹ ئۇ كۈن تەييارلىق كۈنى بولغاچ ۋە ئەتىسى ئۇلۇغ شابات كۈنى بولغىنى ئۈچۈن يەھۇدىيلار بەدەنلەرنىڭ شابات كۈنىدە كىرىستتە تۇرۇشنى خالىماي، پىلاتۇستىن: «سۆڭەكلىرى سۇندۇرۇلۇپ، ئۆلۈكلەر ئېلىپ ئېتىلسۇن» دەپ تىلىدى. ³² شۇنىڭ بىلەن سىپاھلار كېلىپ، ئۇنىڭ بىلەن كىرىستكە تارتىلغانلارنىڭ ئاۋۋالقىسى ۋە ئىككىنچىسىنىڭ سۆڭەكلىرىنى سۇندۇردى. ³³ لېكىن ئەيساغا كەلگەندە ئۇنىڭ ئۆلگىنىنى كۆرۈپ، سۆڭەكلىرىنى سۇندۇرمىدى. ³⁴ ئەمما سىپاھلارنىڭ بىرى نەيزە بىلەن ئۇنىڭ يېنىنى سايىدى ۋە دەرھال قان بىلەن سۇ چىقتى. ³⁵ سىلەر ئىشەنگەيسىلەر دەپ، بۇنى كۆرگۈچى گۇۋاھلىق بەردى ۋە ئۇنىڭ گۇۋاھلىقى راستتۇر ۋە ئۇ ئۆزى راست ئېيتقىنىنى بىلىدۇ. ³⁶ «ئۇنىڭدا بىر سۆڭەك سۇندۇرۇلمايدۇ» دەپ پۈتۈلگەن سۆز بەجا كەلتۈرۈلمەك ئۈچۈن شۇ ۋەقە بولدى. ³⁷ ۋە يەنە باشقا بىر پۈتۈلگەن سۆز: «ئۇلار ئۆزى تەشكەن كىشىگە قارىسۇن» دەپ ئېيتىدۇ.

ئەيسا مەسىھ قەبرىگە قويۇلدى

³⁸ يەھۇدىيلاردىن قورقۇپ مەخپىي ھالدا ئەيسانىڭ شاگىرتى بولغان ئاراماتىيالىق يۈسۈپ پىلاتۇستىن ئەيسانىڭ بەدىنىنى ئالغىلى ئىجازەت تىلىدى ۋە پىلاتۇس ئىجازەت بەردى. بۇنىڭ بىلەن ئۇ بېرىپ، ئەيسانىڭ بەدىنىنى ئالدى. ³⁹ ئەيسانىڭ قېشىغا ئاۋۋال كېچىدە كەلگەن نىكودىمۇس ھەم يۈز جىڭ مۇرمەككى بىلەن سەبەردىن ئىلەشتۈرۈلگەن خۇشبۇي دورا-دەرمەكلەرنى كۆتۈرۈپ كەلدى. ⁴⁰ ئۇلار ئەيسانىڭ بەدىنىنى ئېلىپ، يەھۇدىيلارنىڭ دەپنە قىلىدىغان رەسمىيە ئۇنى خۇشبۇي دورا-دەرمەكلەر بىلەن كېپەنلەرگە يۈگەپ قويدى. ⁴¹ ئۇنىڭ كىرىستكە تارتىلغان يېرىنىڭ يېنىدا بىر باغ بار ئىدى. ئۇ باغدا ھېچكىم قويۇلمىغان بىر قەبرىە بار ئىدى. ⁴² يەھۇدىيلارنىڭ تەييارلىق كۈنى بولۇپ ئۇ قەبرىە يېقىن بولغاچ، ئۇلار ئەيسانى ئاندا قويدى.

بوش قەبرە

20¹ ھەپتىنىڭ ئاۋۋالقى كۈنى ماگدالالىك مەريەم سەھەر ۋاقتى تېخى قاراڭغۇ ئىكەندە قەبرىگە كېلىپ، كۆردىكى تاش قەبرىدىن ئېلىنغانىدى. ² ئۇ ۋاقت ئۇ يۈگۈرۈپ سىمون پىترۇسنىڭ ۋە يەنە بىر شاگىرتىنىڭ يەنى ئەيسا دوست تۇتقان شاگىرتىنىڭ قېشىغا بېرىپ، ئۇلارغا: «ئۇلار خۇداۋەندىنى قەبرىدىن ئېلىۋېتىپتۇ ۋە ئۇنى نە يەردە قويغىنىنى بىلمەيمىز» دېدى.

³ ئۇ ۋاقت پىترۇس بىلەن ھېلىقى شاگىرت چىقىپ، قەبرىگە باردى. ⁴ ئىككىلىسى بىللە يۈگۈردى. ئەمما ھېلىقى شاگىرت پىترۇستىن ئىتتىكراق يۈگۈرۈپ قەبرىگە ئىلگىرى كېلىپ، ⁵ ئېڭىشىپ كېپەنلەرنىڭ ئاندا تۇرغىنىنى كۆردى لېكىن، ئۆزى كىرمىدى. ⁶ ئۇنىڭ كەينىدىن سىمون پىترۇس كېلىپ قەبرىگە كىرىپ، كۆردىكى كېپەنلەر ئاندا قويۇلۇپتۇ ⁷ ۋە ئۇنىڭ بېشىدىكى ياغلىق كېپەنلەر بىلەن تۇرماي، قاتلىنىپ بۆلەك يەردە يالغۇز قويۇلۇپتۇ. ⁸ ئاۋۋال كەلگەن ھېلىقى شاگىرت ھەم قەبرىگە كىرىپ، كۆرۈپ ئىشەندى. ⁹ چۈنكى ئۇلار «ئۇنىڭ ئۆلۈكلەر ئارىسىدىن قويمىقى كېرەكتۇر» دەپ پۈتۈلگەن سۆزنى تېخى ئۇقمىغانىدى.

ئەيسا مەسھىننىڭ ماگدالالىق مەريەمگە كۆرۈنۈشى

¹⁰ ئاندىن شاگىرتلار ئۆزىنىڭكىگە بېنىپ باردى. ¹¹ ئەمما مەريەم قەبرىنىڭ ئالدىدا تۇرۇپ يىغلىدى. ئۇ يىغلاپ تۇرۇپ، قەبرىگە ئېڭىشىپ ¹² قارىسا، ئاق كىيىملىك ئىككى پەرىشتە ئەيسانىڭ بەدىنى قويۇلغان يېرىدە، بىرى بېشىنىڭ جايىدا ۋە بىرى ئاياغلىرىنىڭ جايىدا ئولتۇراتتى. ¹³ ئۇلار ئۇنىڭغا ئېيتتى: «ئەي خوتۇن، نېمىشقا يىغلايسەن؟» ئۇ ئۇلارغا ئېيتتى: «خۇداۋەندەمنى ئېلىپ كېتىپتۇ ۋە ئۇنى نە يەردە قويغىنىنى بىلمەيمەن». ¹⁴ بۇنى ئېيتىپ كەينىگە ئۆرۈلۈپ، ئەيسانىڭ ئاندا تۇرغىنىنى كۆردى، ئەمما ئۇنىڭ ئەيسا ئىكەنلىكىنى بىلمىدى. ¹⁵ ئەيسا ئۇنىڭغا: «ئەي خوتۇن، نېمىشقا يىغلايسەن؟ كىمنى ئىزدەيسەن؟» دېدى. ئۇ ئۇنى باغۋەن دەپ خىيال قىلىپ، ئۇنىڭغا ئېيتتى: «ئەي خوجا، ئۇنى سەن ئېلىپ كەتكەن بولساڭ، نە يەردە قويغىنىڭنى ماڭا ئېيتقىن. مەن ئۇنى ئېلىپ كېتەي». ¹⁶ ئەيسا ئۇنىڭغا: «ئەي مەريەم» دېدى. ئۇ ئۆرۈلۈپ، ئۇنىڭغا ئىبرانىي تىلىدا: «راببۇنى» يەنى «ئەي ئۇستاز» دەپ ئېيتتى. ¹⁷ ئەيسا ئۇنىڭغا ئېيتتىكى: «ماڭا قول تەگكۈزمىگىن، چۈنكى تېخى ئاتامغا چىقمىدىم. لېكىن بۇرادەرلىرىمگە بېرىپ، ئۇلارغا: «مېنىڭ ئاتام بىلەن سىلەرنىڭ ئاتاڭلار بولغانغا، مېنىڭ خۇدايم بىلەن سىلەرنىڭ خۇدايىڭلار بولغانغا چىقمەن» دەپ ئېيتقىن» دېدى. ¹⁸ ماگدالالىك مەريەم بېرىپ، ئۆزى خۇداۋەندىنى كۆرۈپ، ئۇنىڭ ئۇنىڭغا مۇنداق ئېيتقىنىنى شاگىرتلارغا خەۋەر بەردى.

ئەيسا مەسھنىڭ شاگىرتلىرىغا كۆرۈنۈشى

¹⁹ ئەمما ئۇ كۈن، يەنى ھەپتىنىڭ ئاۋۋالقى كۈنىنىڭ ئاخشىمىدا شاگىرتلار يەھۇدىيلاردىن قورقۇپ ئىشكىلىرى تاقاقلىق ئۆيدە جەم بولغاندا ئەيسا ئۇلارنىڭ ئوتتۇرىسىدا تۇرۇپ، ئۇلارغا: «ئامانلىق بولسۇن سىلەرگە» دەپ ئېيتتى. ²⁰ بۇنى ئېيتىپ، قوللىرىنى ۋە يېنىنى ئۇلارغا كۆرسەتتى. شاگىرتلار خۇداۋەندىنى كۆرگەندە خۇش بولدى. ²¹ ئەيسا يەنە ئۇلارغا: «ئامانلىق بولسۇن سىلەرگە! ئاتا مېنى ئەۋەتكەندەك، مەن ھەم سىلەرنى ئەۋەتمەن» دېدى. ²² ئۇ بۇنى ئېيتىپ ئۇلارغا پۈۈلەپ ئېيتتى: «مۇقەددەس روھنى قوبۇل قىلىڭلار. ²³ كىمنىڭ گۇناھلىرىنى كەچۈرسەڭلار، ئۇنىڭ گۇناھلىرى كەچۈرۈلگەن بولىدۇ ۋە كىمنىڭ گۇناھلىرىنى تۇتۇۋالساڭلار، ئۇنىڭ گۇناھلىرى تۇتۇۋېلىنغان بولىدۇ».

ئەيسا مەسھ توماسقا كۆرۈنىدۇ

²⁴ لېكىن ئون ئىككىلەرنىڭ بىرى قوشكىزەك دەپ ئاتالغان توماس ئەيسا كەلگەندە ئۇلار بىلەن ئەمەس ئىدى. ²⁵ ۋە باشقا شاگىرتلار ئۇنىڭغا: «خۇداۋەندىنى كۆردۈڭ» دېگەندە، ئۇ ئۇلارغا ئېيتتى: «ئەگەر ئۇنىڭ قوللىرىدا مىخلارنىڭ ئورنىنى كۆرۈپ، بارمىقىمنى مىخلارنىڭ ئورنىغا تىقىپ، قولۇمنى يېنىغا تىقىمىسام، ھەرگىز ئىشەنمەيمەن».

²⁶ ئەمما سەككىز كۈندىن كېيىن شاگىرتلىرى يەنە ئاندا جەم بولغاندا توماس ئۇلار بىلەن ئىدى. ئىشكىلەر تاقاقلىق بولغاندا ئەيسا كېلىپ ئوتتۇرىدا تۇرۇپ: «ئامانلىق بولسۇن سىلەرگە» دەپ ئېيتتى. ²⁷ ئاندىن كېيىن توماسقا ئېيتتى: «بارمىقىڭنى بۇ يەرگە كەلتۈرۈپ، قوللىرىمنى كۆرگىن. قولۇڭنى ئۈزۈپ، يېنىمغا تىققىن ۋە گۇمان قىلماي ئىشەنگىن».

²⁸ توماس ئۇنىڭغا جاۋاب بېرىپ ئېيتتى: «ئەي خۇداۋەندەم، ئەي تەڭرىم». ²⁹ ئەيسا ئۇنىڭغا ئېيتتى: «سەن مېنى كۆرۈپ ئىشەندىڭ. لۆرمەي ئىشەنگەنلەر مۇبارەكتۇر».

³⁰ بۇ كىتابتا پۈتۈلمىگەن تولا باشقا مۆجىزىلەر ئەيسا ئۆز شاگىرتلىرىنىڭ ئالدىدا قىلدى.

³¹ لېكىن ئەيسانىڭ مەسھ ئىمىن ئالالا ئىكەنلىكىگە ئىمان كەلتۈرۈپ ئىشىنىپ، ئۇنىڭ ئىسمى بىلەن ھاياتلىق تاپقايلىرى دەپ، بۇ ۋەقەلەر يېزىلدى.

ئەيسا مەسھ تېبېرىيە دېڭىزىنىڭ كانارىدا

21 ¹ ئاندىن كېيىن ئەيسا تېبېرىيە دېڭىزىنىڭ كانارىدا يەنە ئۆزىنى شاگىرتلىرىغا كۆرسەتتى ۋە شۇ تەرىقىدە كۆرۈندى: ² سمون پېترۇس ۋە قوشكىزەك دەپ ئاتالغان توماس ۋە گاللىيەدىكى كانادىن بولغان ناتانائەل ۋە زەبەدىنىڭ ئىككى ئوغلى بىلەن شاگىرتلىرىنىڭ يەنە ئىككىسى بىر يەردە ئىدى.

³ سمون پېترۇس ئۇلارغا ئېيتتى: «مەن بېلىق تۇتقىلى بارىمەن». ئۇلار ئۇنىڭغا: «بىز ھەم سەن بىلەن بارىمىز» دېيىشتى. ئۇلار چىقىپ كېمىگە كىردى، لېكىن ئۇ كېچە ھېچ نەرسە تۇتمىدى. ⁴ ئەمما ئەتىگەن بولغاندا ئەيسا كاناردا تۇرۇۋەردى. لېكىن شاگىرتلار ئۇنىڭ ئەيسا ئىكەنلىكىنى بىلمىدى. ⁵ ئەيسا ئۇلارغا ئېيتتى: «ئەي بالىلار، يېڭىلى بىر نەرسەڭلار بارمۇ؟» ئۇلار ئۇنىڭغا: «يوق» دەپ جاۋاب بەردى. ⁶ ئۇ ئۇلارغا: «تورنى كېمىنىڭ ئوڭ تەرىپىگە سېلىڭلار. ئۇنداق قىلىپ تاپىسىلەر» دېدى. ئۇلار تورنى سېلىپ تۇتۇلغان بېلىقنىڭ توللىقىدىن ئۇنى تارتالمىدى.

⁷ ئۇ ۋاقىت ئەيسا دوست تۇتقان شاگىرت پېترۇسقا: «ئۇ خۇداۋەندىدۇر» دېدى. سمون پېترۇس ئۇنىڭ خۇداۋەندە ئىكەنلىكىنى ئاڭلىغاندا يالڭىچ بولغىنى ئۈچۈن كىيىمنى يېپىنىپ، ئۆزىنى دېڭىزغا تاشلىدى. ⁸ ئەمما قالغان شاگىرتلار كېمە بىلەن بېرىپ، بېلىقتىن تولغان تورنى تارتىپ كەلدى. چۈنكى ئۇلار قۇرۇقلۇقتىن يىراق بولماي، تەخمىنەن يۈز مېتىر كاناردىن نېرى ئىدى. ⁹ ئۇلار قۇرۇقلۇقتا چىققاندا ئاندا چوچ ۋە ئۈستىدە بېلىق قويۇقلۇق ۋە نان ھەم كۆردى. ¹⁰ ئەيسا ئۇلارغا ئېيتتى: «سەلەر ئەمدى تۇتقان بېلىقتىن ئېلىپ كېلىڭلار». ¹¹ سمون پېترۇس چىقىپ، بىر يۈز ئەللىك ئۈچ چوڭ بېلىق بىلەن تولغان تورنى قۇرۇقلۇقتا تارتىپ چىقاردى. ئەمما بېلىق شۇنچە تولا بولغىنى بىلەن تور يىرتىلمىدى. ¹² ئەيسا ئۇلارغا ئېيتتى: «كېلىپ تائام يەڭلار». شاگىرتلار ئۇنىڭ خۇداۋەندە ئىكەنلىكىنى بىلىپ، ئۇلارنىڭ ھېچبىرى ئۇنىڭدىن: «سەن كىم ئىكەنسىن؟» دەپ سورىغىلى جۈرئەت قىلمىدى. ¹³ ئەيسا قوپۇپ، ناننى ۋە ھەم بېلىقلاردىن ئېلىپ ئۇلارغا بەردى. ¹⁴ ئەيسا ئۆلۈكلەر ئارىسىدىن قوپقاندىن كېيىن ئۆزىنى شاگىرتلارغا ئۈچىنچى مەرتىۋە كۆرسەتكىنى شۇ ئىدى.

ئەيسا مەسھەننىڭ پېترۇس بىلەن سۆزلىشىشى

¹⁵ ئۇلار تائام بېگەندىن كېيىن، ئەيسا سمون پېترۇسقا: «ئەي سمون ئىبن-يۇھاننا، بۇلاردىن ئوشۇقراق مېنى دوست تۇتسەنمۇ؟» دېدى. ئۇ ئۇنىڭغا ئېيتتى: «شۇنداق، ئەي خۇداۋەندە، سېنى دوست تۇتقىنىمنى سەن ئۆزۈڭ بىلىسەن». ئەيسا ئۇنىڭغا: «قوزىلىرىمنى باققىن» دېدى. ¹⁶ يەنە ئىككىنچى مەرتىۋە ئۇنىڭغا ئېيتتى: «ئەي سمون ئىبن-يۇھاننا، مېنى دوست تۇتسەنمۇ؟» ئۇ ئۇنىڭغا ئېيتتى: «شۇنداق، ئەي خۇداۋەندە، سېنى دوست تۇتقىنىمنى سەن ئۆزۈڭ بىلىسەن». ئۇ ئۇنىڭغا: «قوزىلىرىمغا پادىچى بولغىن» دېدى. ¹⁷ ئۈچىنچى مەرتىۋە ئۇنىڭغا: «ئەي سمون ئىبن-يۇھاننا، مېنى دوست تۇتسەنمۇ؟» دېدى. پېترۇس ئۇنىڭ ئۆزىگە ئۈچىنچى مەرتىۋە: «مېنى دوست تۇتسەنمۇ؟» دېگىنى ئۈچۈن غەمكىن بولۇپ ئۇنىڭغا ئېيتتى: «ئەي خۇداۋەندە، سەن ھەر نەرسىنى بىلىسەن. سېنى دوست تۇتقىنىمنى سەن ئۆزۈڭ بىلىسەن». ئەيسا ئۇنىڭغا ئېيتتى: «قوزىلىرىمنى باققىن. ¹⁸ بەرھەق، بەرھەق، ساڭا ئېيتىمەنكى، سەن ياش ئىكەنلىكىڭدە ئۆزۈڭ بېلىڭنى باغلاپ، خالىغان يېرىڭگە

بارانتىڭ. لېكىن قېرىغىنىڭدا قولۇڭنى ئۇزىتىسەن ۋە باشقىلار سېنى ئۆزۈڭ خالىمىغان يەرگە ئېلىپ بارىدۇ» دېدى. ¹⁹ ئەمما بۇنى ئۇنىڭ قانداق ئۆلۈم بىلەن ئۆلۈپ، خۇداغا شان-شەرەپ بېرىدىغىنىنى ئىشارەت قىلىپ ئېيتتى. بۇنى ئېيتىپ، ئۇ ئۇنىڭغا: «ماڭا ئەگەشكىن» دېدى. ²⁰ پېترۇس بۇرۇلۇپ، ئەيسا دوست تۇتقان شاگىرتىنىڭ، يەنى ئاخشاملىق تائامنىڭ ۋاقتىدا ئەيسانىڭ مەيدىسىگە يۆلىنىپ: «ئەي خۇداۋەندە، سېنى تۇتۇپ بەرگۈچى كىم ئىكەن؟» دەپ سورىغان شاگىرتىنىڭ ئەگەشكىنىنى كۆردى. ²¹ پېترۇس ئۇ شاگىرتىنى كۆرگەندە ئەيساغا ئېيتتى: «ئەي خۇداۋەندە، بۇ ئادەمگە قانداق بولىدۇ؟» ²² ئەيسا ئۇنىڭغا: «مەن كەلگۈچە ئۇنىڭ قالىدىغىنىنى خالىسام، سېنىڭ نېمە كارىڭ بار؟ سەن ماڭا ئەگەشكىن» دېدى. ²³ «بۇ شاگىرت ئۆلمەيدۇ» دەپ بۇرادەرلەرنىڭ ئارىسىدا بىر سۆز چىقتى. لېكىن ئەيسا ئۇنىڭغا: «ئۇ ئۆلمەيدۇ» دېمەي، بەلكى مەن كەلگۈچە ئۇنىڭ قالىدىغىنىنى خالىسام، سېنىڭ نېمە كارىڭ بار؟» دېگەندى.

خاتىمە

²⁴ بۇنىڭ توغرىسىدا گۇۋاھلىق بېرىپ، بۇنى پۈتكەن شاگىرت بۇ ئۆزىدۇر ۋە ئۇنىڭ گۇۋاھلىقىنىڭ راست بولغىنىنى بىلىمىز. ²⁵ ئەيسا باشقا تولا ئەمەللەر قىلدى. ئەگەر بىردىن-بىردىن يېزىلسا، پۈتۈلگەن كىتابلار دۇنياغا پاتمايتتى دەپ خىيال قىلىمەن.